

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

311067

Vol. 11 } చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ డిసెంబరునెల 20-వ తేది శనివారము } No. 221
సంపుటము ౧౧ } శ్రీ రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, మార్గశిరమాన బహుళ శవతి ౯. } సంచిక ౨౨౧

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

కొన్ని గొప్పవారిచే వేలవేల యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. సంచభాష చీటి కూచి కొనిన మౌనముగలుగదు.

అమృతాంజనము న కలవిధ

తలనొప్పుల మాన్పును, బాధువుపోట్ల బాధును,
సర్పపు నొప్పుల బారదోలును, పోట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును బాధుల రూపుమాపును.
వర్షము తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

నొప్పులకు నంజీవివంటిది

ఈమందును దుద్దగానే వెనుట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్ప్రదార్థములను తొలగించి యహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేయును.
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నాడు.

తక్కినిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుకెట్టివీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

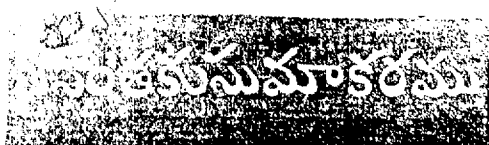
మైనపువత్తులు

ది ఇండో - బర్మా పెట్రోలియం కంపెనీ లిమిటెడ్
రంగూను,

వారి చేత యారు చేయబడినది
ఏజెంట్లు, స్టాకు చేయువారు

ప్యారి అండు కో
పోస్టుబాక్సు నెం 12, మద్రాసు

మైనపువత్తులు, మైనము, ధరలకు వ్రాసిన తెలుపబడును.

(2217)

ఆయుర్వేదభూషణ నోరి రామశాస్త్రి ఆయుర్వేదనిలయము, బెజవాడ.

Madras-Races 1924-25.

చెన్నపురి
గుర్రపు పందెములు
1924-1925

ఈదిగువ తెలుపబడిన తేదీలలో పందెములు జరుగును
1924 సం॥రం డిసెంబరునెల 20, 24, 27.
1925 సం॥రం జనవరినెల 1, 8, 10, 18, 17, 24, 31.
1925 సం॥రం ఫిబ్రవరినెల 7, 14.

ఎలెక్ట్రిక్ టోటాలిజేటరు, బుక్కుమేకర్లు

ప్రవేశకట్నము:-

మొదటితరగతి: పురుషులకు ర్పు 5. స్త్రీలు ర్పు 3.
రెండవతరగతి: ,, ,, 1. ,, 0-8-0.
బీచ్, వార్కు, ఎగ్జిక్యూట్ మొదలగు స్టేషనుల
నుండి స్వేషలుబండ్లు పోవును.
ఇతర వివరములకు గోడలకు సంబంధించియుండు
మా పెద్దనోటీసులను చూడకోరెము.

గాంధీ డ్రైవరులు

హనుమాన్ ఆయాధము

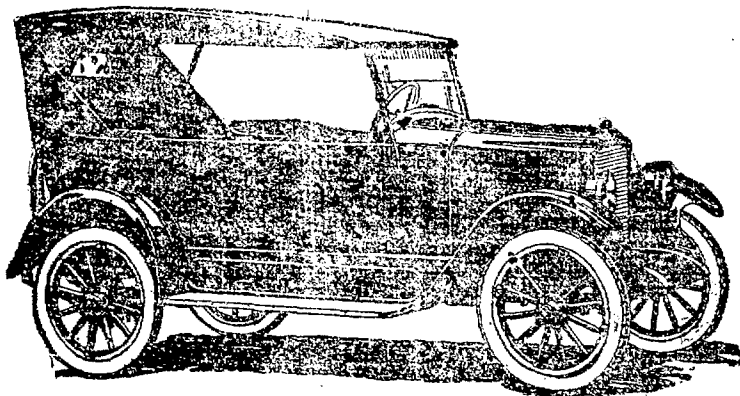
మిథిపంపిణీకర్తలచేత ధన్యవ్యాధిమైన రక్తక్మలు
ప్రాసేపంపినపిదప జరగజోవు సంకటలను దాఖలాగా తెలిపెను
మ ప్రశ్నప్రాయకాలమున కూడ ప్రాయశాపన. 5 ప్రశ్నల
కు ర్పు. 1.0.0 పై ప్రతిప్రశ్నకు 0.4-0 1 సం॥ ఫలముప్రాయ
యరు 2.0-0 యితరవివరములకు ప్రాయశాపన.

వి. కె. ఏస్. ఛారియారు, ఆంజనేయస్వామి,

జ్యోతిషాలయము, 8వ త్రేణి, కత్తూరు.

మిక్కిలి సరసమైనబండి

చిక్కులేమియులేనిది.

టూరింగు మాడల్
ధర రూ 3250

మద్రాసున ఖర్చులులేక యివ్వబడదు.

క్రొత్త రగ్బీ టూరింగు కారు.

అందమైన రేడియేటరుగలిగి మిక్కిలిగంభీరముగా నుండును. సాగవైన బానెట్, కీప్ల అగపడకుండా అమర్చబడినది. కొక్కిలు, వంకరకమ్మలు, అల్పీనియముగుండు మొదలగునవి కప్పును విడదీయటకు అమర్చబడినది. క్రొత్తమాదిరి ఇనుపచట్టము డ్రమ్ ట్రైపు హెడ్ లాండ్రలు, మురికినీళ్లు వైన పడకుండుటకై రేడియేటరు మొదలగునవికూడ గలిగి మిక్కిలిసాగుగా నుండును. తలుపులందు ముందుకువచ్చియుండి మాయావప్పుడు ఒకదానిపై మరియొకటి పడుటచే సౌకర్యముగాను, శబ్దములేకయు నుండును. ఒకమనిషికి తల, భుజములనుకప్పు టోపి, జిప్సీతెరలు, ప్రక్కతెరలు తలుపులకే అమర్చబడియున్నది. గాలిలోన ప్రవేశించుకుండునట్లు ప్రస్తుత మోస్తరుప్రకారము తయారుచేయబడినది. పూర్తి పరికరములబోర్డు గలిగి భేదము స్పష్టముగా తెలుపునట్టి ఆకృతి గలదు.

వివరములకు వ్రాసిన తెలుపబడును.

1299

మిక్కిలి తక్కువధరగలది, నియమములను అనుసరించి హద్దుమీరక తయారుచేయబడినది.

దక్షిణభారతీయా, మైసూరు, హైదరాబాదు, మొదలగుచోట్లకు సోల్ ఏజెంట్లు.

SPENCER & Co. Ltd., MADRAS.

UP-COUNTRY SUB-AGENTS:

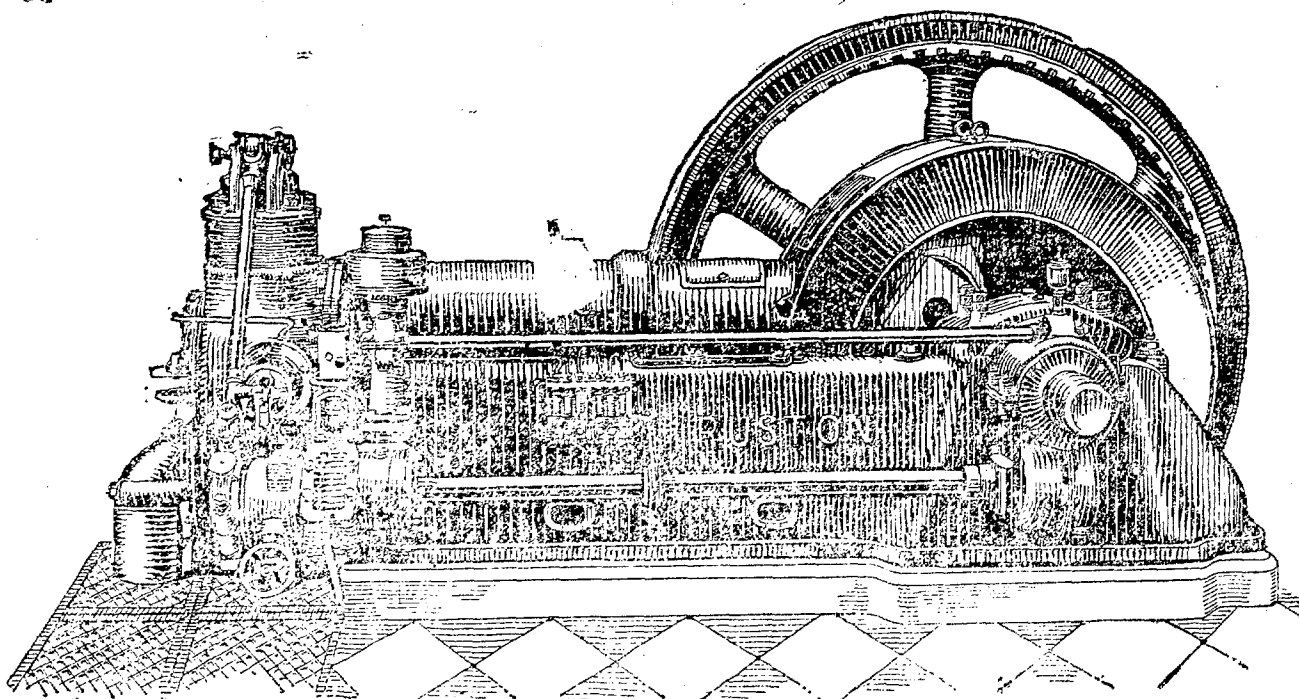
Spencer & Co. Ltd., Bangalore, Coimbatore, Madras, Coorg. and Waltair. W. E. Hooper, Wellington. Alliance Motor Co. Trichinopoly. Aerial Transport and Repway Co, Kottayam. T. N. Motha & Sons, Trivandrum. M. E. Sheriff & Co., Salem. K. Perraju, Cocanada.

ది రస్ట్ న్ క్రూడ్ ఆయిల్ ఏంజిను

ప్రస్తుతము బజారులోనున్న
ఆయిల్ ఏంజిను లన్నిటికంటెను
మిక్కిలి పోడిమిగలది.
తక్షణమే కదులును.
హాట్ బల్బు, స్టప్, మాగ్నెటో,
మున్నగునవి లేవు

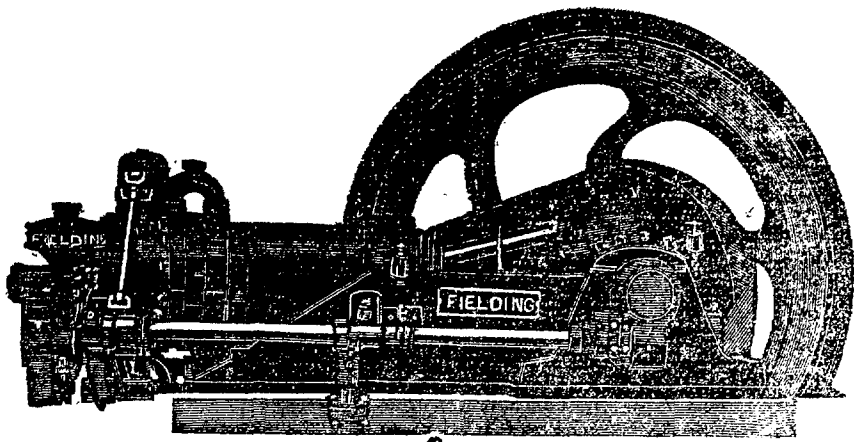
పొయ్యికి మిక్కిలి సరసమైన
నూనె చాలును.
కొద్దినూనెతో పనిచేయును.
చతురతనీమియు ఉండ
నవసరములేదు.

నెం 4512 రు, చిత్రముగల మా క్యాటలాగుకు వ్రాయుడు (388)
మద్రాసులో సోల్ ఏజెంట్లు, మాస్సి అండుకో లిమిటెడ్, ఎంజనీర్లు, తపాల్ పెట్టె నెం 60, మద్రాసు.

ప్రసిద్ధి కెక్కిన "ఫీల్డింగ్" వేటుంటు శమిడికల్ క్రూడు ఆయిలు ఇంజను

STARTS IN TWO MINUTES FROM COLD

యీ యింజను సుమారు రెండే నిమిషములలో వేపరై జరు చ్చుచు సితిలో నుండగనే స్తారు కాగలదు. యెటువంటి క్రూడు ఆయిలుతోనైనను అతిసంతుష్టి కరముగా పనిచేయును. క్రూడు అయిలు ఖర్చు బహు స్వల్పము. యీ యింజనును నడిపించుటకు యెక్కువ సామర్థ్యమును, యెక్కువ అనుభవమును అవసరములేదు.

సోల్ యేజంట్లు:-

తెలంగాణ డి. యల్. శాస్త్రి అండు కో., పోస్టుబాక్సు నెం 690 రు. 12, తంబుకెట్టిపేటి, మదరాసు. పోస్టుబాక్సు నెం 203 రు.

(1398)

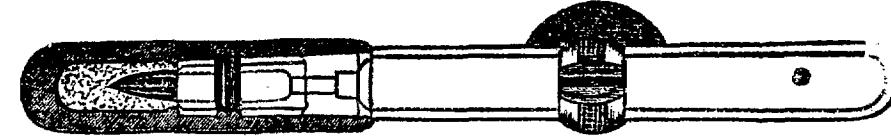
ధనపంతులకు మాత్రమే ?

అనంగ ప్రభయాకాశి

మునితనము, ఇతరకారణములచే గలిగినవరముల బలహీనత, ముడుతలుబడిన దవుడలు, చిక్కినట్లు కనబడుట, మెదడుచెడుట అలసిపోవుట మొదలగు వాటిని విశేషకష్టము, ఖర్చులేకుండా బాగుచేసి, కాశ్యతయవ్వనము నిచ్చుచు, కాస్త్రసమ్యక్తముగా తయారుచేసిన ఈవైద్య వధును నిరపయోగ మైనట్టి స్థితులలో కూడ క్రొత్తచురుకుతనమును పుష్టినియిచ్చుచు యింద్రజాలమువలె నూతనమార్పును కలిగించును. పూర్తిగాగల వివరములకు వ్రాసిన యీనామగా పంపబడును. 80 గుళికలు గల బుడ్డి 1 కి రు 10 మాత్రమే

కందర్పసంజీవని తైలము

ఒకతులము బుడ్డి 1-కి ధర రు 10-0-0. ఇతరవివరములకు వ్రాసిన మాక్యాటలగు ఉచితముగా పంపబడును. రాజనైద్య నారాయణజీ, కేకవజీ, నెం. 49 బందరుపేటి, మదరాసు.

పాంతున్ పేనాల బంగారపు పాళీలబదులు యీనూతన గ్లాసుపాళీలు దేశమంతయు వాడుకలోనవ్వి. (గ్రోసు రూ 14. గ్లాసుపాళీల కలము ఒకతూరి సిరాలో ముంచినయెడల 5 నిమిషములవరకు చక్కగా వ్రాయును. గ్రోసు రూ 14. గ్లాసుపాళీ ఫ్రంట్ పేనా రూ 1. దజను రూ 10. మైలాపూరు విక్టోరియాడిపో, మదరాసు.

మెషిన్లు ఆమకము

- ఒకక్రొత్త 12 గుట్టముల పవరుగల బెట్టియింజను.
- ఒకమేలైన సెకెండుహోండు 32 గుట్టములపవరుగల పాతలైపు హోరన్న బి. ఇంజను, 2 చక్రములు. స్టార్టరుతో సహా.
- రెండుమేలైన సెకెండుహోండు 28 గుట్టముల పవరుగల పాతలైపు హోరన్న బి. ఇంజను రెండుచక్రములు, స్టార్టర్, ఏరు, రిసీవరు. పాంతున్ పేనాలో సహా. గ్రూలు సెల్ వోల్టేజీ స్టార్టరుతో సహా.
- ఒకమేలైన సెకెండుహోండు 25 గుట్టముల పవరుగల లాక్యాయు, లైపుహోరన్న బి. యింజను.
- ఒకమేలైన సెకెండుహోండు 20 గుట్టముల పవరుగల పాతలైపు హోరన్న బి. యింజను.
- ఒకమేలైన సెకెండుహోండు 10.12 గుట్టముల పవరుగల హోరన్న బి. యింజను.
- బెట్టి రైసుపొల్లలు పాలిషర్లతో సహా నైజా 1 న్ను 2 న్ను.
- క్రొత్త 18 అంగులముల స్ప్రేయింగ్ మేకముగల షేకింగ్మెషిన్.
- 14 అంగులముల డ్రెయింగ్మిషిన్లు, వర్టికల్, హింగియిల్.
- ఒకక్రొత్త 12 అడుగులు $\times$ 8 $\frac{1}{2}$ అంగులం రెండుక్రొత్త, 10 అడుగులు $\times$ 8 $\frac{1}{2}$ అంగులం, సెంటుమ్యూస్ నరకు శేతులు, యింకా రెండుమేలైన సెకెండుహోండు 12 అడుగులు $\times$ 10 అంగులం, సెంటుమ్యూస్ నరకు.
- ఒకక్రొత్త బెట్టి బాప్ టెటరు. మామొక్క ధరలు మిక్కిలి తక్కువ. వచ్చి మాస్టాకుమాడుము.

బి. డి. బెట్టి అండు కంపెనీ, 8, సెంటుదాసుపేటి, చెన్నపురి.

చెన్నపురి బజారుధరలు

డిసెంబరు 20-వ తేది శనివారము

(1) ధాన్యములు

దనియాలు బా 1-కి రు 80.0-0 మొదలు 42.0-0 వరకు	
బియ్యము బస్తాలు మొదలు వరకు	
కునుమ రెహాదిబి ,, క 48 గలది రు 14.0-0 14.8-0	
సెల్లాదిబి ,, డిటా ,, 15.8-0 16.0-0	
డిల్లీబి ,, డిటా ,, 16.4-0 16.8-0	
రాగులు బా. 164 బస్తా 1-కి ,, 8-12.0 9.0-0	
నవ్వులు ,, ,, 20.0-0 24.0-0	

(2) వస్త్రధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి రు 205 రు 11.0-0 రు 12.0-0	
సెనగలు ,, డిటా ,, 10.8-0 11.8-0	
సెనలు ,, డిటా ,, 11.8-0 12.4-0	
మినుములు ,, డిటా ,, 18.0-0 16.0-0	
ఉలము ర 164 ,, ,, 9-4.0 11.4-0	

(3) నూనె వస్తువులు

నవ్వులనూనె బా 1-కి రు 160.0-0 165.0-0	
సెయ్యి మ 1-కి ,, 14.0-0 26.0-0	
కొండాపురం శేరుసెనగవస్త్రబా 1-కి ,, 55.0-0 60.0-0	
ఇతరప్రదేశము ,, ,, 50.0-0 58.0-0	
శేరుసెనగనూనె గామగ బా 1-కి రు 180 మి.న.క. రు 120	
అముదము బా 1-కి రు 150.0 0	

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాయవకుపు బా 1-కి రు 170.0-0 175.0-0	
కూరకకుపు ,, రు 145.0-0 150.0-0	
మిరపకాయలు(గుంటూరు) బా 1-కి రు 129.0-0 140.0-0	
గుంటూరుపొయకట్టు నీలిమండ ముఖగు 1-కి రు 50,55	
కాళిపా నీపొయకట్టు ,, రు 70, 75	
బెల్లము బా 1-కి రు 85.0-0 60.0-0	
చింతపండు బా 1-కి రు 80.0-0 49.0-0	

(5) ఇనుము

పట్టా రకం బా 1-కి రు 82.0-0 83.0-0	
చదరం ,, 82.0-0 85.0-0	
రవుండు ,, 82.0-0 85.0-0	

(6) లోహములు

బండి 100 తులంకేట రు 74.8-0 75.0-0	
బంగారము, తులము 1-కి రు 22.8-0 28.0-0	
సరస 1-కి 14.6-6	
ఇత్తడి బా 1-కి రు 260.0-0 265.0-0	
రాగి డిటా రు 800.0-0 810.0-0	
అస్కాచక్కెర బా 1-కి రు 84.4-0 84-12.0	

(7) రంగులు అలిజరై ను

అవుకృష్ణుడు 20 డిగ్రీలు రు 78.0-0	
తొట్టికృష్ణుడు డిటా రు 72.0-0	
సింహం డిటా ,,	
గుర్రం డిటా ,,	

(8) దూది

బోండా వస్త్రదూది 1-కి రు 820.0-0	
----------------------------------	--

(9) నూలు

కోయంబుత్తూరు నెం 10 $\frac{1}{2}$ పెట్టె 1-కి రు 9.0-0	
మధుర నెం 12 $\frac{1}{2}$ పెట్టె 1-కి రు 8.0-0	
పుల్లూరు యేనుగ నెం 8 $\frac{1}{2}$ పెట్టె 1-కి రు 8-12.0	
అహమదాబాదు నెం 12 $\frac{1}{2}$ పెట్టె 1-కి రు 9.0-0	
డిటా నెం 14 డిటా రు 9-12.0	
నూలియేనుగ నెం 20 రు 11-4.0	
జపాన్ నెం 20 రు 11-12.0	
,, ,, 40 ఏ తేలిక ఆయినను రు 14.4-0	
గోకాకు నెం 12 $\frac{1}{2}$ రు 9.4-0	
వడ్డాక్ నెం 24 $\frac{1}{2}$ రు 11-12.0	
14 $\frac{1}{2}$ క్విలక్ చక్కి రు 9.2-0	

ఇండియన్ డ్రమాటిక్ కంపెనీవారు

బెజవాడ మైలవరముహాల్లో

హరిశ్చంద్రనాటకమును

22.12-24 తేది వామనారమునాడు ప్రదర్శింపరు

లాటరీ

కొండాపురంలో గొప్ప జిన్నింగ్ గ్రవుండేనట్లొక్కరి
లాటరీ

గవర్నెంటువారి L. Dis. 3505-1924 గా తెలియపరచి లాటరీ నుఱచుముగా

విక్రయించుచున్నాము

త్యోగము.

లాటరీ కలఁపు తేదీ 1925 పిబ్రవరి 22.

మంచితరుణము

రూ 52500 కు లాటరీ.

టిక్కెట్టు 1-కి రూ 1-0

10500 టిక్కెట్టు మాత్రమే

మణిఆర్డరుద్వారా సొమ్ముపంపిన టిక్కెట్టు పంపబడును.

కమిషన్ ఏజెంట్లు కావలెను. మంచి కమిషన్ యివ్వబడును. అన్ని విషయములకు క్రింది ఆడ్రసుకు వ్రాసి తెలుసుకొనవచ్చును.

లాటరీ కలఁపు పెద్దమనుష్యులు

మర్రా|| శ్రీ, దివాన్ బహద్దూర్ పి. కేశవపిల్లెగారు, స్వ.తి.

" బి.పి. దేవరాజులునాయుడుగారు,
పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరు, కడప.

" కె. కోటిరెడ్డిగారు, బాల్కెరు, కడప.

అడ్రసు:—

శి. యం. పెద్దరామారెడ్డి.

బి. శి. మల్లారెడ్డి.

పోస్టు కొండాపురం

M. S. M. Ry.

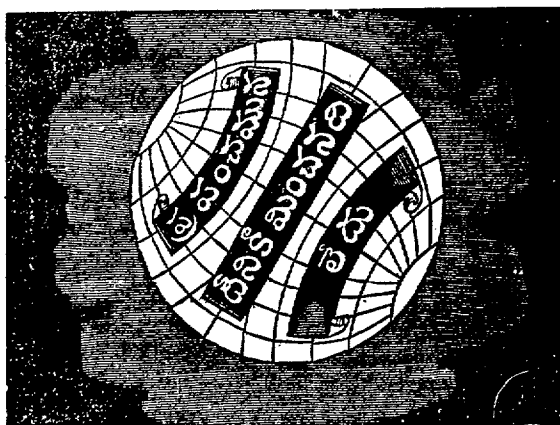
కడపజిల్లా.

SHUNMUGAM SNUFF

ధరల జాబితా
షణ్ముగం నశ్యము

1644

షణ్ముగం

నశ్యము

మామదింపును పంపెదము

మేము మొత్తముగా నయమైన ధరకు తీసి మా కారాదారులకు సప్లయ చేయుదుము. వర్తకులకు ప్రత్యేక పుధరలు చొప్పున యివ్వబడును.

(ఆర్. కె. పరిమిత నశ్యమును మామూలు నశ్యముతో
చేర్చి ఉపయోగించి, ఆనందమును పొందుదు)
రెండవతరం షణ్ముగం నశ్యము
వీకె 1 కి ధర రూ 3.0-0, ప్యాకింగు, తపాల
ఖర్చు వేరు.

నశ్యము డబ్బీలు యితర వస్తువులు

ప్రమాను డబ్బీ 1-కి ధర రూ 0 4 0
ప్రమాను డబ్బీలు 12-కి ధర 2 8 0
చందనపు ప్రమాను డబ్బీ 1-కి ధర 0 5 0
చందనపు ప్రమాను డబ్బీలు 12-కి ధర 8 4 0
జర్మనీలో తయారైన నలుపుడబ్బీ 1-కి 3 0 0
" డబ్బీలు 12-కి 2 0 0

కొమ్ముతో తయారైన నలుపుడబ్బీ,
చాలాకాలము వరకు ఉండును 1 కి ధర 1 2 0

" డిటూ 12 కి ధర 12 8 0

మక్కుబావిత్తు 1-కి ధర రూ 0 1 0

" 12-కి ధర 0 10 0

అరటిపట్టులు చిన్నవి 100-కి ధర 0 8 0

(ప్యాకింగు పోస్టుఖర్చు వేరు)

జనరల్ ఆర్డర్ డిపార్టుమెంటు ఒకగుండు నూదిరి,

మొదలుకొని గృహమునకు ఆవశ్యమైన సామానుల

వరకును, ఒకగుడ్డ మొదలుకొని నిలువగల సీమకము

లాలు వరకును సప్లయ చేయబడును. మాకు చిన్నది,

పెద్దది అను వ్యత్యాసమే లేదు.

మొదటితరమునశ్యము (తపాలద్వారా పంపబడును)

పలము	ధర	పాస్తేజి	పాకింగు	మొత్తం
2	0 4 0	0 4 0		0 8 0
4	0 8 0	0 4 0	0 1 0	0 13 0
5	0 10 0	0 4 0	0 1 0	0 15 0
8	1 0 0	0 5 0	0 1 0	1 6 0
10	1 4 0	0 5 0	0 1 0	1 10 0
12	1 10 0	0 8 0	0 1 0	2 3 0
16	1 12 0	0 8 0	0 2 0	2 6 0
20	2 0 0	0 8 0	0 2 0	2 10 0
26	2 5 0	0 11 0	0 2 0	3 2 0
40	3 8 0	0 14 0	0 3 0	4 9 0
48	4 4 0	0 14 0	0 3 0	5 5 0

రైల్వేపార్సులములముగా (మద్రాసు స్టేషనుకు
మాఖర్చుతో పంపబడును)

40	3 8 0	0 8 0	0 2 0	3 18 0
80	7 0 0	0 8 0	0 4 0	7 7 0
120	10 8 0	0 8 0	0 4 0	10 15 0

ఆర్. కె. పరిమిత నశ్యము

1 బుడ్డి	0 4 0	0 4 0	0 1 0	0 9 0
3 బుడ్డి	0 9 0	0 4 0	0 1 0	0 14 0
12 బుడ్డి	2 4 0	0 8 0	0 1 0	2 13 0

షణ్ముగం స్నక్ కంపెనీ, లిమిటెడ్, పోస్టుబాక్సు నెం. 140, మద్రాసు.

నెల్లూరు నది ఎయిడెడ్ ప్రాథమిక పాఠశాలలో
పాఠ్యాయ మేనేజర్ల సభ

1924 వ సంవత్సరము డిసెంబరు 7 తేది ఆదివారము నెల్లూరు రేంజి ఎయిడెడ్ ప్రాథమిక పాఠశాలలో పాఠ్యాయ మేనేజర్ల సభ సమావేశమై, కా. రా. శ్రీ నేలూరు శింగరాచార్యులవారి ఆధ్వర్యమున నెల్లూరు ట్రస్టు మధ్యపతివారిపేటలోని ఆంధ్రభాషాపాఠశాలలో సమావేశమై యాక్రింది తీర్మానముల గావించిరి.

శ్రీ జిల్లా ఎజి కేవనల్ కాన్సిలువారు తాము ప్రతిపాదించిన తరువాత అందాకాపీని అందుపైని జరుగు తీర్మానములకాపీనిని ఎజి కేవనల్ కాన్సిలు మొదలగువారి నే ప్రతిపాదన మండల రేంజి సభాకార్యదర్శకులకుగానూ సభ మండలమునకు యింతకుముందు ప్రార్థించినట్లు వారికి మాడ యాసభవారు మండల విద్యాసంఘాధ్యక్షులను ప్రార్థించుచున్నారు.

శ్రీ గవర్న మెంటువారు జిల్లా ఎజి కేవనల్ కాన్సిలు వారికి పంపుచున్న విషయ ప్రతి గవర్న మెంటు (G. O) కాపీనిని ప్రాసీడింగ్స్ కాపీలనున్న, సదరు కాన్సిల్ ఆఫీసుకు పంపుమనిగానూ యిందువలన కాన్సిల్ గారికి తప్పక పంపుచుండవలయు నని శ్రీ గవర్న మెంటు వారిని మరల ప్రార్థించుచున్నారు.

ఇప్పుడు పాలకవర్గమువారు సాధ్యమైనంత త్వరలో తాలూకా విద్యాసంఘముల నెల్లూరు బూని చట్టములలో మార్పులు చేపట్టవలయునని తెలియుచున్నది. కాన సదరు పరిణామ గూర్చి యాసభవారికి సలహాను తెలియునట్లు ఆలమనిషి రిపోర్టులను అమలులోకి తెచ్చుచు తాలూకా విద్యాసంఘములకు పై ఆఫీసు అధికారముగల మండల విద్యాసంఘమును గూడ ఒకటి యుంచవలయు నని యాసభవారు శ్రీ గవర్న మెంటువారిని మిక్కిలి ప్రార్థించుచున్నారు.

ప్రస్తుతము పాలకవర్గమువారు విద్యానిబంధనలను పరీక్షించుచున్నట్లున్న, సదరు నిబంధనలు త్వరలో అమలునకు వచ్చుచున్నవనియు తెలియుచున్నది గాన, సదరు నిబంధనలలో నమూనాపరచిన బోర్డుపాఠశాలల వేతనములతోబాటు ఎయిడెడ్ పాఠశాలల కిచ్చు గ్రాంటుకూడ ప్రైవేటులవలెనే వుండులాగున గ్రాంటు, యిన్, ఎయిడ్, కొడును కవరింపవలయు నని మిక్కిలిగా ప్రార్థించుచున్నారు.

అట్లు తక్షణమే చేయవలసిన పనిలేనియెడల అంతవరకు ఎయిడెడ్ పాఠశాలల ఉపాధ్యాయులకు వారే యోగ్యతలను అనుసరించి యాక్రిందివిధమున ఈనెలవరకు నుంచియే గ్రాంటును పంపించువలయునని యాసభవారు గవర్న మెంటువారిని ప్రార్థించుచున్నారు.

	ట్రయిండు	అక్టోబరు
ఎలిమెంటరీ లో 17	12.0.0	8.0.0
హయ్యర్ ఎలిమెంటరీ	21.0.0	15.0.0
సెకండరీ	25.0.0	15.0.0

పైనిబంధనల వగయిన పరిమితులలో అన్ని విషయములందును యిందువలన ఉపాధ్యాయ మేనేజర్ల సంఘము వారి సలహానుకూలమైన కొనసాగునని పాలకవర్గమువారిని ఈ సభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

ఎయిడెడ్ పాఠశాలల బిల్డింగులను రెంటల్ గ్రాంటు విషయమై మంజూరుచేసియుండు నెం 869/24.8.1922 రు గల జి. బి. కేవలము ప్రత్యేక రెంటల్ గ్రాంటు యిచ్చునట్లు ఆన్య యియటలేదు. కనుక పాలకవర్గమువారు తిరిగి సదరు జి. బి. ను సవరించి ఎయిడెడ్ పాఠశాలలకిచ్చు గ్రాంటుతోబాటు ప్రత్యేకముగా రెంటల్ గ్రాంటును, బిల్డింగు రెంటు అంతయు యిచ్చునట్లు సవరించి తిరిగి మంజూరుచేయవలయునని యాసభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

ఎయిడెడ్ పాఠశాలలకు ప్రతినెల కను కంటింజెంటు ఖర్చులను లోకలుబోర్డు పాఠశాలలవలెనే పూర్తిగా స్కూలు గ్రాంటుతోబాటు యిప్పించవలయునని యాసభవారు కోరుచున్నారు.

పాలకవర్గమువారు మంజూరుచేసిన నెం 808 27 2.1923 రు గల జి. బి. ప్రకారము అవసరమునట్టి ఎయిడెడ్ పాఠశాలల కిచ్చు గ్రాంటును సంవత్సరములో రెండుమాడు దశాబ్దముగా యివ్వవచ్చునని అనుగ్రహించి యున్నారు. సదరు ఉత్తర్వును తక్షణం మండల విద్యాసంఘమువారు అమలు పెట్టునట్లు ప్రత్యేక దయచేయుచు, మాలో హామ్యుర్ గ్రేడు ఎలిమెంటరీ స్కూల్స్ వైపున వారికిచ్చు గ్రాంటును మాసమువారిగా ముందుగా దయచేయునట్లు ఉత్తర్వు దయచేయవలయునని యాసభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

ఆంధ్ర జిల్లాలందు నియమించబడు విద్యాధికారులు కేవలము తెలివితేలియనివారినిగా నియమించుచున్నారు. సదరుపద్ధతిని నిలిపి కేవలము ఆంధ్రులనే నియమించవలయునని ఇంతకు ముందు అనేక పర్యాయములు చేయుండెడియె శ్రీ

కావు

కావుపత్రికా కార్యాలయము

మండువల్లి,
లింగాలపేట్లు, కృష్ణాజిల్లా

ఇది యొక వార్తాపత్రిక. కావు, తెలగ, బలిజ, ఒంటరి మహా జనులయొక్కయు తదితర వ్రాహ్మణేతరులయొక్కయు దేశాభిమానులయొక్కయు సాంఘిక, ఆర్థిక, పారిశ్రామిక, వ్యవసాయక, రాజకీయపరిస్థితులను హక్కులను కాపాడుటకు వెలువడి ఉన్నది. గానవ్రాహ్మణేతరులెల్లరును జందాదారులై సంభవివృద్ధి చేయుతనొనగవలెను.

ఇది వారీ ప్రధమంధి సంవత్సరచందా రు. 3-0-0

గవర్న మెంటు వారు బాలబాలికల వృద్ధిచేస గమనింపక మా మొఱును పెడచెవినిపెట్టి పదేపదే తెలుసురానివారినే ఇకాపైకిన ఆఫీసరులుగా నియమించుచున్నారు. కాబట్టి అట్లు చేయుటవలన విద్యాభివృద్ధి తేమము లేదనియు దేశము బాగుపడదనియు యాసభవారు నొక్కి చెప్పుచున్నారు.

ఎయిడెడ్ పాఠశాలల ఉపాధ్యాయ మేనేజర్లతో జరుగు ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు అన్నియు తెలుగు భాషయందే వుండవలయునని యాసభవారు కోరుచున్నారు.

ట్రయింగుగాక పది సంవత్సరములు టీచరు సర్వీసు గలవారికి ట్రయిండు టీచరుతో సమానమున సర్వీసు సర్టిఫికేటు గ్రాంటు యిచ్చుచుండగా ట్రయింగు అయి ప్రిలిమినరీ పరీక్ష తప్పిపోయి పదిసంవత్సరముల సర్వీసుగల ఉపాధ్యాయులకు ట్రయిండు సర్వీసు సర్టిఫికేటున్న పూర్తి గ్రాంటునున్న యివ్వక ట్రయిండు అన్యాయముగా వున్నదిగాన అట్టివారిని ట్రయింగు టీచరుగా భావించి ఆ ప్రామాణ సర్టిఫికేటు యిచ్చునట్టి గ్రాంటును యిప్పించవలయునని యాసభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

ప్రతిరేంజిలోని ఎయిడెడ్ పాఠశాలల కలసరి పరీక్ష రిపోర్టు కాపీయున్న, అందుపైని నుండ విద్యాధికారుల సవరణల కాపీయున్న, రేంజి, మండల విభాగముల కాన్సిల్లగులకు పంపుటకు ఉత్తర్వు దయచేయించుదురని శ్రీ గవర్న మెంటు వారిని తిరిగి ప్రార్థించుచున్నారు.

కండక్టు విద్యాసంఘమునాను ఎయిడెడ్ పాఠశాలల విషయమై ఏమేమి తీర్మానించినను ముందుగా మామండల కేవలము సభాసభాగ అధిప్తానుగలను జి. కొని తీర్మానించవలయునని మండల విద్యాసంఘాధ్యక్షులను ప్రార్థించుచున్నారు.

ఎయిడెడ్ పాఠశాలల ఉపాధ్యాయులలో యెవరైనను డ్రాయింగు డ్రిల్లు, ఇత్యాది లెక్చర్ పరీక్షలు అయియుండిన అట్టివారికి విద్యావిషయక యోగ్యతలను అనుసరించి యిచ్చు గ్రాంటుకంటే సగము గ్రాంటు అదనముగా యిప్పించవలయునని యాసభవారు కోరుచున్నారు.

మండల విద్యాసంఘమువారు తే 27.2.24 డి నెం 16 రున ఎయిడెడ్ పాఠశాలల టీచర్ల సెంటరు సంఘములకు రాని వారికి అపరాధముగ ఒక రూపాయ జూర్యనా విధించునట్లు తీర్మానించుచున్నారుగాన యిట్టి తీర్మానము పాఠశాల మేనేజర్లకు కేవలము అవసరకరముగాను ఉపాధ్యాయ వృత్తికి గౌరవ భంగకరముగా వున్నదిగాన మండల విద్యాసంఘము వారు తక్షణం సదరు తీర్మానమును గురించి పునరాలోచించి రద్దుపరచవలయునని ఈసభవారు కోరుచున్నారు.

విద్యాసంఘముల కేవలము యెయిడెడ్ పాఠశాలల పాఠశాలకై యేర్పడినవనట్లున్న సభాసభాగములలో కేవలము స్థానికసంఘ సభ్యులనే నియమించుటవల్ల ఎయిడెడ్ పాఠశాలల పాఠశాల యేమాత్రము తెల్లబులేదు గనుక పాలకవర్గమువారు యెక్కువవరకు ఉపాధ్యాయ మేనేజర్లనే నియమించవలయునని ఈసభవారు ప్రార్థించుచున్నారు. మరియు అట్లు చేయని యెడల ఎంత ధనవ్యయయ్యో సాధకముగా నుండదని నిర్వచించుచున్నారు.

పాలకవర్గమువారు ఒకసారి వార్షిక్ మేరకు నెల్లూరు మండల విద్యాసంఘములో 2.8.24 తేది తీర్మానము ప్రకారము ఎన్నుకొనిన నల్లరు ఉపాధ్యాయ మేనేజర్లకు తక్షణం ప్రాతినిధ్యము యివ్వవలయునని కోరుచున్నారు.

మండల విద్యాసంఘములో నేగాక యితర స్థానికసంఘములలోకూడ కనీసము యిద్దరుసభ్యులను ప్రాతినిధ్యము ఒకనెలయనని యాసభవారు కోరుచున్నారు.

ప్రస్తుత కాలస్థితులకు అనుసరించి ఎయిడెడ్ పాఠశాలల యందు నిర్బంధపాఠశాలతోబాటు సుస్పృశము, హిందీ మొదలగు దేశీయవిద్యలనుకూడ పూర్వమునాదిగా నేర్పించుటకు అధికార మివ్వవలయునని ప్రార్థించుచున్నారు.

ఎలిమెంటరీ పాఠశాలలలో స్పెషియల్, పీవింగు మొదలైన దేశీయ వృత్తివిద్యలు నేర్పుటకు తగినంత ద్రవ్యసహాయమును ఒకనెలయనని యాసభవారు కోరుచున్నారు.

మండలములోని హయ్యర్ యెలిమెంటరీ పాఠశాలలకు బండ్లతో, లోబునా, పిర్లను నియమించవలసి తెచ్చినచో అట్టివారికికూడ గ్రాంటు రూపక సహాయమును చేయవలయునని యాసభవారు కోరుచున్నారు.

సానుసరి పరీక్షకై డెల్టాటి యిన్స్పెక్టరువారు పంపు తాళీదునందు 15 కోజులు ముందుగాని వెనుకగాని 2,3 వారములు ముందు వెనుకగాని అని వ్రాయవలయునట్లు ప్రాథమిక రూక నెలల పర్యంతము కాలయాపనచేయుట వల్లనున్న, బీద ఉపాధ్యాయులకు నిండాకష్టములు, నష్టములు కలుగునట్లుగాన అట్లుగాక వాగు పరీక్షకైవచ్చు రోజు వివరముగా పదికోజులకు ముందు తెలిపింపవలసిన ఉత్తర్వు దయచేయవలయునని శ్రీ డైరెక్టరు వారవారిని యాసభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

తాలూకా కేవలము విద్యార్థి హీనవకయందున్నదని తెలిసియు అధికారవర్గమువారు అందులకై యేమియు తోడ్పాటుచేయక పోవుటయే కాకుండా పరీక్షకు కూడా తాలూకాలో రోజులు వచ్చినప్పుడు చివమునకు 4, 5 స్కూళ్లు తని భీచేయుటగా ఏర్పడుచున్నది గాన పాలకవర్గమువారు సదరు తాలూకా బీదజనల గుండు కరుణించి మా తాలూకాకు ప్రత్యేక డెల్టాటి యిన్స్పెక్టరును నియమించవలయునని యాసభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

2.8.24 తేదిని జరిగిన మండల ఉపాధ్యాయ మేనేజర్ల సంఘసభలోనున్న 8.8.24 తేది స్పెషల్ కమిటీ మీటింగులోను తీర్మానించిన తీర్మానము లన్నియు అధికారవర్గము వారు సాధ్యమైనంతత్వరలో అమలులో పెట్టించవలయునని యాసభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

కనుపల్లి నారాయణయ్య,
కార్యదర్శి.

శ్రీమదాంధ్ర బహుమండపురాణము

సునిధ్యమా మాల్యమా రు. 5-0-0 లు

ఆంధ్ర శ్రీమద్రామాయణము

అచ్చులో నున్న.

తాలూకామహావర్షము, స్కాందపురాణములో నొక భాగము. ఇందు మధుర మీనాక్ష సోమసుందరేశ్వర లీలలు వెల్లుదియొకటి విశితములగు వర్ణనలతో యున్నది.

పద్యముల మారుదలలు రు. 0-12-0 అణాలు.

ఆంధ్రులతోపాఠ్యగ్రంథము. ఇందు లలితభండారుని బంధులు మొదలగు కథలనేకములు నున్నవి.

మంచి టైపు రు. 1-8-0.

విశిష్ట పాదకావ్యభిక్షకము. నలకణ నాటకము. రు. 0-12-0 అణాలు.

పాండవవాచనము క్రయము 0-12-0 లు.

జనమంచి శేషాద్రికర్మ, తెనుగుపండితుడు, హైస్కూలు, కడప.

నిష్పత్తి సాతీయగు ఇంగ్లీషు

వైద్యురాలు

ఆశ్చర్యమైన గుణము

డాక్టర్ అన్న తామన్ అమ్మగారు తిరునల్ కేలి:-

ఇంగ్లీషు ఔషధములవల్ల గుణములేవందున తమ "లోగ్రి" ను నా సోదరికి వాడితిని. ఆమెను ఆశ్చర్యమైన గుణమునిచ్చినందుకు సంతోషించుచున్నాను. ఇకమీటిను ఈ ఔషధమును వాడోను లభవాడెను. ఈ ఔషధవివరములకు క్రిందివివరమును వ్రాయు వలసినది.

"కేసర్ కుటీ"ం

ఆయుర్వేద ఓషధి ఔషధశాల, యెమ్మూరు, మద్రాసు

శ్రేష్ఠతరమైన వెంటుకల

తైలము "మణినూనె"

మిక్కిలి మనోహరమైన మువ్వపగలది. వైట్ ఆయిల్ యిక్కడ అపాయకరమైనపుడు చేరుటలేదు. ఇది చాలకాలమునుండి మంచిగుణముకలిగి, వాడుకలోనున్నది. బుడ్డి 1 కి ధర రూ 1-0-0.

దీనిని వాడుటచే వెంటుకలు మిక్కిలి కాంతిగాను వర్ణముగాను బలముగాను యందును. నొండును రానీయక వెంటుకలను బాగుగా పెంచును. యితరవివరములకు మా క్రొత్త క్యాటలాగునకు వ్రాసిన ఇనాముగా పంపెదము.

ఆ తంకని గ్రహ పార్శ్వసి,

26, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

చేంబరేన్ గారి

పెయిన్ బామ్

వార నెవ్వలు, నడుము

నొప్పి, కాలినగాయములు.

తలనొప్పి, వండ్లనొప్పి,

నరుకులు, దెబ్బలు

మున్నగునవి దీని వలన

తప్పక గుణ మగును.

అన్ని జాగాలలో

విక్రయమునకు

33 దొరకును. (1)

ప్రతాపకస్తూరి మాత్రలు

ఘంటును సువాసన గలవి 3351

తాంబూలుమాలోగాని విడిగాగాని పుచ్చుకొనిన, అడర్లము, వాయువు, జలంబుజ్వరము, సన్నిపాతము, దగ్గు, ఉబ్బునము, కలరా, ప్లేగు, విషజ్వరములు, నీటిదోషములు మొదలగు వ్యాధుల కిది వ్యత్యాసమువలె పనిచేయును. 8

250 మాత్రల సీసా రు 0.4-0 డబ్బె రు 2-0-0 వి.పి.ఆ.పి. 3. వ. అందు కంపెనీ. పెరిదేపి. (నెల్లూరుజిల్లా.

చ మ త్కార గణితము

ఈ గ్రంథములో చమత్కారగణితము, ఇతిగతికావ్యము, విశోధకగణితము, మనోగణితము, శ్రేణిగణిత గుణములు, త్రికోణములు, అద్భుతములు, చిహ్నములు, నిర్ణయములు, యంత్రగణితము, తమాషాశాస్త్రము, గణితశాస్త్రములు గలవు. మంత్రములు, మహాబలములు, తెలివిన పుష్టితముల రహస్యములు, శ్రీతదిశిగణితము ఇందులో నున్నవి. ఈ గ్రంథము చదివిన గణితమునందు దక్షుడగుటయే, చమత్కారమును, యంత్రము తెలివిన కలుగును. ప్రతిజ్ఞానికగ్ర నుండవలసిన పుస్తకము. దీనివల రు 1 య. పి. చా. ఆ రు. 6 ప్రతులు రు 6 య. పలుకువారు:- పి. ఆర్. జనార్దనం నాయుడు, (2118) డింగోలు, (గుంటూరు జిల్లా) ఆదిత్యాచలము.

ఆనందాశ్రమ గ్రంథరత్నమాల

Table with 2 columns: Book Title and Price. Includes titles like 'విక్రయమునకు సిద్ధముగానుండు గ్రంథముల పట్టిక', 'శ్రీమద్భగవద్గీత సవ్యాఖ్యానము', 'శ్రీమదాంధ్రమహాభారతము పద్యకావ్యము 18 పర్వములు 7 సంపుటములు క్యాలికోలైండు గిల్లు', etc.

(50) ఎ కణ్ణన్ ప్లాట్టి అండ్ కంపెనీ, 286 చైనాబజారులోడ్డు, మద్రాసు.

సిటి మోటారుపాఠశాల మదరాసు

తెలిఫోను నెంబరు 148

ఇచ్చట మంచి అనుభవముగలవారిచే మోటారు బండి నడుపువిధానము, మెకానిజమ్, మొలగునవి నేర్పబడును. మరియు మోటారుబండ్లు మరమతులు, రంగులు వేయుట వగైరా అన్ని పనులను చేయబడును.

యోగ్యతాపత్రములు మంచిపుణులైన ఆటో ఇంజనీర్లచే ఇయ్యబడును.

అన్ని విధములైన ధరలు సరసముగా యుండును వివరములు తెలియగోరువా రీకిందివిలాసమునకు వ్రాసులమును.

మేనేజరు,

సిటి ట్రాక్సి కంపెనీ, 1736

2/3 అంపర్స్ కంపెనీ, జి.టి. మదరాసు.

(బ్రాడ్వే పడమటిదిక్కి)

బ్రహ్మసూత్రార్థ చంద్రిక

తెనుగు వచనము

రెండుసంపుటములు ప్రతి 1 కి రూ 12-00, తైలీయోపనిషత్తు, సటిక 8-00, ద్వాదశోపనిషత్తులు, సంస్కృతమునకు సరియైన తెనుగు అచ్చకవీయము, మూలము దిగియు రావుసాహెబు గిడుగు వేంకటరామయ్య రీ పంతులుగారి పరిష్కారము పరిష్కారల పీఠికతో నున్నది. 8-00

వావిళ్ల రామస్వామి శాస్త్రులు

అందు సన్న

292, ఎస్టేనేడు, మద్రాసు.

రెడ్డి రాణి సంగీత చందారు 3

మత, సాంఘిక, వ్యవసాయక విద్యావిషయములు చర్చింపబడును.

వారకాంత (నాటకము) విలులయు, విట

నీవివర్ణన చదివితీరవలయును. రు 12

మిథునానురాగము (పేరుగన్నవల) రు 12

గర్వభంగము (గరుడ, బలరామ, అంజనేయ, పర్యభామ గర్వభంగకథలు గలనాటకము) రు 10

వాసంతిక (చెంచునాటకము. చక్కనివర్ణనలు) రు 10

ఆంద్రనామసంగ్రహము (సహిత) రు 4

రెడ్డిబ్రదర్స్ రాయవరము, గోదావరిజిల్లా.

ఇంజనీరును అసోసియేషన్ విజ్ఞప్తి

ఆర్డినెంసును ఉపసంహరింపవలసినదని కొరటు

నిర్బంధము మూమ్మూలగ్యాయస్థానమందు

విచారణచేయవలయును

కలకత్తా, డిశంబరు 19: ఇండియా ప్రభుత్వము

నకు యిచ్చినను ఆ సోసియేషన్ వారు దీర్ఘము

నొకవిజ్ఞప్తి పంపిరి. 1924-వ ఆర్డినెంసు ప్రకారమును 1818

వ రిన్ఫులేషను క్రొడకు నిర్బంధింపబడినవారిని వెంటనే మూ

ములు చట్టముల ప్రకారము విచారణ చేయవలయుననియు

యా నిర్బంధశాసనములను వెంటనే అమలునుండి తొలగించుట

అవసరమనియు విజ్ఞప్తియందు తెల్పబడెను. ప్రభుత్వమునకును

ప్రజలకును సదభిప్రాయములు ను పరస్పరవిశ్వాసమును

అవసరముగాన నట్టి అనుకూలవాతావరణము బుట్టించుట కి

నిర్బంధచట్టములు వెంటనే తొలగింపవలయును. కడవిన 46

సంవత్సరములం దుండియు సంఘమువారు వంగరాష్ట్ర

మందు పట్టుచున్న రాజకీయజీవితమును జూచుచుండిరి. జన

సామాన్యముతో ను రాజకీయ భావో

ద్వైతముతోను ఆ సోసియేషన్ నకు సంబంధము

గలదు. రాజకీయ ప్రచారముచే విప్లవోద్యమము బుట్టినదని

యా సంఘమువారు విశ్వసించబారరు. విప్లవోద్యమ ముండుట

చే మామూలుశాసనముల ప్రకారము విచారణచేయుట మానుట

గాని, అసాధారణ శాసనములను అమలునందు తెట్టుటగాని యీ

సంఘమువా రీ మనోనరు. అసాధారణశాసనము లసాధారణ

కాలావసరములందు వినియోగింపవలయును. సాధారణశాసనముల

వలన నేరము నణచుటకు చాలకాలము బట్టినను నది ఫలదాయక

ముగ నుండును. అసాధారణ శాసనములవలన త్వరితముగ నేర

ములు పట్టువడినను ప్రజల విశ్వాసమును ప్రభుత్వము దప్పక

గోలుపోవును.

తెంగాలు ప్రభుత్వమువారి తీర్మానమును నేరములు

శిక్షింపబడకుండ విప్లవకారులు చేయుచున్నారని తెల్పబడెను.

విప్లవకారులపై నేరములను విచారణయును పరిశీలనచేసినచో

సాక్షులుగాని జూరరులుగాని యెవరికలనను భయములేవండ

నిజములు దెల్పిరిని తేలుచున్నది. మామూలుశాసనముల ప్రకారమే

యిట్టి నేరములు శిక్షింపబడెనని తేలును. ఈ రాష్ట్రముందుగల

విప్లవోద్యమ అంచనాయందు తెంగాలు కార్యనిర్వహణాధికా

రల మదింపుతోగాని పి. ఆర్. దాసుగారి మదింపుతోగాని

యీసంఘమున రంగీకరింపబారరు. [అ. వెం.]

హిందీ సమ్మేళనము

తెల్లంట్లో జరుగును

రాజ్ పుజాతీయ కన్వేన్షన్ నందు తెల్లంట్లో శ్రీయు

తపల్లభాయి పటేలు గారి అధ్యక్షత క్రింద హిందీ సమ్మేళనము జరు

పబడును. తెల్లాయనకు దయచేయు మహాజనులందరు పై సమ్మే

ళనమునకు దయచేయ ప్రార్థితులు.

ఇదివరకు పత్రికలలో ప్రకటింపబడిన రీతిని "ప్రచార

క సమ్మేళనము" జరుపబడెను. అని హిందీ ప్రచార కార్యాల

యమువారు చెప్పుచున్నారు.

ప్రభాకరశాస్త్రిగారి గ్రంథములు

- 1. శృంగార శ్రీనాథము శ్రీనాథుని సమగ్రచరిత్ర 200
2. చాటుపద్య మణిమంజరి 2 భాగము 160
3. ప్రభుభాగము 140
4. ప్రబంధరత్నావళి. 180
5. మున్నాళ్ళముచ్చట 040
6. తంజావూరి ఆంధ్రరాజులచరిత్ర. 060

మణిమంజరి ఆఫీసు, 8/15 నల్లతంబిపేడి, తిరుపతి క్షే.సి.

కృష్ణా నందానబ్బు

దీనిని వాడుటచే యెలాటి బాధ ముండుతోకనే దేహమునం

దేభాగమునందు నెనను యుండువెంటుకలను తక్షణమే తీసివేయును.

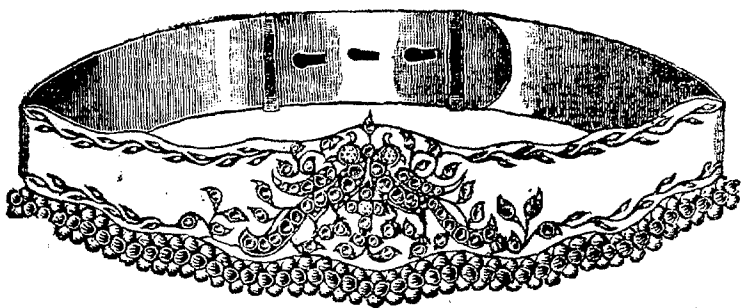
8 బిల్లులగుల పెట్టు 1 కి ధర రూ 1-4-0.

8 పెట్టెలను ఒకేదఫా కొనువారికి ఒక పౌం టెన్ షేనా

యినాను గా పంపబడును.

సుందరం అండ్ కో., 5 భద్రప్రగార్లనపేడి, పార్కులోను, మద్రాసు.

మీకు నగలు కావలసినప్పుడు మాతో మొదట ఒకసారి యోచింపుడు.

అన్నియు మీకు విశదముగా తెలియును!!

బంగారు బ్రెడ్డి పడ్యణము 25-35 నవరములలో తయారగును.

చేదారముతో సహా మజూరి 1-కి రూ 35 లు.

రత్నములు పువ్వరాగములు చెక్కిన మోపుకు ప్రత్యేక మజూరి రూ 35 లు.

గుడి మోహనగాజు.

ఈ రకములగాజులు 2 1/2—6 నవరముల వరకు తయారగును.

చేదారముతో సహా జత 1-కి మజూరి రూ 10 లు.

పాతల
దేవుడు
గాజు.

నవరము బంగారుకు, సీమవెంకికి పూచీ యివ్వబడును.

మా క్యాటలాగు కావలసినవారు పొందిన యినాముగా పంపించును.

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి గురుసామిశెట్టి కంపెనీ, నగలవర్తకులు, నెం 25, చెన్నబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

పండిత డి. గోపాలాచార్యుగారి కలరామంధులు

ఆయుర్వేదాశ్రమము

జార్జిటౌన్ మదరాసు

సుప్రసిద్ధ శాస్త్రీయాయుర్వేదదివ్యౌషధములదొరకుస్థలము

క్యాటలాగులు కోరువారికి ఉచితముగా పంపబడును

ఆయుర్వేదాశ్రమము, 41, ఆచారప్పన్ వీధి, జార్జిటౌన్, మద్రాసు.

పుష్పమాలితి

తలనూనెలన్నిటికిని మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనది

(ప్రతి చోటను దొరకును)

ఆనందమును కలిగించు ముకుందమైన మనాసనగలిది. వెంట్రుకలు నలుపుగాను, పొడుగుగాను పెరుగు నట్లు చేయును. 8 బౌన్సుల బుడ్డి 1 కి ధర 1-0-0 వరకులకు ప్రత్యేక సదుపాయముగలదు.

సోల్ ఏజెంట్లు:— ఎస్. వైప్యా అండ్ కో., పార్కుటౌను, మద్రాసు.

బ్రాంచి ఆఫీసు, చైనాబజారు, తిరుచనాపల్లి, హైద్రా.

166

ప్రదర్శనగదులు నెం 6, బందరువీధి, మద్రాసు

నమ్మకముగ క్రొత్తమాదిరి నగలుదొరకు స్థానము

ది ఆంధ్రాజ్యాయలరి మానిఫాక్చరింగు కంపెనీ.

2

హెడ్డాఫీసు, బెజవాడ. బ్రాంచి 51, చైనాబజారురోడ్డు, మదరాసు.

మావద్ద అనేక రకములు క్రొత్తమాదిరి గాజులు, పెడగొలుసులు, కానుకలను అడ్డిగ వైకలు మొదలు బంగారు నగలు స్తు, నవరత్నములు వేసిన అనేకమాదిరిల అడ్డిగలు, జడబిళ్ళలు, నాగరములు, ఉంగరములు, చంపనరములు, పతకము లు, మొదలగునవన్ని వెండి రైలుకూజాలు, బంబుర్లు, పేలాగిన్నెలు, కాపి పెట్టు మొదలగు పాత్రసామానులన్ని ఆనేక రకములు కాళ్ళగొలుసులు, మొదలగు అన్ని వస్తువులు యొప్పుకు సిద్ధముగా యుండును. కాను బంగారమునకున్న చాదివేండికిన్ని రత్నములు మొదలగునాటికి గారంటి యివ్వబడును. నచ్చనివి వాపకు తీసుకొనుదును.

పాతైట్లు - కాకుమాను లక్ష్యయ్యచౌదరి, కనకపాటికోటయ్య అండు బ్రదర్సు.

ఆంధ్రభారతీ

శాఖాప్రతినిధుల సభ

28 వ తేదీని అడయూరులో జరుగును

కార్యదర్శులు మాకు ఇటులు వ్రాయుచున్నారు:—

ఆంధ్రభారతీ (ఆంధ్ర 8 వ వీధి యూనివర్సిటీ) శాఖాకార్యాలయముల ప్రతినిధుల సభ ఈ కాల 28 వ తేదీ గురువారమునా దురయము అవగాహనచేటి క్రియసాధికలు కలాకాలా భవనమున జరుగును. ఇందు ఆంధ్రభారతీతీర్థయా దర్శమున, స్థానికపరిశీతుల ననసించి వైజాము రాజ్యమున పశ్చిమాంధ్ర, మధ్యాంధ్ర, దక్షిణాంధ్ర ప్రాంతములలోను, బ్రావిడదేశమున ఆంధ్రులు నివసించు ప్రాంతములలోను, ఏదేరితగ కార్యచరణకు జెట్టినప్పుడో తగినరీతిని ఆలోచించి తీర్మానింపబడును.

విశ్వవిద్యాలయము పక్షమున అన్నిప్రాంతములలోను మా ఉద్దేశ్యమును కొనసాగించుటకు అంగీకరించిన మిత్రులందరును ఈసభకుతప్పక విచ్చేసి తగినరీతుల సలహాలిచ్చి తోడ్పడ గోరు చున్నాము. వీవైన అనివార్యములగు పనితొందరలవలన సభకు చాలకపోయిన మిత్రులు ఇందు విషయమును గురించిన సలహాలను మాకు ముందుగా తెలిపినయెడల, వానిని సభలో చేర్చిం చెయు. మామిత్రులు ఈవిషయమున సైతము సహాయపడుదు రని నమ్ముచున్నాము.

సభ 28వ తేదీని ప్రారంభమయి, విషయములన్నియు ఆనాడు నిర్ణయించుటకు పీలు లేకపోయిన, 27, 28—తేదీలలో సంయతము సభను కొనసాగించుటకు ఏర్పాట్లు చేయగలము.

అన్నిప్రాంతములనండి విద్యుప్రతినిధులకు అడయూరు లోనే భోజనవసతులు ఏర్పాట్లుచేయబడును. ప్రతినిధులు భోజనమునకు రూ 0-1-0 లు చెల్లించువలసియుండును.

ప్రతినిధులు అంగీకరించిన, మద్రాసు నగరమునందును, మట్టుపట్టు నువ్వుట్టియూ, చారిత్రక ప్రసిద్ధము లగు చోట్లకు వెళ్లి చూచుటకు ఏర్పాట్లుపైతము చేయగలము.

సభకు రావలసిన ప్రతినిధులందరును, తా మెప్పుడు, ఏబండిలో వచ్చునదియు, కార్యదర్శులగు వి.ఎస్. శర్మ బి.సి., బి.టి.గారికి అడయూరు (మదరాసు) కు ముందుగా తెలుప గోరుచున్నాము.

డెల్టా బిస్కత్తులు

కుక్కలకు తగిన ఆహారము

హిందూదేశపు శీతోష్ణస్థితికి తగినట్లు కుక్కల బిస్కత్తులు ప్రత్యేకముగా తయారుచేయబడినవి. ఇది వాడుకలోనికి వచ్చినది మొదలుకొని కుక్కల స్వంతదారులు దీనిని మిక్కిలి జ్ఞాపించుచునేయున్నారు. సదరు విషయము అడుగడిగి మా కంపెనీనకు ఈదిగువ ఉత్తరములవలన విశదముగా తెలియును.

ఫబ్రే
మీ బిస్కత్తులు చాలమంచిది. దిగుమతి యగుచున్నవాటికంటెను శ్రేష్ఠమైనది.

(Sd) Major.....

అజ్మీరు

11 పానుల డాగ్ బిస్కత్తు డబ్బా 1 టిని సంవత్సరము. యిదివరలో నేను కొన్నవాటికన్నా టి కంటెను ఇది శ్రేష్ఠమైనది.

(Sd).....I. C. S.

చిన్నకుక్కపిల్లలకు, పెద్దకుక్కలకు తగినవి. 7 పానులు, 14 పానులు టిన్నులలో ప్యాకు చేయబడియున్నవి 60 పానులు పెట్టెలలోను, లేక గోనెసంచులలోను ప్యాకుచేయబడును.

దిగుమతియగుచున్న బిస్కత్తులకంటెను 1000 కి 35 చొప్పున నయమైంది. హిందూదేశమందు అంతటనుగల పేటకుక్కలకు, కుక్కలమండలకు సరఫరా చేయుచున్నాము. మీవాడుక దుకాణ దారుని దీనికై అడుగుడు. లేక మాకు నేరుగావ్రాసిన పంపబడును.

మహమ్మదు మూసా హాజీ ఇబ్రాహిం, అందుకో.

32 గిడ్డంగివీధి, మద్రాసు.

మద్రాసు స్టాకిస్టులు:-

మహమ్మదు ఇస్మాయిల్ అందుకో., 263 చెనాబజారు, మద్రాసు.

ఎస్. దేశాయిగౌండ్, చెనాబజారు, మద్రాసు.

కె. మహమ్మదు హుస్సేన్ సాహెబు, బందరువీధి, మద్రాసు.

సి. ఆర్. వడివేలు మొదలియార్, మూర్ మార్కెట్టు, మద్రాసు.

పి. వీరాస్వామిచెట్టియార్, మూర్ మార్కెట్టు, మద్రాసు.

బెంగుళూరు స్టాకిస్టులు:-

మహమ్మదు ఇస్మాయిల్ అందుకో., 80, ఏ. ఓల్డ్ ఫూర్ హాసురోడ్డు, బెంగుళూరు కంబోన్ మెంటు.

డి. సైడ్ ఉస్మాన్ అందుకో., 47/49 న్యూమార్కెట్టు, దాన్ బ్రాంచీలు, కంబోన్ మెంటు.

పి. ఎమ్. అబ్దుల్ రహిమాన్ సాహెబు, న్యూమార్కెట్టు, కంబోన్ మెంటు.

మహమ్మదు ఇస్మాయిల్ అందుకో., అవెన్యూ రోడ్డు, బెంగుళూరు సిటీ

మలేరియా, ఇతర జ్వరములకు

1591

వైరెక్సు

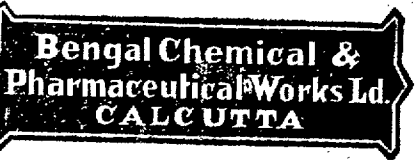
ఒక్కడే అమోఘమైన గుణమునిచ్చును. దీనిని ఉపయోగించి మంచినీరును, ఆరోగ్యమునుపొందిన లెక్కలేనివారితో ఈ యాగ్యతాపత్రా నిచ్చియున్నారు. అందువల్లనే

వైరెక్సు అమితముగా

విక్రయమగుచున్నది

రహస్యమైన ఔషధములుకాదు. ఫారములావ్రాసిన పంపబడును. బుడ్డి 1-కి ధర రూ 0.18-0

వి. పి. చార్జితోసహ రూ 1.2-0.

1-1-1925 తేదినండి సూవిలాసము మార్చబడుటను గమని పుడు

57/58 వాలాజోడ్డు 15,000 చదరపు అడుగులు రీవి స్పిర్ట్ ముగలది మిక్కిలివిశాలమైన కిట్టడము

మోటారుబండిని నడపుట, మెకానిజమ్ మొదలగునవి నేర్పబడును. ఇంగ్లీషు, అరబ్బు, తెలుగు, మళయాళము భాషలలోగల మాపూర్తి ప్రాప్తి కలుగునట్లు వ్రాసిన పంపబడును,

తంజివిలాసము "మోటారుస్కూల్"

తెలిపాను:- 144

ప్రిన్సిపాల్

శ్రీరామ్ మోటారుస్కూల్.

(గవర్నమెంటువారిచే అమోదించబడినది.)

మద్రాసు.

దక్షిణ హైద్రాబాదు

(స్వ. కీ. య. వి. రేఖరి)

నాయకుల శరీరాస్వస్థత

నిజాం రాష్ట్రాధిపతీనాయకులును, కేంద్రసంఘ కార్యదర్శులును, నగు శ్రీయుత మాడపాటి హనుమంతరావు పంతులు గారు హైద్రాబాదులోని తమ నివాసగృహమందు నల్లపల్లి కాటాబారి క్రిందబడినందున ముంజేతి ఎముక విరిగినదని తెలుపుట కంటెను చింతిల్లుచున్నాము. వైద్యచికిత్స వెంటనే జరిగినది. చేతికి కట్టుగట్టబడినవి. ఐప్పు దొకిత నెమ్మదిగా నున్నది. పరమేశ్వరుడు వీరికి సంపూర్ణారోగ్యము శీఘ్రముగ ప్రసాదించుగాక!

నిజాం రాష్ట్రాధిపతి గ్రంథశాలాధికారి సంఘము

పై పేర వాసుమహిండ్లలో శ్రీయుతులు ఆసనం వేంకటరావు, కోకల సీతారామశర్మగార్లు సంఘమును స్థాపించి నిజాం రాజ్యములోనున్న ఆంధ్రగ్రంథాలయవివరములను కొంతవరకు సంపాదించిరి. గ్రంథాలయోద్యమమును కేంద్రీకరించి వాని యభివృద్ధికై సక్రమపద్ధతుల నేర్పాటుచేసి పనిని మురుకుగ సాగించుటయే వీరి యాశయము. సుప్రసిద్ధాంధ్రపండితులును, గ్రంథాలయోద్యమాభిమానులును నగు బ్రహ్మశ్రీ చిలకమర్తి లక్ష్మీనృసింహము పంతులుగారు వీరి యాహ్వానము నంగీకరించి సమావేశము చేయబడెను. గ్రంథాలయసభ కథ్యక్షత వహించుటకు సమ్మతించి రని తెలియుచున్నది. గ్రంథాలయ ప్రతినిధులందరి సమావేశమున బాల్కనీ సభను, ఉద్యమమును జయప్రథముగా నొనర్చుటకు తోడ్పడెదరని నమ్ముచున్నాము. ఈసమావేశము కేంద్రసంఘ తృతీయసమావేశముతో బాటు జరుగుచున్నది.

హనుమద్గ్రంథాలయము

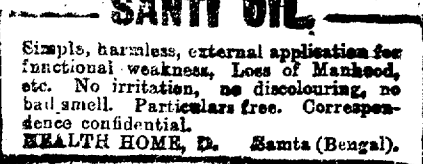
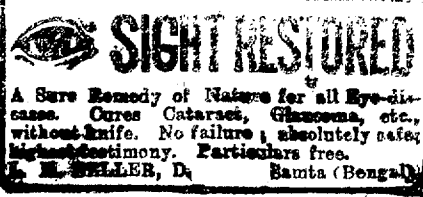
శ్రీయుత మాడపాటి హనుమంతరావు పంతులుగారు నిజాం రాష్ట్రాధిపతీనాయకులకు యొనర్చుచున్న నిరంతర సేవను రాష్ట్రీయసోదరులు కృతజ్ఞతతో గమనించు చున్నారనట కీగ్రంథాలయస్థాపనమే సాక్షి. గార్ల (ఎక్. జి. యన్. ఆర్.) యందు శ్రీమాన్ మాడపాటి గోపాలాచార్యులు గారి యధ్యక్షత క్రింద మార్గశిరశుద్ధ పంచమిరోజున స్థాపనోత్సవము జయప్రథముగ జరుపబడినది. పాఠులందరేకగ్రీవముగ "హనుమద్గ్రంథాలయము"ని శ్రీపంతులుగారి పేర నామకరణ మొనర్చిరి.

మడికొండ గ్రంథాలయము

వరంగల్లు జిల్లాలోని మడికొండ అందు నెలకొల్పబడిన ప్రతాపయద్ర గ్రంథాలయమును గురించి ప్రభుత్వోద్యోగులకు గ్రంథాలయ కార్యనిర్వాహకులకు జరిగిన వాదోపవాదములను గురించి ఇదివరకే వ్రాయబడినది. ఇప్పుడది శాస్త్రీయస్థానమువారి యజ్ఞానుసారము తాత్కాలికముగ మూయబడినదని తెలుపుట కంటెను చింతిల్లుచున్నాము. గ్రంథాలయములు భాషాభివృద్ధికి సాధనములయ్యును ప్రభుత్వోద్యోగులు వీనిని బాధకరము ని యెంచుట శోచనీయము.

తృతీయసమావేశము

కేంద్రసంఘ తృతీయసమావేశమును మధిర, నూర్యాపేట సంఘములవారి హాజ్యనించినను నీరెండు స్థలములు మారు మూలందుండుటచే అన్ని సంఘముల ప్రతినిధుల కెక్కువసౌకర్యముగ నుండజాలవు. ఓరుగల్లు మధ్యప్రదేశ్ ముగిలచేతను ప్రతినిధుల కందరకువలయు సౌకర్యములు సులభముగ సమకూరు సదుపాయములు గలిగియుండుటవల్లను ఉత్సాహపూరితు లగు ఓరుగల్లు సంఘకార్యనిర్వాహకులు తృతీయ సమావేశమును మట్టివాడలో జరుప గుతూహలము గలిగియున్నారని తెలియుచున్నది. వీరి ఉద్దేశ్యము నిర్విఘ్నముగ నెరవేరుగాక!

రోనాల్డు ప్రభుత్వ విగ్రహము బహిర్గతము చేయుట

బర్దవాను మహారాజుగారి ప్రసంగము

రాజప్రతినిధి ప్రసంగము

కలకత్తా, డిశంబరు 19:— వెనుక వంగరాష్ట్రమునకు గవర్నరుగ నుండిన రోనాల్డు ప్రభుత్వము కమిషన్ గ్రహము నేటి సాయంకాలముందు రాజప్రతినిధిచే బహిర్గతము గా నింపబడెను. రాజప్రతినిధియే రీడింగు ప్రభుత్వము మూడున్నర గంటలకు రాగానే లిట్టనుదంపతులు వారిని సన్మానించి సభా వేదికకు దీసికొని వెడలిరి. కమిషన్ గ్రహమును రాజప్రతినిధి బహిర్గతము గావించుచుండ 17 ఫీరంగులు వై సురాయి గౌరవార్థము ప్రేల్చబడెను. కమిషన్ గ్రహమును బహిర్గతము గావించవలసిన దని రాజప్రతినిధిని గోరుచు బర్దవాను మహారాజుగారిట్లు ప్రసంగించిరి.

నిజమగు అంగ్లేయుడనియు, గొప్పపరిపాలకుడనియు, చక్కని నాయకుడనియు, మంచివిందు చేయువాడనియు, అక్షాదకరమైన అతిథియనియు, ప్రాచ్యదేశీయుడనియు, రోనాల్డు ప్రభుత్వగారి సహవాసము చేసినవారు నిత్యము ముగ డెల్ల సాహసించెదరు. ఇట్టి జౌదార్యగుణసంపన్నుని గోలుపుట్ట వంగవేళముయొక్క జౌదార్యము, గవర్నరుల అధికారపరిమితి స్వల్ప కాల నియమితమైనది గాన వంగ దేశములు యిట్టి ఉత్పన్న గుణసంపన్నుని గోలుపోకదప్పదు. అయినప్పటికిని, స్వల్పకాలములో వంగరాష్ట్రదేశీయుల మనముల న్నాడించిన రోనాల్డు ప్రభుత్వగారి గుణగత్తులను మరువకుండుటకై వారివిగ్రహము నెలకొల్పుచున్నాము. రోనాల్డు ప్రభుత్వ జ్ఞాపకార్థమై నెలకొల్పబడుచున్న విగ్రహము నాయనకుల ఉత్పన్నగుణములను జాటుచుండును. బర్దవాను మహారాజుగారు రాజప్రతినిధిని సంబోధించు యిట్లుపన్యసించెను. “మీరు సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమునకు అధిపతులుగాన పెద్దరాష్ట్రప్రభుత్వమున కధిపతికాబడిన రోనాల్డు ప్రభుత్వ గుణసంపదలను వక్కాణించుటకు మా అందరికంటెను దగిన వారు. ఈసంతోషకార్యమును తమరు ఒనర్చుటకు ఆరుకెంచి నందులకు మా కమితసంతోషముగ నున్నది. కాన దయచేసి రోనాల్డు ప్రభుత్వవర్సని కమిషన్ గ్రహమును బహిర్గతము గావించు మిమ్ములను జేచుచున్నాను.” పిమ్మట రాజప్రతినిధి ఉపన్యాసమును గావించెను.

రాజప్రతినిధి ప్రసంగము

కలకత్తా, డిశంబరు 19:— 1924 డిశంబరు 19-న తేదీన వెనుక వంగరాష్ట్రపు గవర్నరుగానుండిన రోనాల్డు ప్రభుత్వగారి విగ్రహము బహిర్గతముచేయు సందర్భమున రాజప్రతినిధి యాదిగవ ప్రసంగము గావించెను:—

లార్డు రోనాల్డుగారి విగ్రహమును బహిర్గతము గావించుటకు నాకమితానందముగ నున్నది. ఒకవ్యక్తిగాన పరిపాలకుడుగాను రోనాల్డు ప్రభుత్వగారు జూపిన సద్గుణాలమును వంగరాష్ట్రీయులు మరువకుండ వారి జ్ఞాపకచిహ్నము నెలకొల్పుచున్నది. వంగరాష్ట్రదేశీయులు యిది లార్డు రోనాల్డుగారికిర్పించిన కట్టము. అనేక కారణములచే వీరి గవర్నరు పదవి మరువదగినదిగాదు. హిందూదేశముయొడ నీయన కర్తవ్యతాభిమానము. ఈరాజధాని గవర్నరుపదవి నీయన స్వీకరించుటకుబూర్కము రోనాల్డు ప్రభుత్వగారు రైతుపర్యాయముల తమ స్వంతబలములపై భారతదేశమునకువచ్చిరి. ఇంగ్లాండునకు వీరు జరిగినవిదేశీ పరమ గావించు ఉపన్యాసములును, వ్రాయు వ్రాతలను దిలకించినవారికి రోనాల్డు ప్రభుత్వము భారతవర్షము మనినను, వంగరాష్ట్రమునినను, కలకత్తానునను, హైదరాబాదును స్వలయజలను యెంతజేమయో తెలిసికొనసాగ్యమగును. వారు వెడలిపోవునపు డొనరించిన ఉపన్యాసమునం దొకవాక్యము గమనించినయెడ రోనాల్డు ప్రభుత్వగారికి భారతభూమిపైగల సహజప్రేమ నిదర్శనమగును. “మట్టిచెట్టువలె నేననేక కొమ్ములను వ్యాపింపజేసితిని. ప్రతికొమ్ముయందుండియు ఊడలు భూమిలోనికి పోవును.” ఈరూపకమునం దతిశయోక్తి లేదు. సందిగ్ధ సమయముందు రోనాల్డుగారు వంగరాష్ట్రపుగవర్నరుపదవిని స్వీకరించిరి. అది కష్టసమయమేగాక యుద్ధము జరుగుచున్న సమయము. 1917 మార్చి నెలయందు విరోధానుభవం గ్రామము భీతిత్వమును బుట్టించుచుండెను. సామ్రాజ్యమునం

దన్నిదిశలందును శక్తి వంచనలేకుండ సంగ్రామమునందు జయమొందుటకు బ్రయత్నములు సల్పబడుచుండెను. కాని జయ నూచనలు గన్పించుటలేదు. రోనాల్డుగారు వంగరాష్ట్రము యొక్క పాలనభారము దీసికొనగనే ఆరాచక నేరము లచ్చటచ్చట సల్పబడుచుండెను. ఆర్థికపు యిబ్బందులచే వాతావరణము అనుకూలముగలేదు. ఈయిబ్బంది వారిపాలన కాలమందంతయు గలిగి సత్కార్యములను జేయనిచ్చుట కవరోధము గల్గించెను. ఇట్టిసమయముందురోనాల్డు ప్రభుత్వకంటె దైర్యసాహసములు లేని మరియొక రాజవంశి యయ్యకొనజాలరు. పిమ్మట తటస్థించినవిషయములు మరువజాలనివి. 1917 సంవత్సరపు ప్రకటనములన యిండియా రాజ్యాంగవిధానముందు రాబోవు మార్పులు నూచింపబడెను. ఈవిషయమై హిందూదేశముందు గావించబడినచర్యలందు రోనాల్డు ప్రభుత్వ ప్రశస్తమైనభాగమును దీసికొనెను. పిమ్మట బ్రిటిషు పార్లమెంటునందు ఆప్తు పాను కాబడెను. ఆప్తుపరకముగా భారతదేశపరిపాలనందొక నూతన ఆక్యాసము వెలువడెను. పామ్ములను బాధ్యతలను భారతీయుల హస్తగతము గావించబడెను. 1921 ఫిబ్రవరి 1 వ తేదీన ఘనతీవహించిన కన్నాటుప్రభుత్వగారిచే ప్రతిష్ఠింపబడిన నూతన వంగరాష్ట్రీయ కావనసభ మహాత్మ్యముందు రోనాల్డుగారు బాల్గా నిలిచిరి. పిమ్మట మరియొక సంవత్సరము వరకును నీయన దెంగాలు గవర్నరుగానుండి బరిపాలించెను. కన్నాటుప్రభుత్వకాలందర్భమున బయలుదేరిన రాజకీయ గందరగళమును తెలివితేట్లను ప్రదర్శనములను ఆదామటకు భారతదేశ పరిపాలనపు నూతన చట్టము ప్రసాదించబడిన పిమ్మట రోనాల్డుగారు ప్రయత్నించవలసినదెను. యుద్ధము దిగ్విజయము గాంచుటకు సల్పవలసిన కృత్యములు అతిసామర్థ్యముతో సల్పిరి. యువరాజుగారు యాదేశమునకు ఆరుదెంచి యుద్ధముందు జయమొందుటకు వంగరాష్ట్రమును, కలకత్తాను గావించిన స్వాధీనత్వమును స్తుతించినప్పుడు రోనాల్డు ప్రభుత్వగారు అప్పుడు నచ్చట గలరు. యుద్ధానంతరమున బయలుదేరిన విషయ సమస్యల అనుభవమును రోనాల్డుగారికి గలదు. యుద్ధానంతరమున వంగరాష్ట్రమున బయలుదేరిన పరిశ్రామికవిప్లవభయము పోషించెను. యుద్ధానంతరముందు, ఆర్థికపు అకాంతిచే బయలుదేరిన విషయ ప్రశ్నలను బరిష్కరించుట కపూర్వమైన దైర్యమును నీయన జూపెను. ఈవిక్కులమధ్య అనేకపరిపాలన సౌకర్యములను గావించుట కీయన యుత్సాహమును జూపెను. స్థానికస్వపరిపాలనయందును ప్రజాశాసనాభివృద్ధియందును వీరుచేసిన సౌకర్యముల విషయమై పేర్కొనుటకు కాలము నాకిప్పుడు బాలదు. నీటిపారుదల వృద్ధిచేయుటకు, వ్యవసాయము పెంపొందించుటకు, పల్లెలయందు సహకారోద్యమము బలపెట్టుటకు, రోనాల్డుగారికృషి మరువజనదు. కలకత్తా డక్కా విశ్వవిద్యాలయములో వీరికి సంబంధము ఎల్లరెరింగిన విషయమే. అనేక విషయములందు వీరు గావించిన ప్రయత్నములందును, సల్పిన కార్యములందును పాల్గొనినవారు రోనాల్డుగారి శక్తి సామర్థ్యములను, సహసమును, బాగుగ డెల్లగలరు. ఎల్లర ఆందు బాటులోనుండి, నిష్కాపట్యముతో తమ అభిప్రాయములను వ్యక్తపర్చుచు, సమయ స్ఫూర్తితో సమస్యల చిక్కలను గ్రహించగలిగిన మనముతో అనతికాలములో వంగరాష్ట్రదేశీయుల ఆదరణను రోనాల్డు ప్రభుత్వ మార్గగొనెను. ఎల్లప్పుడు దాను రాజకీయపు బలములందు దగ్గర్కొని తన నేతృత్వ తన కర్తవ్యం సహాయులగునట్లు వారియాదరణకు పాత్రుడయ్యెను. వంగదేశపు ప్రజలశక్తి, సామర్థ్యము, తెలివి తేలుట, పుర్యాదలను బాగుచుండు రోనాల్డుగారిచేరిన దీనిపాడు. తన సంఘమునందు పేరుగాంచినవారి సలహాయు, సహకారమును నీయన బాంధగల్గెను. ఇట్టి విశ్వాసము బడయుట కెల్లరకును దట సీంచదు. మంచి గుణములుగల యిట్టివాని విగ్రహము సామ్రాజ్యముందుగల పట్టణములలో ద్వితీయస్థాన మాక్రమించుచున్న కలకత్తా నగరముందు స్థాపింపబడుచున్నందులకు వంగదేశపు పౌరులు నిజమగు గర్వించవలయును. (ఆ. ప్రె.)

వేలూరు (ఒకవిలేఖరి)

హిందూ హైస్కూలు పూర్వపు బాలుర సంఘము
డిశంబరు 19:— శ్రీ మహాత్ముడేవస్థాన హిందూ హైస్కూలు పూర్వబాలుర సంఘమువారు యీనెల 21 తేదీన సంవత్సరోత్సవమును స్కూలుపాఠశాలలో జరిపెదరు. మహారాజరాజశ్రీ యు. రంగనామయ్యగారు యం. ఏ. బి. రో. శ్రుంగానాథిపత్యము వహించెదరు.

పంజాబు విశ్వవిద్యాలయ పట్టప్రదానోత్సవము

సర్ జే. సి. బోసుగారి ఉపన్యాసము

సర్ జగదీశచంద్రబోసు, సర్ రామకృష్ణగోపాల భండార్కరుగారలకు బిరుదము లీయబడెను

లాహోరు, డిశంబరు 19:— నేడు పంజాబు విశ్వవిద్యాలయ పట్టప్రదానోత్సవమునకు చాన్సలరు సర్ మాల్కం హెయిలీ అధ్యక్షతవహించెను. సర్ జగదీశచంద్ర బోసుగారికి డాక్టరు ఆఫ్ నైన్సు డిగ్రీయు, సర్ రామకృష్ణ గోపాలభండార్కరుగారికి డాక్టరు ఆఫ్ ఓరి యింటలు లెర్నింగు బిరుదమునీయబడెను. కాన్వోకేషను ఉపన్యాసమునిచ్చుటకు సర్ జే. సి. బోసుగారిని ప్రత్యేకముగ నాహ్వానించిరి. ఆపట్టభద్రులలో శ్రీలు చాలమందిగలరు.

సర్ బోసుగారు దుస్సాభ్య విషయములగూర్చి గాని యితర దేశములందు ఫలించిన సంగతులగూర్చి గాని మాటాడుట లేదని భారతదేశములో జేయదగినదియు జేసినదియు జెప్పెదననిరి. సంరంభమువల్లనే బలమువచ్చును. స్వప్రయత్నములవల్లనే విజయము బడయగలము. జ్ఞానప్రపంచమున నెందరలోయై న్నెన్ని అపజయములు వచ్చినను నిరాశకెందక అద్భుతకార్యముల జేసిరి. సర్ జగదీశగారు ప్రభుత్వము నొక పుత్రముగ బోల్చి అందు అసంఖ్యాకములగు ప్రాణులగులవనియు అందు వివిధవర్ణములు దేశక్షేమమునకై కొన్ని పనుల జేయవలసి యుండవలెననియు చెప్పిరి. వ్యవహారమునందు గాక భావమునందును, ప్రాపంచిక విభూతియందు గాక ఆదర్శములందును శాశ్వతబీజము గాన్పించునని ఆయన తుదకుజెప్పెను. భౌతికసంపదలకే గాక కష్టపడి దేశసేవజేసి జౌదార్యముతో అదర్శభావములను వ్యాపింపజేసినయెడల నిజమైన మానవ సామ్రాజ్యము స్థాపింపగలము. (ఆ. ప్రె.)

నేషనలు హోంరూలులీగు కన్వెన్షన్

ప్రారంభసమావేశము

బొంబాయి, డిశంబరు 19:— నేషనలు హోంరూలు లీగు కన్వెన్షన్ ప్రారంభసమావేశము ముర్రాబీ గోకుల్లాను హోంలలో నేడుమధ్యాహ్నము సమావేశమయ్యెను. ముఖ్యమగు ప్రధానులు చాలమందివచ్చిరి. బిసెంటమ్ముగారును, నీన్నేనే కాంగ్రెసుజేరిన జమ్నాదాసు ద్వారకదాసుగారును ఏ. రంగస్వామిఅయ్యరుగారును (వధుర) వచ్చినవారిలోనుండిరి. ఈ సభాకార్యక్రమము పత్రికలకు బంపబలులేదు. కాని దీనినే స్కూలుజేసినవారు ప్రతిరోజును సాయంత్రమునకు సభమియ్యగనే పత్రికలకు న్నెటుమెంటులను బంపెదరు. ఈసభలు 28 తో పూర్తియగును. ఈసభ సమావేశోద్దేశము గాంధీగారు నూచించిన సర్వపక్షయికమత్త్యము విషయమై నేషనలు హోంరూలు లీగువిధానము గూర్చి చర్చించి తీర్మానింపవలె యుండెను. బిసెంటమ్ముగారికి తమయనుసరలైనైగల అఖండ ప్రతిభవలన ఆమెపక్షము దేశీయమహాసభలో చాలముఖ్యమైనది గావచ్చును. (ఆ. ప్రె.)

ఓత్తమగారి అప్పీలు

రంగూను, డిశంబరు 19:— యు. ఓత్తమగారికి రంగూను జిల్లామేజిస్ట్రేటు రాజద్రోహ నేరముపై మూడుసంవత్సరముల కఠినశిక్ష విధింపగా ఆయన దానిపై జప్తిను వ్రాసుగారివద్ద అప్పీలుజేసికొనెను. ఈయన పక్షమున ఏలేటా వ్రాసుగారు వాదించుచు న్యాయమూర్తి యీకేసును జాగ్రత్తగ పరిశీలించినయెడల ప్రజలలో ప్రభుత్వముపై ఆయిష్టమును గలుగజేయు సుద్దేశము లేనట్లును, ఓత్తమగారు రుపన్యాసములలో రాజకీయప్రబోధమును ప్రజలకు గలుగజేసి ప్రజాక్షేమము నాలోచించెననియు జెప్పిరి. ప్రభుత్వపక్షమున హిగిస్వాదంగారు ఆ ఉపన్యాసమంతటను ప్రభుత్వమును దూషించుచునే యుండెనని చెప్పి, విధించిన శిక్ష చేసిననేరమున కెక్కువలో నిది గాదనిచెప్పిరి. తీర్పు ఇంకను జెప్పలేదు. (ఆ. ప్రె.)

స్థానిక వార్తలు

క్రాంతి మెరీట్:—క్రాంతి మెరీట్ పదవికి నియమింపబడిన ఎన్. భవానందంపిల్ల గారు నేడు ఉస్మాన్ సాహెబ్ గారినుంచి చార్జీ వహించుకొనిరి.

తిరువల్లిక్కేణి సంగీతసభ:—పై సభ వారి యజమాన్యముక్రింద బస్తి బాయిగారు రేపు 4 గంటలకు నందవారుచరిత్రమును పాఠికధగా చెప్పదురు.

సుగంధవిలాస సభ-లవకుళ:—సుగంధ విలాస సభవారు రేపు లవకుళ నాటకమును తెలుగులో సాయంకాలము 5-80 గంటలకు ప్రదర్శింతురు.

రాష్ట్రీయ టీచర్స్ మేనేజర్స్ సమావేశము:—పైసమావేశమున కింతవరకు కొందరు పెద్దలు 860 రూపాయి విరాళము నిచ్చినందులకు కృతజ్ఞులమని కె. రామాంజులు పిల్లగారు తెలుపుచున్నారు.

మద్రాసు అభివృద్ధి శాఖ మంత్రి

గౌ. టి. యం. కె. జ్ఞానంపిల్లగారు చెన్న ప్రభుత్వ అభివృద్ధి శాఖామంత్రిగా ఆంబూరులో నిన్నుదిగిరి. అచట రైలుస్టేషనుకు నేలంపారులు వచ్చి సత్కరించిరి.

వరదనహాయనిధికి విరాళములు:—మదరాసు కవర్నరుగారికి కావేరీవరదలచే బాధపడువానికి సహాయార్థమై క్రైంచి కవర్నరుగారు రూ. 1228-10-11 న్నూ గిర్జిలోనున్న బైజ్ నాథ్ కంపెనీవారు రూ. 500 న్నూ విరాళముల సేపిరి.

“స్వరాజ్య” పేరు హోలర్ సభ:—స్వరాజ్య ప్రింటింగ్ పబ్లిషింగ్-కో యొక్క పేరుహోల్లర్ సభ 81 తేదీన బ్రాడ్వే 40 నెంబరు గృహమున సాయంకాలము 5 గంటలకు జరుగును. కార్యక్రమము? ఆడిటెడ్ అకౌంట్లు నోష్వకొనుట. యీసంవత్సరపు (1925) ఆడిటర్ ను నియమించుట. మిగతా విషయములు.

కాంగ్రెసు - శాసనసభలు

కాంగ్రెసు చెప్పినట్లు శాసనసభలో వర్తింపవలెను
ఖిలాఫత్ సంఘ కార్యదర్శియు, మదరాసు కాంగ్రెస్ పక్ష సభ్యుడగు అగు అబ్దుల్ హమీద్ ఖాన్ గారు కాంగ్రెసు లో యీక్రింది తీర్మానము నుపహాదించురు,
శాసనసభలందును, భారతసభయందును జరుగు పనియంతయు కాంగ్రెసు యధికారముక్రింద తన్నియమానుసారముగా జరగవలెనని యీసభవాదు తీర్మానించు చున్నారు.

తై నెన్సు లేని ఆయుధ సామగ్రిని గలిగియుండుట

ముద్దాయి రెండు నెలలకొనినాడు విధింపబడుట నిన్నటిదినము జార్జిటౌను ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటు టి. భగవంతుండుగారు “తై నెన్సు లేకుండ నాయుధముల నుంచుకొనిన కళాశాలవానికేను” విచారించి ముద్దాయికి 2 నెలలు కఠినశిక్ష విధించిరి.

“యస్, యస్, నెల్లూరు” అను నానయందు ముద్దాయి సికందర్ సాహెబు కళాశాలవానిలో నుండెను. ఈనెల 17 వ తేదీ నాడ మదరాసు హార్బరుచేరెను. సుంకపు శాఖాధికారి (Superintendent of preventive Services) 8 ఆతనివార్తా పాఠులవలన ఓకేయందు ముద్దాయి రివాల్వరుల నుంచుకొనియున్నట్లు చెలియవచ్చినందున పరిశోధనగావించగ 8 గుండ్ల రివాల్వరులు రెండున్ను, రు 50 ల మెగల నుండున్ను లభించెను. అంతట నావస్తువులను తమస్వాధీనము గావించుకొని ముద్దాయిని పోలీసువశము చేసిరి.

ముద్దాయి తానెవరని ననియు, తై నెన్సు లేని పైయాయుధములు తనవద్దనుండుట నిజమేగాని వానిని లాల్ మియా యను నాతడు తనవద్ద నుంచగోరగ అట్లుచేసినననియు జెప్పెను.

న్యాయాధిపతి ముద్దాయిపై కేసు రుజువైనందున రెండు నెలలు కఠినశిక్ష విధించి ఆయుధములను, ముందు ప్రభుత్వ మువారిపరము చేయబడునట్లు తీర్పుచెప్పిరి.

హబిబుల్లాగారికి విందు:—సర్. మహమూద్ హబిబుల్లాగారికి నెల్లూరుపాటులు స్వాగతమర్పించి విందుచేయుదురుగాన అందుకై హబిబుల్లాగారు శనివారంనాడు నెల్లూరు వెళ్లి అచ్చటి స్థానికసంఘమువారి స్వాగతపత్రము పొంది 27 తేదీన బొంబాయి మెయిలుమీద ఢిల్లీకివెళ్లి పనిలో ప్రవేశింతురు.

1925 సం॥ డైరీ:—మద్రాసు ఆయుర్వేదికు ఫార్మసీవారి 1925 సం॥ పు డయిరీలను కృతజ్ఞతతో నందుకొంటిమి. ఇవిబాకెట్టుకేబు వైజులోనున్నవి. పేజీకిరెండుదినములు చొప్పునవిర్వరపబడెను. మదరాసు ఆయుర్వేదికు ఫార్మసీలో తయారుచేయబడు మంగుషేల్లును వానిగుణములును (తతి) నేజీయొక్క చివరను ముద్రింపబడియున్నవి. ఎక్కువపనులున్నవారు వానినిమరచిపోకుండ నమోదుచేసికొనుటకు ఈడయరీలు పయ్యక్తముగ నుండును.

మదరాసు రాకపోకలు:—ఆంబూరులో జరుగు వెల్లల గమావేశమున కధ్యక్షత వహించుటకు టి. ఎ. కె. శివజ్ఞానం పిల్లగారు నిన్న బయలుదేరిరి.

ఎం. కె. ఆచార్యగారి యుదయం వచ్చిరి.
(మెకానికల్ యింజనీరింగ్) ప్రొఫెసర్ ఎ. జేవిడ్ (స్త్రీలు కాన్సిలు సభ్యుడు) ఫోజ్ సత్నా గార్లు బొంబాయి వెళ్లిరి.

జస్టిస్. కూట్టు ట్రాబర్ట్ గారు ఉదకమండలము వెళ్లిరి. సి. వి. వెంకట రమణయ్యగారు (ఎం. ఎల్. సి.) శోయంతెత్తురు వెళ్లిరి. బ్రెన్ దంపతులు కలకత్తా వెళ్లిరి.

మదరాసు న్యాయకళాశాల:—మదరాసు న్యాయకళాశాల క్రిస్టమస్ సెలవులకు 6 జనవరినాకా మూడు బడును. క్రొత్తస్కీముప్రకారం 6 ఏప్రిల్ నా న్యాయవాదిగా పనిచేయనివారిని ఉపాధ్యాయునిగా నియమింపకుండుట, కళాశాలాదైనిక కార్యక్రమము 12 గంటలనుంచి 4 గంటలుదాకా జరుగుట కళాశాల తెరచినప్పటినుంచి అమలులో పెట్టబడును. అందుచే కె. ఎన్. రామస్వామయ్యర్, టి. వెంకటసుబ్రహ్మణ్యం, పి. మదనగోపాలనాయుడు, కామేశ్వరరావు, కె. బాలకృష్ణపిల్లగార్లు ఉద్యోగము ముగిసినవి.

లా కాలేజీ వచ్చేజనవరి 6 తేదీనుండి 12 గంటలనుండి 4 గంటలవరకు పనిచేయునను వార్త యధార్థముగాదనియు ఈవిషయమై లా కాలేజీకవున్సిలువారింకను తీర్మానించలేదనియు మాకు నమ్మకముగదెలియుచున్నది. (ఆం. ప. సం.)

రాజోపు వి సి. యస్ పరీక్ష పోటీకై 18 మంది మదరాసునుంచి అలహాబాదు వెళ్లుచున్నారు.

రాజబంధువుల ఆగమనము

బొంబాయిలోదిగి పూనాబోయిరి

బొంబాయి, డిశంబరు 19:—కన్నాటు యవరాజు దంపతులు యీ ఉదయ మిచట దిగి ప్రభుత్వమందిరమున కొంత సేపు విశ్రాంతిగైకొని మానశిఖరమును; అభివృద్ధి కార్యవిశేషములను సందర్శించిరి. సాయంత్రము స్వల్పముగ విందు జరిగెను. కాత్రి బయలుదేరి పూనాబోయిరి. అచట తెప్పి నెంట్లు కర్నూలు సర్ మౌన్త్రి వాకరు దంపతుల అతిథులుగ నుండురు. (ఆ. ప్రె.)

కొచ్చి రేపు

అభివృద్ధికై చెన్నప్రభుత్వమునుండి అప్పడీసికొనుట

కొచ్చి, డిశంబరు 20:—మద్రాసుప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహకసభ్యుడగు గౌ. ఆర్. ఎ. గ్రహంగారు కొచ్చికిపోగా అచట రేపుకన్యకైన్సిబోర్డు మలబారుకల్లెవరు ధారనుగారి అధ్యక్షతను సమావేశమై హార్బరుస్కీము విషయములను ముఖ్యముగావని చర్చించిరి. మూడవవైజిపనుల కేయుటకు ఖర్చు 20 లక్షలను మద్రాసు ప్రభుత్వమువారి వద్దనుండి అప్పడీసికొనుటకు బోర్డువారు తీర్మానించిరి. ఇందులకు యెంతఖర్చు గావలెనో ఇంగ్లాండులోనినిపుణులు చెలుపనిదే యీపనిని మొదలుపెట్టుట యుక్తమాయని చర్చజరిగెను. తుదకు పని ప్రారంభించుటకే అంగీకరింపబడెను. (ఆ. ప్రె.)

పన్ను లవిచారణసంఘము

సి. యల్. వశీలుగారి విచారణ

ఢిల్లీ, డిశంబరు 19:—బొంబాయి విశ్వవిద్యాలయము నందు ఆర్థికశాస్త్రబోధకుడుగ నున్నట్టియు, ఆధునిక భారత ఆర్థికాభివృద్ధి గ్రంథకర్తయైన సి. యల్. వశీలుగారు నేడు టూడ్ హంటరు కమిటీచే విచారింపబడిరి. భారతదేశమంతటను ఆర్థికవిచారణ జరుపుటకు తాలూకా జిల్లా, డివిజను, రాష్ట్రములపద్ధతిని భారతదేశ మంతటను ఒక్కసారే జరుపుటకు విలగవిధానమును దెల్పెను.

అట్టి విచారణను జరిపి దెలిసికొనిన విషయములవలన దేశసౌభాగ్యమున కేమిలాభకరమని అధ్యక్షుడగుగంగా వాని వలన పన్నులు వేయుటకు మంచిపద్ధతి యేర్పడునని వశీలుగారు జెప్పిరి.

ఇదివరలో డ్రప్రివిచారణవంటి వానిఫలితములను ప్రకటింపవలసినదిగ వశీలుగారు కోరిరి.

ఇండియాకన్న అనుకూలపరిస్థితులున్న ఇంగ్లాండులో పంటలెక్కులను గనుగొనుటకు 7 సం॥ములు బట్టెనని సర్ పెర్సీ ధామ్స్సుగారు జెప్పిరి.

వ్యవసాయముద్వారా వచ్చు ఆదాయముపై పన్నువేయవలసినదిగను ఆదాయము కొద్దియైనవారిని వదిలివేయవలసినదిగను వశీలుగారుకోరిరి.

దీనివలన యిప్పుడు వచ్చు ల్యాండు రెవిన్యూ చాలవరకు బోవుననియు, భూమిని సాగుబడిజేయక నిర్లక్ష్యముతో వదిలివేసినయెడల బహుమానమిచ్చుట యగుననియు అధ్యక్షుడు నూచించెను. (ఆ. ప్రె.)

మైసూరు రెయిల్వేలలో కొన్ని సెక్షన్లందు ఖర్చు 8 లక్షలకుగాను నూటికి 7 చొ॥ వడ్డీ యిచ్చునట్లు మైసూరు ప్రభుత్వము గ్యారంటీమీద డిజెంచరు ఋణవత్తము లిచ్చుచున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

పుదుకోట పరిశ్రమలు

ప్రభుత్వసహాయము

పుదుకోట, డిశంబరు 19:—ప్రభుత్వమునా రేపరిశ్రమనై నను ప్రభువదళలో అభివృద్ధిజేయుటకై ప్రోత్సాహము జేసెదరని వాగ్దానము జేసినందువలన కరమూరులో ప్రారంభించిన నివ్వపుల్ల పరిశ్రమకై 5 వేలరూపాయిల ఋణముకావలసియుండగా ఆవిషయమై ప్రభుత్వమునా రాలోచించుచున్నట్లుల చెలియుచున్నది.

ఈ సంస్థానములో నీలిమందు పరిశ్రమ పునరుద్ధారణ విషయమున, జర్మనీ మున్నగు దేశములనుండి మాయరంగులు దెప్పించుటవలన నిది ఆర్థికముగ ఫలకారిగనుండదని ప్రభుత్వము వారు దలచుచున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

ప్రత్యేక ఆంధ్రదేశ కళావంతుల సంస్కరణ

మ హా జ న స భ

పై సభను సమావేశపరచు కాలనిర్ణయము ఆంధ్రదేశీయ నాయకులగు కళావంతులలోని ప్ర్యేపురుషులకు, ఈనాటి యిచ్చియుండిన ధర్మకర్తలకు విదలిజేయుటకు సన్యాససంఘము వారు తీర్మానించిరి. కాన ఈ తీర్మానప్రకారము వెస్టెంటు నే వారివారి అభిప్రాయములను సన్యాససంఘము జాయింట్లు కార్యదర్శులకు గుంట్టు రునకు తెలియజేయవలయును. అభిప్రాయములు తెలిసికొని ప్రాగ్నినిర్ణయించి బహిరంగపర్చుడును.

(జాయింట్లు కార్యదర్శులు)

చంద్రగిరి తాలూకాబోర్డు

17 తేదీన తిరువాలంగాడు యందు చంద్రగిరితాలూకా బోర్డుసమావేశము జరుపబడెను. అందు చర్చింపబడినవిషయములలో ముఖ్యమైనది ప్రభుపాతకాలోపాధ్యాల వేతనముల గురించి చర్చింపబడెను. ఈసంవత్సరమునకు ఉపాధ్యాయులకు లోకల్ అలెవన్న 1-4-1925 తేదీనుండి ఎలమెంటరీ ట్రైనింగు ఉపాధ్యాయులకు రూ. 5. య సెకండరీ ట్రైనింగు ఉపాధ్యాయులకు రూ. 10లు అడికముగా ప్రస్తుతవేతనములకు చేర్చి ఇచ్చులాగున సభ్యులెల్లరును ఏకగ్రీవముగా తీర్మానించిరి.

(ఒకవిలేఖరి)

దేశోద్ధారక కాశీనాథుని
నాగేశ్వరరావు పంతులుగారికి
చేబోలునందు గావింపబడిన
సన్మానము

ఖద్దరుపరిశ్రమసంఘసభ్యులు 16 వ తేదీని
సమర్పించినవివరపత్రము

ఆంధ్రప్రదేశ్ కాశీనాథుని, నిరంతరదేశసేవాధురంధరు
లును, మాతృభాషా పోషకులును, "దేశోద్ధారక" బిరుదాం
కితులు నగు

బ్రహ్మశ్రీ కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు
పంతులుగారికి

చేబోలు ఖద్దరు పరిశ్రమ సంఘము సమర్పించు
వివరపత్రము

ఆర్యవర్మా!! దేశభక్తిచేత, స్వదేశప్రభుత్వము
రక్షాధ్యక్షులు కృషిచేయుచు మాప్రార్థనయై, శ్రీమత్తమిశ్ర
సేవీంద్రుల నలంకరించి, భవదీయవిమలకాంతస్వభావసందర్శన
సౌభాగ్యవశిష్టతయిచ్చి, మా కానందాంబుడి మునుగుభాగ్య
ముఁ గలిగించినందులకు మీకు మాసంతోషముచేయుచు వివరి
పత్రము సమర్పించుకొనుచున్నాము.

దేశోద్ధారక!! ఇంతకు బూర్వ మెన్నియో సన్మాన
పత్రములస్వీకరించి, సకలవిద్రుప్తశంసార్ల వాక్యామృతములఁ
గ్రోలి, యాంధ్రదేశమునకు నలుగడల విరాజిల్లుభవదీయకీర్తి
కాంతాలలాము, నీ ప్రదేశమునకు బునరుద్ధారణజేయుట చర్య
తచర్యణ మని తత్ప్రసావన వదిలినారము.

దేశహితైకసంకీర్ణ!! మీచేత బ్రకటింపబడు "ఆంధ్ర
పత్రికాభిముఖమునకు బెక్కువత్సరములనుండి ఆర్థిక, రాజకీ
య, సాంఘికాదివిషయములందు నిడించుచున్న యాంధ్రదేశీ
యుల నిద్రమేల్కొల్పిన మీశక్తిసార్థ్యములు వర్ణనాతీతం
బులు. ఆంధ్రభాషా ప్రపంచమునకు దపారకృషి సలిపి, ప్రాచీ
నాధునికవికృత గద్య, పద్యకావ్యముల, గళలను, దర్శిమర్శన
లను, నవసాహిత్యమున "భారతీ" పత్రికాభిముఖమున వెలువ
డించి మాతృభాషాలామను వివిధాభరణములచే నైయ
చున్నట్టి మీదనుకల్పము నేవ్యంబు.

అమలచరిత!! స్వదేశప్రభుత్వ వ్యాప్తికై యాంధ్రదేశము
నందు వివిధప్రాంతములనుండి పడుతున్న స్వీకరించి యాం
ధ్రోద్యమము నిర్వహించుటకు గొనసాగించు భవదీయకార్యా
చరణములు వివరింపఁబడు. భరతదేశ స్వరాజ్యప్రాప్తికై మీ
రొనరించు కృషి యపవ్యతంబు. సర్వశక్తిసామర్థ్యములు మీ
యంబిమిడియుండుటచే గొలదిదినులక్రిందట చెన్నపట్టణ
మున సాంధ్రమహాజను లాంధ్రదేశాభ్యుదయభారము మీభుజ
స్కంధంబున నిల్పినారన దేశోద్ధారకబిరుద మర్పించి, మమ్ము
నిత్యంతసంతోషము త్రివిధముల గావించిరి.

కుగుణానిధీ!! ఖద్దరుపరిశ్రమము మాసంఘమునకు నూతన
ముగటచే దదభివృద్ధికై సర్వకార్య కారదలైన మీ బోధల
నాప్తోదముతో స్వీకరించి తదనుసారముగా ప్రవర్తించి సంసిద్ధు
లమై యున్నారము.

సాధువినుత!! స్వార్థము లద్యజించి, విశ్రాంతి విస్మించి
యనిశంబు దేశసేవాధురంధరులై మీపాపనచరిత్రచే సాంధ్ర
దేశమును తద్దేశయులను భరతదేశమునందే గాక వివిధదేశము
లను యశః ప్రభలచే విరాజిల్ల జేయు మీకు భగవంతుఁ డనిశం
భాగ్యమురాశోగ్యభోగభాగ్యంబు లాసంగి మీయద్యమమునకు
గృతకృత్యులం జేసి భారతదేశమునకు తృప్తికాంతార
త్వము నాచంద్రతారార్కము విరాజిల్ల జేయుగాత మని
మహాత్మునిబ్రాహ్మింపుమ మా కృతజ్ఞ తాభివందనములతో దీని
సమర్పించుకొనుచున్నాము.

చేబోలు ఖద్దరు పరిశ్రమ సంఘసభ్యులు.

దేశోద్ధారక బిరుదాంకితులగు బ్రహ్మశ్రీ
కా॥ నాగేశ్వరరావుపంతులుగారికి
చేబోలు పురజనులు సమర్పించు
సన్మానములు

కా॥ శ్రీనాథామల పాదపద్మయుగళి * నేనామృతాస్వాద సం
ధానధ్యాననితాంతదాంత నిగమాంతర్యేదవిఖ్యాత కా
శీనాధాన్యవాహినిసంజనిత లక్ష్మీసాదరప్రార్థన
డానాగేశ్వరరావుగారి తాతాచంద్రతారార్కముకొ.

నీ॥ స్వాగతం బాంధ్రదేశ * శహితైకనిర్ణేత!
యజ్ఞమలసంజాత! * స్వాగతంబు
స్వాగతం బఖిలాశీజనబృందమంతార!
సత్యప్రతాపాం! * స్వాగతంబు
స్వాగతం బామ్మయశాస్త్రపురాణజ్ఞ!
అజ్ఞానతిమిరఘ్ను! * స్వాగతంబు
స్వాగతం బాంధ్ర స * ద్వాపధారంధర్య!
ఆనందసౌందర్య! * స్వాగతంబు

నీ॥ స్వాగతము! కాశీనాథుని * వంశతిలక!
స్వాగతము! దేశభక్తివిభ్రాజమాన!
స్వాగతము! భారతీయ * ప్రజానందద్య!
స్వాగతంబు! నాగేశ! * సుస్వాగతంబు!

నీ. స్వాంతమందున "ఆత్మ * వత్సర్యభూతాని"
యనెడి యాశ్శక్తిని * సరయు నెవడు?
భువి "అహింసా పర * మోధర్య" యనునూక్తి
సకలజనాళిక * బాట నెవడు?
ఆతుల "పరోపకారార్థ మిదంశరీ
ర" మృదు వ్యక్తిచే * గ్రాలు నెవడు?
ఆంధ్రమహాజను * లందఱు మెచ్చ "దే
శోద్ధారక" బిరుద * ముంజ నెవడు!

నీ॥ ప్రాధిని స్వరాజ్యసౌధ నిర్మాణమందు
సాంధ్రులకు మార్గదర్శకుఁ డయ్యె నెవడు?
అట్టి కాశీనాథుని సత్కు * లాభిపూర్ణ
చంద్రు! నాగేశ్వరసుధీంద్రు * సన్నుతింతు.

మ॥ తిరమైర్తిలు భారతీయ జనయశ్రీ దాస్యబంధంబు; సా
దరదుర్వార నితాంతచింతలను స్వాంతంబుందు బాధింప "నే
వనుకా బావగలాడనా?" యని మనోవాక్యానుకర్షింబులం
దరయకమార్గముజూచునిన్ను దగదయ్యె! కొల్పినాగేశ్వరా!

క॥ భారతదేశమందు గల * పత్రికలందున "ఆంధ్రపత్రిక"
పేరుఁ బ్రతిష్ఠఁ గాంచె నిటు * పేదలకై నను నిత్యముకొ సమా
చార మెటుకొనానెలుల * సత్త్వి వాంధ్రజనాళిచేత స
త్కారముఁ గాంచితార! వసుధా * భామచంద్రమ! కీర్తిసాంద్రమ!

చ॥ ఆరణితివార! బాద్యనిచయంబు నణంప నవేషధంబులకొ
సకసకపీండ్రసంతతులు * సమృద్ధిమై దలలూచి మెచ్చఁగా
విరచనకేతు వ్యాపముల * వేయి వచింపఁగనెల సత్కృషి
శ్వర మధురామలాప ఘట * భారతీ" కల్పకుంబు నిల్పితా!

నీ॥ ధరణి సాంధ్రోద్యమ సముత్థరణకొఱకు
సాంధ్రవిశ్వవిద్యాలయప్రా * ప్తికొఱకు
సాంధ్రభాషాసముద్ధరణార్థ మిడిరి
యాంధ్రజనులు దేశోద్ధారకాభివృద్ధి!

ఆ॥ వె॥ నీవిభూతిఁదెలుపు * "నీ గృహనామంబు"
భవ్యపదవి "నాగ" * పదము చాలు
భూతహితముఁ దెలుపు * భువి "నీశ్వర" పదంబు
నిఖిల మమరె నార! * నీదు పేర.

క॥ కాశీనాథుని కులమునకు
బ్రాహ్మత్యతఁ బుట్టియాంధ్ర * వాసులప్రీతికొ
"దేశోద్ధారక" బిరుదం
బాశీమృదిదంగ నలరి * తా నాగేశా!

చేబోలు పురజనులు.

కర్నాటక ప్రత్యేక రాష్ట్రోద్యమము
సర్వసానుభూతినిబడయుట

బెల్గాం, డిశంబరు 20:—కార్యదర్శి యస్. ఆర్. మం
గళవేడిగారు బెల్గాము కాంగ్రెసు కాంపునుండి యిట్లు తంతి
నిచ్చుచున్నారు:—

కర్నాటక రాష్ట్రమును విశ్వముజేయవలెననికోరు సభ
కాంగ్రెసుకాంపులోని గాయకమహాసభ మందిరమున 25 వ
తేదీ మధ్యాహ్నము 2.30 గంటలకు సమావేశమగును. కర్నా
టకుల నాయకులు ముఖ్యులు చాల మంది యు, పత్రిక
లును యాభావమునెడ సంపూర్ణసానుభూతి జూపుచున్నార
బ్రాహ్మజేతరులును యిందుత్సాహమును సానుభూతిని
జూపుట శుభవిషయము. కర్నాటక యువకులు యాప్రత్యేక
రాష్ట్రోద్యమము నత్యుత్సాహముతో జూచుచున్నారు.
(ఆ. ప్రె.)

బొంబాయిలో పెద్దదుండగము

గుడ్డలుకుక్కి మోటారుడ్రైవరును క్రిందికి నెట్టిరి

బొంబాయి, డిశం 20:— శుక్రవారమునకు మిచెట
జరిగినట్టి దుండగము నీనీమాలలో చూచియుండుముగాని యిది
వర కెన్నడునెరుగము. ఇక్కడ బొంబాయి నెం24902 మోటా
రుడ్రైవరుతోలు బండిని ఒక క్రైస్తవునిబోలువాడను, యిద్దరు
మహమ్మదీయులు పెద్దమనుష్యులవంటి వారును శుక్రవారము
ఒకటిన్నరకు మాట్లాడుకొనిరి. ఒక దుర్మార్గు పుచ్చోట
కొంచెము నేపుండి డ్రైవరును సి
యాను వంటెన వైపు లోలుమనిరి. ఆవంటెన జేరుసరికి వీరు
యింకాకొన్ని బుట్లతాగి మల్లీబొంబాయికి తీసికొని సామ్మరి
రట. అట్లే డ్రైవరుచేసెను. మాటు అంగాకు శ్రీ మైలున్నదనగా
క్రైస్తవుని వంటివాడు డ్రైవరును గొంతు బట్టుకొని నోటో
పట్టుచేతిరుమాలను కుక్కిబండిలోనుండి క్రిందబడవేసిరి. వెంట
నే వారామోటారును 50 మైళ్ల వేగముతో సియాను వంటెనవై
పు బోయిరి. డ్రైవరంతట మాటుఅంగా పోలీసుస్టేషనుకు నడ
చిపోయి కంప్లెయింటు జేసెను. ఇంతవరకు పోలీసు విచారణ
కు యేమీ ఆమాకీ జిక్కలేదు. (ఆ. ప్రె)

బెంగాలు నిర్బంధశాసనములు

పార్లమెంటు నాపుడలజేసి చర్చింపవలెను
సర్ గౌరీతీర్థానము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, డిశం 20:—బెంగాలు శాసనములనుగూర్చి ఆ
లోచించుటకు పార్లమెంటును ప్రస్తుత మాపుజేయవలెనని కా
మన్యుభలో స్కరుగారు తీర్మానము నుపబాదించిరి.

బెంగాలు శాసన ప్రయోగముచే హత్యలు భీభత్సము
అడంగనని ప్రభుత్వమువారి యుద్దేశ్యముగాని దానినిమాన్యుట
కు బదులు మరంత రెచ్చగొట్టును. ఈ శాసనములవలన విస్తార
ము ప్రతికూలబ్రిటిషుభావమును గలుగజేయును. బ్రిటిషువారి
యందు ద్వేషమును మరింత బురికొల్పును. కాన ఇండియా
మంత్రి ఇండియా ప్రభుత్వవిధానమును మార్చుకొని వివేక
యుతమగుపద్ధతి నవలంబించుటల జేయవలె నని స్కరుగారు
గోరిరి.

విరిటర్లను ప్రత్యుత్తరము

దీనికి విరిటర్లనుగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు భారతప్ర
భుత్వమును బెంగాలు ప్రభుత్వము తీర్మానించిన విధానమును
అలియరుప్రభువు సంపూర్ణముగ నంగీకరించినయి, బక్కెను
చాడు ప్రభువు అవినియను ప్రభువుతీర్మానమునే జాగ్రత్తగ
పరిశీలించి ఒప్పుకొనిరనియు జెప్పిరి.

గ్రహణి మాత్రలు

20 మాత్రల డబ్బీ 1-కి రు.0-2-0

రక్షరేచనములు, బంగవిరేచనములు, తిగటవిరేచనము
లు, అజిర్లరేచనములు, నీటిని రెచనములు, మొదలగునవి ఈ
మాత్రలకు మూడుపూటలు నేవించిన తోడనే నిలిచిపోవును.
వీటిని పిల్లలకువాడ వాడవచ్చును. వెంటనే గుణ మిచ్చును.
మృకాంబుడిచో. ముద గాచు బొంబాయి.

ఆంధ్రపత్రిక

1924-వ సం॥ డిసెంబరునెల 20-వ తేది

శనివారము

విజయనగరము

దైత్యులకాంగ్రెసునభ జరుగుచున్నదేమునకు విజయనగర మని పేరుబెట్టుట కర్నాటకలతో పాటు ఆంధ్రులకును గర్వకారణమగుచున్నది. విజయనగరసామ్రాజ్యముపట్లను, దాని ప్రఖ్యాతినినుమడిపింపజేసిన శ్రీ కృష్ణదేవరాయల పట్లను, కర్నాటకలకన్నను ఆంధ్రుల కెక్కుడు గౌరవము గలదనుటకు సందియము లేదు. కృష్ణదేవరాయలు పోషించిన ఆంధ్రమహాకవులను దీసివేచిన, ఆంధ్రవాఙ్మయమున కెట్టికొరత వాటిల్లునో చెప్పనక్కరలేదు. రాయలవారు ఆంధ్రభాషలనుకీర్తిని సంపాదించుటయగాక, ఆముక్తమాల్యదయను నుత్తమ కావ్యమును రచించి, అప్రతిమానప్రతిభను కనుబ్రజించి. రాయలవారు కర్నాటకల ఆంధ్రులయనుక్షేపంతో నిపుడు నిమిత్తము లేదు. ఆంధ్రకవిత నభిమానించుటయు, ఆంధ్రకావ్యములను రచించుటయు, ఆంధ్రకవులను పోషించుటయు, ఆంధ్రత్వసిద్ధికి నిదర్శనము లగుచో, కృష్ణదేవరాయలవారాంధ్రులనియే భావింపవచ్చును. కాని కర్నాటకలు విజయనగరసామ్రాజ్యమును గాని, రాయలవారిని గాని స్మరించుటకు ఆంధ్రుల కెట్టియభ్యంతరముండదు. ఉభయజాతులవారును పెక్కువిషయములలో సమానలక్షణముల గలిగియుండిరి. కర్నాటక మను పేరు ఉభయలకును సమానముగ వర్తించుచుండెను. "ఎవ్వ రేమనిన నాది కర్నాటక భాష"యను శ్రీనాథమహాకవి దెలుపుటబట్టి ఉభయజాతులకు గల సంబంధమును గ్రహింపవచ్చును.

కన్నడభాషయందు ఆంధ్రులు గ్రంథములను రచించుటయు, కర్నాటకలు ఆంధ్రగ్రంథములను రచించుటయు, ప్రాచీనకాలమున సామాన్యమైయుండెను. శాయనాచార్యులను ఆంధ్రులు తమవారని ఎటుల గర్వపడుచున్నారో, కర్నాటకలును అటులే గర్వపడుచున్నారు. కర్నాటక రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘమువారు సమయానుకూలముగ ప్రచురించిన గ్రంథము జూచిన, ఆంధ్రకర్నాటకసంబంధము గనుపట్టును. ఆంధ్రకర్నాటకలు ఆర్యసాంప్రదాయముల నెక్కుడుగ ననుసరించుచు ఏకరీతిగ వాఙ్మయభాషాసాంప్రదాయములను పెంపొందించినయు, పండ్రెండు పదమూడవ శతాబ్దములందు ఉభయలును చీలిపోయి రెనియు ఈ గ్రంథము దెలుపుచున్నది. కర్నాటకదేశమునందు ద్వైత, అద్వైత, విశిష్టాద్వైత, వీరశైవ మతములు ప్రవర్థిలెను. కర్నాటకదేశ ప్రాచీన చరిత్ర నంతను దెలిసికొనగోయవారి కీగ్రంథ మెంతయు సుపయోగకరముగ నుండగలదు. ప్రాచీన కర్నాటకము ఉత్కల్యప్తనాగరికమునకు నిలయమైయున్నను, నేడది దీనస్థితియందున్నది. నాల్గు ప్రభుత్వములక్రింద, కర్నాటకము విభాగమయినది.

జాంబాయి రాజధానియందు ఉత్తరకన్నడ, బెల్గాం, కార్వారు, బీజపురము లున్నవి. రాయచూరు, గుల్బర్గాలునై జామురాష్ట్రమునందున్నవి. మైసూరు, మైసూరు ప్రభుత్వముక్రింద నున్నది. చెన్నరాజధానిలో దక్షిణకన్నడ, కూర్గ, నీలగిరి, బల్లారి మున్నగుభాగములు గలవు.

రాష్ట్రవిభాగముతో కన్నడభాష ఏకత్వమును కోల్పోయినది. వివిధప్రాంతములలోని, భాష వేర్వేరు రూపములదాల్చినది. కర్నాటకలందును ఏక రాష్ట్రము నందుండవలయునని గాఢముగ నభిలషించుచున్నాడు. మాతృభాష నుద్ధరింపవలయు నని పూనొనుచున్నారు. ఆంధ్రులును, కన్నడులును ప్రస్తుతనమయమున దాదాపు సమానస్థితియందున్నారని చెప్పవచ్చును. ఇదివరకు కర్నాటకమునందు చెన్నడును కాంగ్రెసునభ జరిగియుండలేదు. నిరుడు ఆంధ్రదేశమునకు కాంగ్రెసును జరుపుభాగ్య ముజ్జెను. మహమ్మదాలీగారధ్యక్షతవహించిరి. ఈమారు కర్నాటకము కాంగ్రెసు జరుపుటయు, గాంధీమహాత్ముడధ్యక్షతవహించుటయు, తలపించినది. ఆంధ్రులవలె కర్నాటకలును, దేశీయమహాజనసభను అభివైభవముగజరుపవలయునని ఉత్సాహపూరితులైయున్నారు. కర్నాటకరాష్ట్రము ప్రతి పండెడిదేశము. దక్షిణ హిందూ దేశమునకంతకును, యాప్రాంతము దూదినీ సప్లయిచేయగలదు. కాని దూదినెగుమతి జేయుటచే, నూలును వస్త్రములను తయారు జేయజాలకున్నది. ఇకనయినను శ్రద్ధవహించుచో, కర్నాటకము కద్దరు నిర్మాణమునకు మిగుల తోడ్పడగలదు. ఊమములను నివారించుకొనగలదు. కాంగ్రెసునభ కర్నాటకమున జరిగినందుల కిట్టిఫలిత మబ్బునని భావించెదము. నేడు ప్రారంభమయిన నూతనప్రజాభివృద్ధి, త్వరలో కర్నాటక యభిలాషలను సఫలపరుచుటకు తోడ్పడుగాక యని కోరెదము. విజయనగరము నందు గూడెడి జాతీయసభలకు విజయము చేకూరకమానదు. కృష్ణదేవరాయ శివాజీ మున్నగు చక్రవర్తు లుద్భవించిన దేశము స్వపరిపాలనమునకు తగియుండ దనుట, కేవలము పరిహాసాస్పదము. ప్రాచీనవీరులను స్మరించి, భారతీయులు తొంటి యాన్నత్యమును పొందుటకు, శ్రద్ధతో పాటుబడెదరుగాక!

పన్నుల విచారణ

పన్నులవిచారణ నిరర్థకమని విదితమగుచున్నది. ప్రజలరాబడిని గనుగొనకుండ, పన్ను లిచ్చుశక్తిని కనుగొనుట దుర్లభము. అయినను, హైందవాధికారులకు సాధ్యముగాని దేమిగలదు? ముఖ్యంగా రిచ్చిన సాక్ష్యము ప్రకారము ప్రస్తుత విచారణ వలన ప్రయోజనము లేదని తేలినది. సిద్ధివిక్రూఅను బాంబాయి లేబరు కార్యాయాధ్యక్షులునుగూడ ఇట్టి యభిప్రాయము నొనగిరి. ప్రజల ఆదాయ వ్యయములను కనుగొని, ఫలితములను తేల్చవలయునని వీరు గోరిరి. ఇందుకు బూనుట, కష్టముగాదాయని, టాడుహంటరుగారు ప్రశ్నించుచు, సిద్ధివిక్రూగారి యాహుల నధిక్షేపించిరి. అధిక్షేపించుట సులభమే. కాని, ఏదీయో యొకరికిని పన్నుల విధించుట మరింతపరిహాసాస్పదము గాదా? ప్రస్తుత విచారణసంఘమువలన ప్రజలకు వచ్చుచు

శక్తి ఎంతవరకు గలదో తేలదు. ఇట్టి విచారణ లేకుండనే, ప్రజలు తమ యభిప్రాయమును తెలుపగలరు. పన్నులతో నిదివరకే క్రుంగి పోవుచున్నవారిపై ఇంకను నెక్కుడుపన్నులను విధించుట దుస్సహము. డాక్టరు బాలకృష్ణగారను కొల్లాపురపు కాలేజీ అధ్యక్షులు, ప్రజల సామర్థ్యమును గ్రహింపకుండ క్రొత్తపన్నులను కొన్నింటిని సూచించిరి. వీరిసాహస్యమద్భుతము. ఏ గ్రంథములనుండి వీరిట్టియమూల్యవిషయములను గ్రహించిరో తెలియదు. కేంద్రప్రభుత్వము షరోక్షపు పన్నులపై నను, రాష్ట్రీయప్రభుత్వములు సరాసరి పన్నులపై నను ఆధారపడి యుండవలయుననియ, బడ్జెటునందు లోటు గలుగుచో క్రొత్తపన్నులను విధింపవలయు నని వీరు సలహానిచ్చిరి. శాశ్వతపు సెటిల్ మెంటు వీరికి బనికిరాదు. భూములపై ఎప్పటి కప్పుడు పన్నులను విధించుట వీరి కిష్టము. ఆదాయపు పన్నును, చెల్లింపకుండ కొన్ని మినహాయింపు లిపుడు గలవు. అట్టి మినహాయింపు లుండగూడదని, వీరి వాదము. భూములు, ఇండ్లు మున్నగువానియందు కాపురమున్నను లేకున్నను పన్నుల విధింపవలయుననియే, వీరు గోరుచున్నారు. కొందరు ఆభరణములలోతమ డబ్బును నిలువజేసి పన్ను తప్పించుకొనుచున్నారుగాన, యిట్టిశిక్షను బాలకృష్ణగారు విధింపదలచిరి. మగవారందరపై విద్యకుగాను తలపన్నును విధింపవలయునని వీరు గోరుచున్నారు. బిచ్చగాడు పైతము తలపన్నును చెల్లింపవలయునట. వీరి సూచనలు, మహమ్మదుబీఖా తుగ్లకునాటి కథలను స్మరణకు దెచ్చుచున్నవి. ప్రభుత్వమువారికి గలుగుచున్న మేళ్లను, ప్రతివారును గ్రహించుటకు, పన్నులచరుకు గనుపడవలయునట. రబ్బరు మీడను కాఫీమీదను ఎగుమతిపన్ను లుండవలయు నని వీరి వాదము. ప్రజలు క్రొత్తపన్నులను భరింపగలరా లేరా యనుతలంపు వీరి నంతగ బాధించుటలేదు. ప్రజల రాబడిని గ్రహించుటకు, సరియగు అంకెలు లేవని వీరంగీకరించెదరు. ఇప్పు డిపన్నులవిచారణ నేల జరుపవలసివచ్చెనో దెలియదు. ప్రజలకు పరిపాలనాబాధ్యత నిచ్చినపిమ్మట, వారే యీవిషయమును నిర్ణయింపగలరు. ప్రజలకు ముఖ్యముగ కావలసినవిషయమై ఆతురము జూపక, వ్యర్థవిషయములకై దీర్ఘవిచారణనలిపి, ప్రజలలో నసంతృప్తిని గలిగించుట ప్రస్తుతపరిపాలనాపై ఖరీకి నిదర్శనముగ నున్నది.

మొరాళోస్థితి

అరబ్బులకు గలిగిన విజయము, మరియొక పాశ్చాత్యజాతికి చేకూరియున్నయెడల, యీపాటికి పత్రికలు అభినందనములతో నిండిపోయెడివి. కాని, ప్రాచ్యదేశీయులకు గలిగిన విజయమును కొనియాడువారు గనుపింపరు. అరబ్బులు తమ స్వాతంత్ర్యమును రక్షించుకొనుటకు, పోరు సలిపి జయము బడసిరి. స్పెయిను పరిపాలనము రానురాను దుర్భరమై ప్రజాపీడనక్రింద పరిణమించెను. స్పెయినుకు గలిగిన అపజయమునకు ప్రాజ్ఞులు చింతింపజాలరు. మొరాళోలో చాలభాగమును స్పెయిను విడువవలసివచ్చును. తమకని దీర్ఘకొనుటకుగాను, స్పెయిను వైమానికులు గ్రామములను దగ్ధముజేయుచున్నా

రని తెలియుచున్నది. ఇట్టి క్రూరకార్యములను నాగరికజాతులు సహించుట ఎంతవీ పరీత మో యూహింపవచ్చును. ఇకనయినను అరబ్బులు ప్రాణముల భారభోసి సంపాదించిన విజయభరితములను వారికి దక్కనిచ్చుట శ్రేయస్కరము. కాని, ఫ్రెంచి వారు జోక్యముకలుగజేసికొనుటల తెలియుచున్నది. మొర్రాకో యంతటిపై ఫ్రెంచివారికి హక్కుగలదనియు, స్పెయిను తనబాధ్యతను నిర్వర్తింపలేకబోవుటచే ఫ్రాన్సు స్పెయినుతో సంప్రతింపవలసివచ్చెననియు తెలుపుచున్నారు. బ్రిటీషువారు ఫ్రాన్సుతో నేకీభవించెదరని తలంపవచ్చును. ఇట్టి సందర్భములలో నానారాష్ట్రసంఘ మేల మానము వహించునో తెలియదు. స్వల్పరాజ్యముల స్వాతంత్ర్యమును నిలుపుటకు, వీరు ముందుకువచ్చుటలేదు భావిపరిణామము ప్రోత్సాహకరముగ గనుపించును.

హెడ్డాబి రాయబారులు

హెడ్డాజీ, హైందవమహమ్మదీయ రాయబారులు పయనమయిరి. మహమ్మదీయులందఱును గలసి, పవిత్రస్థలములపరిపాలనమును పరిష్కరించెదరు. ఈ ప్రదేశములు రిజర్వు పరిపాలనక్రింద నుండుట మేలని, మేకతాలీగారు నుడివిరి. ఇబన్ సదుగారు మక్కా నాక్రమించుట స్వార్థముకొరకు. గాక, మహమ్మదీయమతరక్షణకని వెల్లడియైనది. ఇందుకుమహమ్మదీయప్రపంచము వారిపట్లకృతజ్ఞత జూపుచున్నది. మహమ్మదీయప్రపంచాభిప్రాయానుసారముగ తాము మెలగెదమని, ఇబన్ సదుగారు వాగ్దానము జేసిరి. ఇట్టి సందర్భములలో, మహమ్మదీయేతరు లీ నిషయమున జోక్యము కలుగజేసికొనుట భావ్యముగాదు. అమీరు అలీగారు మక్కాను వాయవిమానముల సహాయముద్వారా మరల స్వాధీనపరచికొనుటకు జేసిన ప్రయత్నములు విఫలమయ్యెనని తెలియుచున్నది. హుస్సేనురాజు గారు, మక్కాపై దండెత్తుటకు ఆయుధములను సమకూర్చుచున్నారని తెలియుచున్నది. బ్రిటీషు వారు మక్కావిషయమున జోక్యము కలుగజేసికొనుచున్నటుల మహమ్మదీయు లనుమానపడుచున్నారు. యూరపియను జాతు లీ విషయమున తటస్థులుగ నుండి, మహమ్మదీయులనతృప్తియిత్తుముల నాటంకపరుపకుండుట శ్రేయస్కరము.

నల్లమందునభ

జనివాలో జరుగుచున్న నల్లమందునభలో అమెరికనుసూచనలు నిరాకరింపబడెను. కేవలము ఔషధములనిమిత్తము దప్ప నల్లమందును వేరొక ప్రయోజనముకొరకు పండింపగూడదని, అమెరికను ప్రతినిధి సూచించెను. హిందూదేశమునకు స్వేచ్ఛయన్నచో, హైందవప్రతినిధి యీసూచన సంగీకరించియుండును. ఇండియాప్రభుత్వప్రతినిధియు, బ్రిటీషుప్రభుత్వప్రతినిధియు దీనిని తీవ్రముగ నెదిరించిరి. బ్రిటీషు ప్రభుత్వ దృక్పథమును సమర్థించుటకు, ఛంబల్లేనుగారు మిగుల తంటాలుపడిరి. నల్లమందు ఖాదును తగ్గించుటకు తమ కిష్టమున్నను, ముందుకు బోవుటకు యిబ్బందులు చాలగలవట. ఇట్టి యిబ్బందు లేవ్విడిచి యుండినేయుండును. ఈ విషయమున ఇంగ్లండు మార్గము జూపవలయునని, థామస్సునుగారు కోరిరి. కాని ఛంబల్లేనుగా రిట్టి

ఆంధ్రుల గాంధీ మహాత్మని పూజానిధి

లక్షరూపాయలు సమర్పింపవలెను

యథాశక్తి ని తోడ్పడుడు

చందాలు	కోశాధిపతి కాశీనాథుని నాగేశ్వర	కోశాధిపతివద్దను, ఇతరత్రను
ఇదివఱకు 50698-6-8	రావుపంతులుగారికి చేసిన వసూళ్లు	వసూలు మొత్తము
	ఇదివఱకు 24653-9-8	ఇదివఱకు 24878-9-8

ప్రతిపూజానిధికి సామ్యముబంపు చిరునామా:—కా.నాగేశ్వరరావు, నెం. 7, తంబుకెట్టివీధి, మద్రాసు.

విన్నపములకు లొంగెడివారు గారు. మొత్తము మీద నల్లమందు నభ, పాశ్చాత్యదేశీయుల స్వార్థపరత్వమును చక్కగ వెల్లడిజేసినది. హృదయము మారనిది, ఎన్నినభల గావించినను ప్రయోజనము లేదని తేటతెల్లమయినది.

దక్షిణాఫ్రికాభారతీయుల దుస్థితి

దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులు కేవలము బానిసలుగనున్న నుండవలయునుగాని, తలయెత్తుటకు వీలులేకుండ కట్టుదిట్టములు గావించబడెను. పోరాడుటయో, దేశమును విడిచిపెట్టుటయో జరుగవలయునను అభిప్రాయము భారతీయులలో ప్రబలి యున్నది. మరల సాత్వికనిరోధము నవలంబింపక వీలులేదు. ప్రాణమునకన్నను మానము ముఖ్యమని వారు భావించుచున్నారు. స్వదేశమందున్న భారతీయులు తమ సోదరుల కేవిధమున తోడ్పడగలరు? ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి వీరు విన్నవించుకొనగలరు. కాని, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు ప్రజాభిప్రాయమును వ్యక్తీకరించుటయే కష్టము. వ్యక్తీకరించినను, దక్షిణాఫ్రికాప్రభుత్వము వీరి విన్నపములను లక్ష్యపెట్టబోదు. బ్రిటీషు ప్రభుత్వము వారు జోక్యము కలుగజేసికొనరనుట తెలిసినవిషయమే. మాతృదేశమునకు స్వేచ్ఛ లభించునటుల కృషిసలుపుటయే, భారతీయుల ప్రధానకర్తవ్యము. మరియొకవిధమున వారు తమసోదరులకు సహాయపడజాలరు.

సింగపురపు నౌకాశయము

సింగపురపు నౌకాశయమును గూర్చి బ్రిడ్జి మెనుగారు తెలిపిన విషయములు, విశ్వాసము గలిగింపకున్నవి. దీనిని మరల కొనసాగింపవలసిన యవసరమేమి కలిగెను? యుద్ధనౌకలను, యుద్ధసామగ్రిని తగ్గింపవలయునని ప్రపంచము కోరుచుండగ, నూతన నౌకాశయమును మరల నిర్మించుటకు కతం బేమియో తెలియదు. లేబరుప్రభుత్వము వారు నౌకాశయనిర్మాణమును విరమించినవిషయముగూడ, కన్సర్వేటివులు మరల దీనిని పునరుద్ధరించుటకు శోచనీయము. ప్రస్తుత సమయమున జపాను ఇంగ్లండులు సఖ్యముతో మెలగుచున్నవి. నౌకాశయమును నిర్మించి, యుద్ధనౌకలను జేర్చుటవలన, మనఃస్వర్థలు గలుగుట కవకాశము లేదు. నౌకాశయనిర్మాణము యుద్ధప్రయత్నము గాకున్నను, అయ్యది కలహబీజములను పెంచుటకు తోడ్పడవచ్చును. బ్రిడ్జి మెనుగారివాదము, దూరదృష్టి నేమాత్రము జూపుటలేదు.

ఇంపీరియల్ ప్రిఫరెన్సు

కన్సర్వేటివు ప్రభుత్వ మెప్పుడు వచ్చెనో ఇంపీరియల్ ప్రిఫరెన్సుపద్ధతియు అప్పుడే యాదాయించెనని యూహింపవచ్చును. పరిశ్రమలను రక్షించు విషమిద, ఇంపీరియల్ ప్రిఫరెన్సుపద్ధతిని మరల ప్రవేశపెట్టుచున్నారు. ఈ విషయమై కామన్సు నభలో జరిగినచర్చ, బాల్కవినుగారి దృక్పథమును సూచించెను. ఆహారపదార్థములపై పన్నుల వైరుటకు వీరి కిష్టము లేకున్నను, మిగిలినవస్తువులపల్ల సామ్రాజ్యాభిమానము గనుపటచెదరు. బాల్కవినుగారి సూచనలకు, లిబరలు లేబరుపక్షములు కలసి ప్రతికూలభావము జూపెను. కాని, లిబరలు సవరణ యోడిపోయెను. మొత్తముమీద దీర్ఘపు పోరాటమునకు విషయ మొకటి దొంగినది. ఇంపీరియల్ ప్రిఫరెన్సుపద్ధతిని కొనసాగించుటకు బాల్కవినుగారు పట్టుదల జూపుకొలదియు, ప్రతికూల పక్షము బలమగుననుటకు నిందియములేదు. బ్రిటీషు వారిదృష్టిలో ఇతరవిషయము లేమియు దీనియంత ముఖ్యమయినవిగావు.

బెల్లాంసభలు

(స్వకీయవిలేఖరీ)

బెల్లాం, డిసెంబరు 19:—

గాయకమహాసభ

ఇచట జరుగు యితరసభలతోబాటు కర్నాటకగాయకసభలు గూడ జరుగును. అందు సుప్రసిద్ధగాయక శిఖామణులగు-వైణిక శిఖామణి శేషన్న, వీరేశుబ్బన్న, బిడారం కృష్ణప్ప, వాసుదేవాచారి మున్నుగగలవారు అందుపాల్గొనెదరు. ఈగానసభలు 25వ తేదీమొదలు 30వ తేదీవరకును ప్రతిరోజును జరుగును.

అ. భా. శాంతిసైనికమహాసభ

ఈసభకు మాలానా మేకతాలీగారు అధ్యక్షుడుగ నుండుట కంగీకరించిరి. శ్రీయుత కాశాల్లి శ్రీనివాసరావుగారు ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడుగ నెన్నుకొనబడిరి.

అ. భా. విద్యార్థిమహాసభ

ఈసభకు సి. ఆర్. రెడ్డిగారు అధ్యక్షతవహి సంగీకరించుటల తెలియుచున్నది.

అ. భా. అస్పృశ్యతామహాసభ

ఈసభకు సి. రామలింగారెడ్డిగారు అధ్యక్షుడుగ నుండుకంగీకరించినటుల తత్కార్యదర్శి రావు సామెయి సింగనాయుడుగారు తెల్పుచున్నారు. ఈసభ కాంగ్రెసు మందిరమున శివ 2వ తేదీ జరుగును. మహారాష్ట్రీయులును, మాలమాదిగలును అందఱును సానుభూతిని జూపినభవ జయప్రదముగ జరుగునటుల కేయవలెనని కార్యదర్శి గోరుచున్నారు.

ఆధ్యాత్మిక మహాసభ

ఈసభ 27వ తేదీని జరుగును. (అ. (వె)

విదేశ వార్తలు

హెడ్జాజి పరిస్థితులు

మెక్కాలో వాహబీలు

అమీరాల్ గారికి విమానములు లేవు

లండన్, డిశంబరు 18:—కామన్వెల్త్ లో తెల్లినట్లు కర్కశులు ఎఫ్. ఇ. ప్రీమ్యంబిలుగారికి ఆస్టిక్ చాంబర్లను గా రిట్లు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి. నాకు తెలిసినంతవరకు మెక్కాలో వాహబీలు ప్రజలకు కష్టములను గలుగజేయుటలేదు. మామూలు వ్యవహారములకు అభ్యంతరమును గలుగజేయుటలేదు. విదేశీయుల ప్రాణములను వారిలాభములను గాపాడుటకు డెడ్డాలో బ్రిటిషు కాన్సులు నెజిడునుల్తానుతో ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములను జరుపుచునే యున్నారు.

హెడ్జాజిలో అమీరాల్ గారు బ్రిటిషు సైన్యములను నియమించుటకు బ్రిటిషు ప్రభుత్వము వారు రంగీకరింపలేదు. ఇదియుం గాక గ్రేటుబ్రిటనులో మందుగుండుసామగ్రిని మోటారుబండ్లను, విమానములను ఆయుధములను ఇవికాదు గారికిగాని అమీరాల్ గారికిగాని కొనుటకు సౌకర్యములను గలుగజేయులేదు.

హెడ్జాజి తెగల సహకారము

పారిస్, డిశంబరు 17:—హెడ్జాజి తెగల సహకారమును హుసేనురాజుగారు సంపాదించిరిని టెంపుప్రతిక తెలుపుచున్నది. ఇటలీనుండి మందుగుండు సామగ్రిని, సాయుధశక్తులను, విమానములను సంపాదించిరి.

త్వరలోనే మెక్కాను జయించుటకు ఆయన ప్రయత్నించును.

బీటుపంచ దారపరిశ్రమ

ప్రభుత్వ సహాయము

కార్మిక ప్రభుత్వపు ఛేర్వాటులను ఆవలంబించుట

వచ్చే 10 సంవత్సరములలో గ్రేటుబ్రిటనులో పండించు బీటుపంచదారకు సహాయముచేయు విధానమును కార్మిక ప్రభుత్వమువారు ఇదివరలో నూచించిరి. దానినే కామన్వెల్త్ వారు 238 అనుకూలురుగను, 22 ప్రతికూలురుగను అంగీకరించిరి.

1922 లో తీసివేసిన ఎక్సయిజు పన్నును మరల విధించుటకంగీకరించిరి. దీనివలన లాభముబొందెడి కర్షాగారములు పండించువారికి కనీసపుధరల నీయవలెను. వారు రుయోగించు యంత్రములలో నూటికి 75 బ్రిటిషుధరకులే యుండవలెను. మొదటిసంవత్సరము సహాయముచేయుటకు 250,000 పౌను లగు సని అంచనావేయబడెను.

గుట్టపు పందెములు

శాసనవిరుద్ధము

బ్రియర్లక్రీపు పనివాండ్రసంఘమువారు గుట్టపుపందెములను జరిపి గెలుపొందినవారికి 90000 పౌనులు బహుమతినిచ్చ గుట్ట కేర్వాటుచేసినందున వారికి ఖర్చులతో 400 పౌనులు జరిమానా విధింపబడెను. 8 నేరములలోను ముద్దాయిలు ఒక్కొక్క దానిలో ఒక నేరమును ఒప్పుకొని ఒక్కొక్క యభియోగమునకు 50 పౌనులు జరిమానా విధింపబడెను.

క్లబ్బులో జేరి గుట్టపుపందెములను జరుపుటక్రమమని దురభిప్రాయపడుటచే దానిని తొలగించుటకు శిక్షించవలెనని యు ఇకముం దిట్టిపందెములు జరుపకుండుటకు శిక్షింపవలెనని ప్రభుత్వస్వాయవాది తెలియజేసెను.

తమక్లబ్బుబులును తీర్చివేయుటకు ఇట్టి ఏర్పాటులు జేసిరిగాని దీనివలన లాభమును బొందుటకు జరుపలేదనియు తెక్కలను సరిజూచుటకుగూడ తెక్కలను తడిచివేయువానిని నియమించి రనియు ముద్దయిలస్వాయవాది తెలియజేసెను.

రైను ప్రదేశమును ఖాళీజేయుట

ప్రభువులనభిలో ప్రకటనము

లీప్జిక్, డిశంబరు 10:—బ్రిటిషుసేనలు కొలోను ప్రదేశమును ఖాళీజేయుటనుగూర్చి ప్రభువులనభిలో కర్జుక్ ప్రభువు ఇట్లు తెలియజేసెను: లిబరలు నాయకుడు బ్యూక్వాంపు ప్రభు వడిగిన ప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తరముగ జెప్పిరి.

రైను ప్రదేశమును ఖాళీచేయు విషయమై వెర్సెయిల్సు ఒడంబడికలో మరతు లేర్పరుపబడెను. ఈ విషయము ఒక్క గ్రేటుబ్రిటనుకే సంబంధించినది గాదు. ఈ విషయములో బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు స్వతంత్రించి పనిచేయుటకు వీలు లేదు. మిత్రముండలితో ఆలోచించినపిదప జేసెదరు. జర్మనీ ఎంతవరకు మరతులను నెరవేర్చెనో దానినిబట్టి రైనుప్రదేశమును ఖాళీజేయు వలసియుండును.

డాన్ నివేదికము నంగీకరించుటచే నష్టపరిహారములకు మోస ముండగూడదు. సైనికవిషయములను గూర్చి ఒడంబడికలో జెప్పినవరకులు వేరు.

ఈ మరతులను జర్మనులు పూర్తిగ నెరవేర్చిరిని మిత్రముండలి అందరికిని నచ్చవలెను. జర్మనీలో సైనికపరిశీతులను పరిశీలించుటకు నియమింపబడిన అంతర్జాతీయ మిత్రముండలి సైనికవిచారణసంఘమువారినివేదికమునకై మిత్రముండలి వేచి యున్నారు. జనవరి 10 తేదీలోపుగ, వీరి నివేదికము అందదు. నూటిమాటికి జర్మనులు వీరికి నిరోధమును జూపుటచే నివేదికము ఆలేదీలోపుగ తయారగుటకు వీలులేదు. నివేదికము చేసిన వెంటనే ఎంతవరకు జర్మనులు ఒడంబడికలో మరతులను నెరవేర్చిరో మిత్రముండలి ఆలోచించెదరు. మొదట కొంతవరకైన ఖాళీజేయుటకు ఏర్పడినదా యని ఆలోచించెదరు.

రైను ప్రదేశమును ఆక్రమణను సాగించుటకు ఎంత మాత్రము తలంపులేదు. ఎంతత్వరలో ఆక్రమణ ముగియునో అంత యూరపునకు మంచిది.

ఇండో - బ్రిటను స్నేహము

మొహందజేయు ప్రయత్నములు

లండన్, డిశంబరు 18:—బ్రిటనులకు, భారతీయులకు స్నేహము నభివృద్ధిజేయుటకు బ్రిటిషు ఇండియను యూనియను, నార్తబ్రూకు సంఘమును సమ్మిళితము చేయబడినవి. మామూలు నిబంధన లేర్పడువరకు రెండు సంఘములను కలిసి పనిజేయును.

లండను వ్యాపారము

బండ్ల రాకపోకలు

దుడుకుగ లేకుండ నెమ్మదిగ రస్తాలందు బండ్లు పోవుటకు ప్రధమప్రయత్నములను ప్రారంభించిరి. ఇందుల కొక సంఘ మేర్పడెను. 20 మంది గలరు. ఆఫ్ఘానుడు సర్ హెన్రీ మేజీగారు పోలీసు నిబంధనలకు గూడ సహాయము నిచ్చుటకు కొందరిని నియమించిరి.

పెరిషియా వైమానికుని పయనము

స్విస్ వైమానికుని ప్రయత్నము

బ్రెస్, డిశంబరు 18:—నుప్రసిద్ధ స్విస్ వైమానికుడు నేడు జారిచినుండి బయలుదేరిన. పెరిషియాకు పోవుటకు బయలుదేరిన.

నైజీరియా

యువరాజు ఆగమనము

చుట్టుప్రక్కల పాలకులనభి

లీప్జిక్, డిశం 18:—పడమటిఆఫ్రికాకు వేల్పుయూరూజు వచ్చుటజేయె ఇన్నాల్తుప్రభుము. అందుచే ఆచుట్టుప్రక్కల ప్రభువులందరను కదాశాలో దర్బారుజరిపి వేల్పుయూరూజును సత్కరించెదరు. మోటుతనము, అరాజకము, గండ్రగళము అంతరించి ఆఫ్రికాలో నాగకము ఏర్పడుచున్న దనియు ఆఫ్రికా సామంతరాజ్యములో జరుగు నభివృద్ధిని వేల్పుయూరూజు రాజా జూమంగుగ యని కర్కశులు అమెరిగారు నడిచిరి.

చాల్కను రాజ్యము

ఆల్బేనియాలో చిక్కులు

భయంకరవార్తలు

లీప్జిక్, డిశంబరు 18:—ఆల్బేనియాలో అల్బరును గూర్చి కామన్వెల్త్ లో ఆస్టిక్ చాంబర్లనుగారి నడుగ బాల్కనులో అందరకును గల్లు నుపద్రవము పూర్తిగ బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారికి తెలియుననియు ఆచిక్కులను మరితరచోట్లకు వ్యాపింపకుండ ప్రయత్నించెదమనియు ఇటలీ, జాగోస్లావియా ప్రభుత్వమువారుగూడ ఇదోక్కెను తనకు కోములోనుండగ తెలియజేసిననియు కామన్వెల్త్ లో చాంబర్లను గూర్చి ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి. ఆల్బేనియాలో అల్బరులుగ నుండుటచే ఇటలీ రెండుపటాలములను ఆల్బేనియా సమద్రమునకు బంపెను కొస్సావో జిల్లాలో పోరాట మింకను జరుగుచున్నట్లు.

బ్రిటిషు ఎక్స్సికరుపత్రములు

తక్కువవడ్డీ గల పత్రములకు 81000000 ఎక్స్సికరుపత్రములను మార్పుటచే సాలుకు 1000000 పౌనులు లాభము వచ్చునని చర్చిలుగూడ తెలియజేసిరి.

కాన్పూరు బోలిషివికు కుట్రనేరము

కామన్వెల్త్ లో పిల్లరుగారు కాన్పూరు బోలిషివికు కుట్రనేరములో తీర్పును ప్రకటించమని కోర్ట్ జర్జెన్ హెడ్ ప్రభువు హైకోర్టుఅపీలుతీర్పును ప్రకటించుటకు నిశ్చయించెననియు అందులో సాక్ష్యము అంతయు నుండుననియు దానిని బట్టియే శిక్ష విధింపబడెను.

ప్రపంచ మంతను

త్రొక్కుడుబండిమీద చుట్టివచ్చుట

పార్శ్వబాలభటులు లండను జేరిరి

లండను, డిశంబరు 16:—బొంబాయినుండి ముగ్గురు పార్శ్వబాలభటులు త్రొక్కుడుబండిమీద ప్రపంచము నంతను చుట్టుచు లండను జేరిరి.

పోయిన అక్టోబరు 15 వ తేదీని బొంబాయినుండి వీరు యలుదేరిరి. ఇండియా, పెరిషియా, మెసపటేమియా, పలస్థయను, గ్రీసు, ఇటలీ, స్విట్జరులండు, ఫ్రాంసు, గుండా పోయిరి.

వీరియను ఎడారిని దాటుటకు వీరే ప్రథములు. 800 మైళ్ల ప్రయాణములోను 3/4 వంతులు నడపవలసి వచ్చెను. పోవుతో కోములో మాట్లాడిరి.

క్రీస్తుటవుకొనుండి న్యూయార్కుకు బయలుదేరినరు. అచ్చటనుండి చికాగోకు పైకిలమిదవలెదరు. తరువాత చీనా, జపాను, బర్మాకు బోయెదరు. 16 నెలలలో ఇంటికివచ్చెద రను కొనుచున్నారు.

అతిమూత్ర వ్యాధిచే గలిగిన

బలహీనతకు అమోఘమైన చికిత్స

తిరునల్వేలిజిల్లా, కృష్ణాపురం, కాపురస్తులును ప్రస్తుతములో చెన్నపురి, బార్బిటపును, ఆర్మీనియన్ వీధి, 72 వ గృహమునందున్న పండిత స్వామి శ్రీనివాసయ్యంగార్ల వారు అతిశీఘ్రకాలములోనే, నేను భుజించు ఆహారముచే నావ్యాధిని, నివారణచేసి నందుల కెంతయు కృతజ్ఞుడను. నేను అతిమూత్ర వ్యాధివలన గలిగిన బలహీనతచే చిరకాలమునుండి బాధపడుచుంటిని. 15 దినములలో ఆయన చికిత్సచే నావ్యాధి నివారణయై ఎప్పటినుండి నైతిని. సోకు, ఎలోపేతిక్కు మొదలైన మందు లేవియును పని చేయలేదని చెప్పుచున్నాను. (36 ప్రకటన)

హెచ్. బి. శంకరరావు,

ఇకోకంటాక్స్ సర్వేయర్, మైలాపురం, మద్రాసు, 25.8.24

మద్యపాన దురాచారముపై దాడి

ప్రాగ్భవము దేశముల ఏకీభావము

పుస్తకములు జాననముగారు

[విలియము ఇ. జాననముగారు ఉగ్రపు పుస్తకములుగారు హిందూసంప్రదించినచో మద్యపాననిషేధమును గూర్చి యీ దిగువవ్యాసమును వ్రాసిరి. వీరు ఆమెరికాదేశీయులు మద్యపాననిషేధ ప్రచారమునకుగాను ప్రపంచ యాత్రగావించి ఆసందర్భమున మనభారతభూమికి గూడవచ్చి హిందు ఇస్లాము మతములందలి సదాచారముల తెలిసికొని ఇత్యదు పశ్చిమదేశముతో ముఖ్యముగా ఆమెరికాయందు శాసించ బడుచున్న మద్యపాననిషేధము యిదివర కనేకయెడల క్రితము నుండి ప్రాగ్భవములందములలో నున్నదనియు, యీవిషయమున ప్రాగ్భవముదేశములు రెండును ఏకీభవించు చున్నవనియు యీవ్యాసమునందు తెలుపుచున్నాడు.]

[ప్రస్తుతమీ ప్రపంచముందు సుమారు 600,000,000 మంది ప్రజలు మద్యపాన నిషేధ మొకమతశాసనముగా 1200 యెండ్లనుండి పాటించుచున్నవారు గలరు. హిందూమతమునంటి కొన్ని మతములు 3000 ఏండ్లక్రితమునుండి యిట్లు శాసించియు న్నువి. మద్యపానము దురాచారమనియు మతవిరుద్ధ మనియు తెలియని హిందువుడుగాని, మహమ్మదీయ జాతీయన శిక్కు మతస్థుడుగాని యుండడు. మద్యము ద్రావుట యొక పాతకము గ నిషేధింపబడినది.

కాని, ఎవరో కొందరు హిందువులు మహమ్మదీయులు గూడ మద్యము నభివేషింతురనిజెప్పి వారిమతములను దూషింప రాదు. క్రైస్తవ యూదమతముల మతసిద్ధాంతములు అన్యతమాడరాదనియు, దురాశ యుండరాదనియు, శాసించియున్నవి. యూదులు లోభత్యమును దురాశను విడువలేదనియు, క్రైస్తవులలో పెక్కుమంది అన్యతప్రవర్తనయం దారిలేనవారుగల రనియు మనము వినుచున్నాము. క్రైస్తవ మతప్రచారక పత్రిక లోకొన్ని ఆమెరికాలో నిషేధప్రచారములు నిష్ఫలమైనవని అన్యతముల ప్రకటించుటయే యిందులకు నిదర్శనము దీనివలన లోభత్యమువలన యూదులను, అన్యులను క్రైస్తవులును లేకపా లేదనియు వారు మతవిరుద్ధముగా ప్రవర్తించుచున్నారనియు తెలియగలదు. యూదక్రైస్తవమతములలో మతవిరుద్ధ ప్రవర్తనలు లేట్లున్నాలో హిందూ, మహమ్మదీయ, మతములలో గూడ నున్నారు. ప్రత్యేకవ్యక్తుల ప్రవర్తనలగూర్చి అన్ని మతములు ఒక్కరికిగనే యున్నవి. ఒకరినొకరు నిందింపబనిలేదు.

సంపూర్ణనిషేధము క్రైస్తవప్రతికూలముకాదు "వైసు" మద్యశాసన పదమునకు హిబ్రూభాషనుండి 12 నామాంతరములు బైబిలులో భాషాంతరీకరింపబడినవి. అందు ఆక్షేపణీయమగు మత్తుమధురము పేర్లు గూడ చేర్చబడియుండుటచే, జీవసక్రైస్తు ప్రపక్తయే కొన్ని చోట్ల భక్తులకు మద్యముపంచించుచున్నెను. కావున పరిపూర్ణనిషేధము క్రైస్తు సిద్ధాంతములకు ప్రతికూలమనికొందరు క్రైస్తవులు వాదించెదరు. ఇదేకారణముగా వారు మితపానోద్యమమును నిందించుచుండురు. కాని అతిదీప్య. ఇది భాషాంతరీకరణలోపముగాని మరే మియులేదు. మితపానోద్యమమెన్నడును క్రైస్తవప్రతికూలము కాదు.

ప్రాగ్భవములందు క్రైస్తవప్రచారాపజయము ప్రాగ్భవములలో క్రైస్తవమతప్రచారకుల ప్రయత్నములు కొన్నియెండ్లక్రితము వరకు యెట్టిఫలితముచేకూరలేక. మత ప్రచారకులు తమమతసిద్ధాంతములను ఎక్కువగా ప్రశంసించి ప్రచారముజేయుటయేగాని ఆచరణయందుంచ ప్రయత్నించునందుటయే యిందులకు కారణమని నాయుద్దేశము. క్రైస్తుయెట్టిసిద్ధాంతములను ప్రచారముజేసినట్లు నేనెరుంగను. ఆయన చర్చి నైన కట్టుకొనలేదు. సిద్ధాంతాడంబరముల కామన ప్రతికూలు డు. ఆయన నేనజేయుటనే బోధించుచుండెను. మనకు రెండువిషయముల బోధించెను. ఏవిధముగా జీవించియుండవలెనో యే విధముగా మరణించవలెనో బోధచేసెను. క్రైస్తవచర్చిలు యీ విషయము నెంతవరకుగర్హించి అమలునందుంచిన అంతయే క్కువ ప్రతిభగగి యుపయోక్తముగా నుండును.

అతిప్రాచీనము నాటినుండి దక్షిణఇండియాలో క్రైస్తవప్రచారము సందడి జేయుచునే యున్నాడు. కాని వారెక్కువగా క్రైస్తవమత సిద్ధాంతములను, క్రీస్తుయొక్క పుట్టుక, మరణము, పునరావతారము మున్నగువాటిని సమర్థించుటయేగాని, ఆమహనీయుని స్వార్థత్యాగము ప్రశాసనము, దీనజన్మప్రేమ, ధర్మము మున్నగు విషయముల

పేర్లొందుటలేదు. క్రీస్తునినాటి మతాధికారు లాతని కిలువను నేను ఆతని అనుచరులను చెప్పకొను వీరు తమ సోదరమానవులను అనేకవేల యెండ్లవరకుగూడ హత్యలుజేసి, క్రైస్తునుంచి ఉరిదీసి అనేక బాధల బెట్టిరి.

కాని యిప్పుడు నూతనపద్ధతు లనుసరింపబడుచున్నవి. నిజమైన క్రీస్తుబోధ ప్రకృత చర్చిలవ్వారా వెల్లివిరియుచున్నది. సిద్ధాంతముల ప్రశంసమాని యిప్పటి చర్చిలు ఎక్కువగా మహనీయు జీవితాదర్శముల ప్రచారము జేయుచున్నవి. అందుచే నెక్కువ ప్రభావతి గాంచుచున్నవి. మత ప్రచారముతోబాటు వైద్యోపచారములు, ఈవాటల ఉపచారములు, విద్య నేర్పుట గూడచేయుచున్నారు. కావున క్రైస్తవదర్శము యెక్కువగా మన్నింపబడగలదు.

అమెరికా నిషేధ శాసనము

ఆధునిక విషయములలో ముఖ్యమైనదేమన అమెరికా దేశమునందు మద్యపానము పూర్తిగా తొలగింపబడినది. ఏబదియేండ్లు లేంటాలు పడినపిదప పాశ్చాత్య ప్రజాపాలన దేశములలోకెల్ల మిన్నయగు అమెరికా దేశము మత్తుమద్యముల గూర్చి ప్రాగ్భవముల హితోపదేశముల సంగీకరించుటయేగాక, వాటిని స్వదేశ శాసనసక్రమునను దిమిచ్చి వదేండ్లనుండి దీక్షగా నాశాసనమును అమలు జరుపుచున్నది. దీనికిని క్రైస్తవచర్చిల మతప్రచారమునకు సంబంధ మేమని యడుగవచ్చును. ప్రపంచ మంతకు ఉత్కృష్టమైన క్రైస్తవ దేశము అమెరికాయే యని యెల్లరంగీకరించెదరు. రాబడి పన్నులను జేయవచ్చని క్రైస్తవమతమునందు లేకున్నను అమెరికాలో రాబడిపన్ను వసూలుజేయుటలేదా? అందుచే యెట్టివిషయములకును మతప్రచారములకు సంబంధమేమని ప్రశ్నింపవచ్చును. కాని ఒకవిషయముగలదు. చర్చి బోధ్యము కలుగజేసికొని యెక్కువగా పాటుబడకుండునచో అమెరికా యిప్పటి పవిత్రస్థితికి వచ్చియుండక పోను. మితపానోద్యమ ప్రారంభ సమయమున చర్చి మతసంస్థలు నిర్బంధముగ నుండెను. కాని 25 ఏండ్ల క్రితము మార్పువచ్చినది. మతాధికారులు (పాట్రెస్టెంటులు) మితపానోద్యమమునందు ప్రవేశించి అడ్డుతెముగ పనిజేసిరి. 25 యెండ్లకాలము యీఉద్యమమునకు మతసంస్థలే దన్నుగానుండి ధనాదివిషయములందు దోహద మొనర్చెను. సభలన్నియు చర్చిలలోనే ప్రాటెస్టెంటు (క్రైస్తవమతములో తెగ) మతాధికారులచేతనే జరిపింపబడుచుండెడివి. వ్యాపారములు వర్తకులు, వైద్యులు, కార్మికులు, ధనాధికులు అందరుగూడ యీ యుద్యమమునందు పాల్గొనిరి. కాని వారి యత్నము లన్నియుగూడ మతసంస్థల యాధిపత్యము క్రిందనే జరుగుచుండెడివి. కల్లంగడులపై చర్చియొక్క దాడియనియే భావింపవచ్చును. ఈ ఉత్కృష్ట ఫలితము చేకూర్చుటయందు గల కీర్త్యవశ్యతలన్నియు మతసంస్థలే చెంచెను.

గొప్ప మతములన్నియు అసియాఖండమునందే జన్మించినవి. హిందూమతము ఇండియాలో బుట్టి మాతృదేశమునందే విస్తరించి నిలచి పోయినది. ఇస్లాము అరబ్బియా యిసుకసీమను జన్మించి ఆఫ్రికాలో నెక్కువగా వ్యాపించి ఆఫ్రికా ఇండియాకు ఈవల సముద్రతీరమునందలి ద్వీపములన్నిటిని విరోపాఖండమందు వైదలి దిక్కునను అల్లుకొనెను. జాతీయతను హిందూస్థానమునబుట్టి మాతృభూమివిడచి తూర్పుదిక్కుగాబోయి అనేకదేశముల వ్యాపించెను. క్రైస్తవమతముగూడ పాలెస్టైనులో నుద్భవించి జన్మస్థలమును విసర్జించి పశ్చిమదేశముల బట్టి పాశ్చాత్యపరిశితుల కనుకూల మగునట్లుగా మార్పుజేయును. అది కేవలము "పాశ్చాత్యమతము" అయినది.

ప్రాగ్భవబోధనలు అనుసరింపబడినవి

క్రైస్తవజాతులన్నిటిలో ఉత్కృష్టమైన అమెరికా ఖండముచే ప్రారంభింపబడి, శాసనములలో చేర్చుకొనబడిన యీ యుద్యమమునుకొందు ప్రాగ్భవముదేశములు ఏకీభవించుచున్నవి. క్రైస్తవమత సంస్థలే ప్రపంచ సమన్యగా జేయబడిన యీ యుద్యమము ప్రాగ్భవముల నీతిబోధన చాటుచున్నది. ఇస్లాము మతము 1200 ఏండ్లనుండి, హిందూమతము 3000 ఏండ్లనుండి, జాతీయమతమునంటి ఇతర మతములు ఆదినుండియు బోధించుచున్న విషయమునే క్రైస్తవమత మినాడు బోధించుచున్నది. మద్యపాన నిషేధము ఒక నిబంధనల పంటిదికాదు. మత సిద్ధాంతముగాని జేదాంత మాత్రముగాని కాదు. మానవజాతి నశింపజేయుచున్న యీ దుర్భాషన పిశాచబాధను భరింపజాలని ప్రజలయొక్క ఘోషయే యీయుద్యమము. అసహాయులును దుర్బలులును ఆకలిని చంపుకొని బలవరమొసిన ఈదుర్భాష సము యొక్క చెడుగంతయు బయలుపడినది. ఈనాటికి ఉభయఖండములలోని గొప్పమతముల సహాయ మీ యుద్యమము నకు చేకూరెను. హిందూస్థానమునందు వేనటవేలు ప్రజ తాగుట పాపమనెను మునిగియున్నారు. జాతీయమతమున కిదియే ముఖ్యతత్వపు గానున్నది. ఈ దుర్బలవాడే ఇస్లాముమతము ప్రవక్తలు నిందింపబడుటకును, అనుచరులు తగ్గిపోవుటకును కారణము. క్రైస్తవ జండా వెనువెంట ప్రతివోటకు విస్తీర్ణ సీసా వెంబడించుటచేతనే అనేక కతాబులులవరకు మతము పరిహాసంపబడినది.

కాని యిప్పుడీ క్రైస్తవమతసంస్థయే మద్యపానవిషయ ర్షముతో పోరాడి అమెరికా జాతీయజీవనమునుండి పారద్రోలి త్రాగుడు మానవాభివృద్ధికి ప్రతిబంధకము గావున తొలగింపవలెనను ప్రాగ్భవసిద్ధాంతమును దేశశాసనముగా అంగీకరింప జేసినది. అమెరికాతో బాటిప్ప డన్నిక్రైస్తవదేశములుగూడ యిప్పుడీమానవస్వేచ్ఛకు ప్రతికూలమగు త్రాగుడు నిషేధోద్యమమునందు పాల్గొనుచున్నవి. మద్యపాన ద్వేషము ప్రాగ్భవముఖండములు రెంటిలోను శాసన యాపము చాల్చుచున్నది. ప్రాగ్భవములు ఘోషించుచున్నట్టిత్రాగుడు అంత చెడుదైనచో ప్రపంచ మంతటిలోగూడ మద్యవిక్రయము నిలుపుజేయవలసినదే యని పశ్చిమదేశములు గుర్తించినవి. సామాన్య యింగిత జ్ఞాన మేమత ప్రచారము తూపమున వెలువడుచున్నది. మత్తెక్కి తెలివి తప్పుటకు త్రాగుడే కారణము. కావున వత్తిధ్రుము తొలగింపవలెనన్న దానికారణమును తొలగింపవలెను. ఎవరైన వ్యాధిగ్రస్తులైనచో వైద్యు జావాధికిగల కారణము నారసి దానిని తొలగింప జేవధమిడును. వ్యాధి దానంత నదియే విడచి పెట్టును. వ్యాధికారణము తొలగింపబడినది వ్యాధి పోదు.

ప్రాగ్భవములసంయోగము

అట్లే త్రాగుడు దుర్బలవాటును తొలగించినగాని కాని వలన కలుగుచున్న ఘోరనష్టములు తొలగింపబడవు. ప్రపంచ మందన్ని మతములు త్రాగుడు వైధ్యజ మెత్తుటచే నది అంత మొందుట కంతయోకాలము పట్టదు. దీనియందు ఆక్షేయమగు మహాశక్తిగలదు. సర్వశక్తులను విక్రయించే కథనకుపుటయే జరుగవలసి యున్నది. త్రాగుడును తొలగింప సమకట్టుటయందే ప్రపంచము వందన్ని మతములకు సంయోగము కుదురును. తత్త్వ యత్నమునకే ప్రారంభించుచున్నది. ఈవిషయమును బట్టియే ప్రపంచమందు మానవజాత్యభివృద్ధికి ఆశగలదని చెప్పవచ్చును.

ఆంధ్ర దేశమున పేరెన్నికగల నవలలు!
తైబ్రరిలకు
సంవత్సరాది బహుమానము
50 పుస్తకములు రు 25 లు మాత్రమే
సంవత్సరాదివరకే తగ్గింపువెల
దరఖాస్తుతో రు 10 లు అడ్వాన్సుసంపుచు సమీప రైలుస్టేషను తెలుపవలెను.
రు 0-1-0 బిల్ల పంపినచో గ్రంథములీష్టు పంపెదము.
మేనేజరు, ఆంధ్రప్రచారిణి గ్రంథమాల, కాకినాడ.

4-వ వాయిదానూలు పంపిన సభ్యత్వములు

సంఖ్య	పంపినవారి పేర్లు	జిల్లా	విజయపుర సంఖ్య	గణములు	నూలు సంఖ్య	తూకము తులము
486	నడిపర్తి వారి నర్సయ్య	"	1493	1000	11	4 1/2
487	కానేటి చెంచయ్య	నెల్లూరు	1494	2000	25	4 1/8
488	సదాసి మంగడు (పంచమ)	చిత్తూరు	1495	447	9	2 3/4
489	కనగర అన్నపూర్ణమ్మ	గోదావరి	1496	500	11	2 1/4
490	గూడపాటి శేషమ్మ	"	1497	900	12	4 1/8
491	గోకవరపు మాణిక్యమ్మ	"	1498	300	11	1 1/2
492	గుత్తి చినస్వామి	"	1499	700	16	2 1/8
493	చింతా గంగయ్య	"	1500	200	11	6 7/8
494	సోమంచి శ్రీ బహ్యుర్	"	1501	200	38	1 1/4
495	పెండ్యాల గంగరాజు	"	1502	221	29	3/8
496	బత్తుల లక్ష్మీకాంతం	"	1503	533	18	1 3/8
497	మద్దూరి సుందరరామమూర్తి	"	1504	2100	36	2 3/4
498	వాగు శ్రీరామమూర్తి	"	1505	1000	24	2
499	తాళ్లూరి వెంకట్రాజు	"	1506	400	8	2 1/2
500	" రాజు	"	1507	2000	28	3 3/8
501	ఖండవల్లి రమణయ్య	"	1508	450	6	3 5/6
502	తుమ్మలూరి వెంకటకృష్ణశర్మ	తూ.కృష్ణ	1509	2000	25	3 7/8
503	మామిడి భాస్కరరామయ్య (బాలుడు)	గోదావరి	1510	500	7	3 1/4
504	పందిరి చినఅమ్మయ్య	"	1511	1000	29	1 5/8
505	మారదుగుల బాపయ్య	"	1512	2000	26	3 5/8
506	మామిడి శ్రీరామయ్య	"	1513	400	10	1 7/8
507	మరిన శుభాచార్య	"	1514	2400	28	5
508	ధర్మేశ్వరి తిలక్	"	1515	2000	11	8 1/2
509	పందిరి పీతరాజు (శ్రీ)	"	1516	2665	16	8
510	రేపాక సీతారత్నం	"	1517	2000	15	6 1/2
511	యె. వి. రమణారావు	"	1518	1200	19	3
512	చిర్రావూరు ఆలవాల	"	1519	500	14	1 3/4
513	చారుగొండ రామయ్య	అనంతపురం	1520	500	21	1 1/8
514	సామవేదం శుభాచార్య	ప.గోదావరి	1521	1700	29	2 3/4
515	చవారా శుభాచార్య	గుంటూరు	1522	1297	19	3 1/4
516	పాలకోడేటి సాంబశివరావు (బాలుడు)	గోదావరి	1523	133	34	3 1/16
517	మధిర భాస్కరరావు (బాలుడు)	"	1524	266	14	7/8
518	కాశీభట్ట చిట్టెమ్మ	"	1525	480	20	1 1/8
519	ముడుంబ వెంకటమ్మ	ప.గోదావరి	1526	1600	19	4
520	పసుమర్తి చంద్రమతి	"	1527	1000	14	3 3/8
521	చల్లా అమ్మమ్మ	"	1528	2000	45	2 1/8
522	కాశీభట్ట శ్రీమహావిష్ణుమూర్తి	ప.కృష్ణ	1529	450	11	1 7/8
523	వారణాసి వెంకటరత్న దీక్షితులు	ప.గోదావరి	1530	7000	13	26
524	మంత్రి సీతయ్యమ్మ	గుంటూరు	1531	2226	16	6 1/8
525	పసుమర్తి శత్యవతిమ్మ	ప.గోదావరి	1532	2000	29	3 1/4
526	ముత్తరాజు గోపాలరావు	నెల్లూరు	1533	1300	13	4 3/4
527	గోలి మల్లిఖార్జునశాస్త్రి	గుంటూరు	1534	2000	15	6 3/8
528	దాట్ల పెదసూర్యనారాయణ	ప.గోదావరి	1535	500	15	1 5/8
529	పెన్నెత్త నూర్యనారాయణరాజు	"	1536	500	15	1 5/8
530	దాట్ల చిననూర్యనారాయణ	"	1537	500	17	1 3/8
531	పెన్నెత్త జానకిరామరాజు	"	1538	1000	21	2 3/8
532	దాట్ల పెదనూర్యనారాయణ	"	1539	500	14	1 3/4
533	పెన్నెత్త నూర్యనారాయణరాజు	"	1540	500	16	1 1/2
534	ఉలవల గంగయ్య	గోదావరి	264	2000	14	6 7/8
535	మహేంద్రాదేవ వెంకటస్వామిచార్య	గంజాం	696	500	24	1

ది లక్ష్మీ ఇన్సురెన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్.
హెడ్ ఆఫీసు:—10, నిస్ బెట్ రోడ్, లాహూరు.
లా లా ల జ ప తి రాయి
(చేర్మన్, బోర్డు ఆఫ్ డైరెక్టర్లు)

పనిని ప్రారంభించిన 6 1/2 నెలలలోగానే 17 లక్షలవరకు ప్రస్తావములు (ప్రపోజల్స్) వచ్చినవి. ఇది పూర్తిగా హిందూ దేశీయుల నిర్వాహకము క్రిందనే యున్నది.
 ఈ దిగువజిల్లాలలో ఏజంట్లు కావలెను:—గంజాము, విశాఖపట్నము, గుంటూరు, నెల్లూరు, చిత్తూరు, ఉత్తరార్కాడు.
 నిజముగా మంచి సామర్థ్యముగలవారికి భారాళమైన వరతులు గలవు.
 ఈదిగువవిలాసమునకు దరఖాస్తులను పంపుకొనవలెను.
పండ్లి త. సంతానం. లేక **లోకల్ అడ్వైజరీ ఆఫీసు,**
మేనేజింగ్ డైరెక్టరు, లాహూరు. 16 నుంకురామ శెట్టిపేటి, మద్రాసు.

టారిఫ్ ప్రోత్సాహ విచారణ

బెంగాలు పేపరు మిల్లు ప్రతినిధులు రక్షణను గోరుట కలకత్తా, డిసెంబరు 19:—నేడు టారిఫ్ ప్రోత్సాహ వారి యెదుట బెంగాలు పేపరు మిల్లు ప్రతినిధులకు హాజరు. డిల్లీయం. కారుగారును, ఏ. ఎల్. మెలాట్సీ గారును రక్షణను గావలెనని కోరుచు సాక్ష్యము నిచ్చిరి. ఈసాక్షులు తమ మిల్లులను సరిగా పనిజేయుచుట లేదనియు, మంచి కాగితము తయారగుట లేదనియు జేయు నాక్షేపణలకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. మిల్లులో తయారునుగూర్చి వచ్చిన విమర్శలను, తయారుబాగుగ లేదనియు, కాగితము సాఫుగ నున్నగ లేదనియు, అధ్యక్షుడగు రెయిసీ గారు చెల్లిరి. దానిపై కామగారిట్లు జెప్పిరి:—
 యుద్ధము నాటినుండియు యితర పరిశ్రమలకన్న మాదాని నాజెము తగ్గనని దలంపను. తగ్గదల అంతటను వచ్చెను. మా మిల్లులలోకి రాకపోలేదు. కొంతకాలము వరకు మాకాగితములు యుద్ధమునకు పూర్వముకన్న పాడుగనుండెను. కానిమరల బాగుజేయ ప్రయత్నములు జేయుచున్నాము పూర్తియగుటకు చాలకాలముబట్టవచ్చును. ఈసంవత్సరము వర్షము లెక్కువగుటవలన పాడుగడితో పనిసాగలేదు. యుద్ధసమయమున కాగితము విగుమతి జేసినది చూచుటకును యేమిబాగుండకపోయెను.
 రెయిసీగారు:—దిగుమతియగు కాగితములకన్న మికాగితము రంగు తగ్గర గాపోదా?
 కారుగారు:—పోదు. నీడలో మార్పుండవచ్చునగాని రంగుపోదు.
 రెయిసీగారు:—మీ కాగితములో చిన్నచిన్న తావులెక్కువగనున్నవని ఆస్కారీగారు ఆక్షేపణ జేయుచున్నారు. అందువల్ల అచ్చుకు చాలవరకు చెడిపోవునట.
 కారుగారు:—అదియెప్పుడును జరుగదు. ఇందుకు కారణము తయారుబాగా లేక పోవుటగాని, చేతలో సమయములేదు. ఆలోచమును దీర్చుచునే యున్నాము.
 రెయిసీగారు:—మీ కాగితములో అక్వెర్ల గాన్నిం చుటకు కారణము సల్ఫేటుపాడి యెక్కువగ గల్గుటయని కాగితం వర్తక సంఘములవారు చెల్లెదరు.
 కారుగారు సల్ఫేటుపాడి నిదివరకు కన్న యెక్కువ కలుపుటలేదనియు, యంత్రసామగ్రి యభివృద్ధివలన అయభివృద్ధిగల్గెననియు జెప్పిరి. (ఆ. ప్రె.)

భారత శాస్త్ర మహాసభ

కాశీలో సమావేశమగును
 కాశీ, డిసెంబరు 19:—భారత శాస్త్ర మహాసభ (ఇండియన్ సైన్సు కాంగ్రెసు) కాశీలో జనవరి 12 నుండి 15 వరకును జరుగును. దీనికి కాశీమహారాజుగారు ప్రధానపోషకులుగ నుండురు. బెంగళూరు సైన్సు ఇన్స్టిట్యూటు డైరెక్టరు డాక్టరు యం. పి. ఫార్బెన్సుగారు రధ్యక్ష్యతవహించెదరు. ప్రొఫెసరు కాన్సెలెంటు, మాధూరుగారు యిచట కార్యదర్శులు గనుండురు. వీరు ప్రేక్షకులకు వసతులను జేసెదరు. అయితే ముందు చెబుపవలెను. కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయపు డాక్టరు యస్. పి. అగర్వాలగారు జేనరలు సెక్రెటరీగ నుండురు.
 సభ్యత్వము మాడువిధములుగ నుండును. సంపూర్ణ సభ్యుడైనవాడు సం॥మునకు 10 రూపాయలు చందా నిచ్చును. వీరుకాంగ్రెసుకు వ్యాసములనుబంపి అని ప్రకటనములును ఖర్చులేకుండ బొందవచ్చును. అసోసియేటుసభ్యుడు 5 రూపాయలును, విద్యార్థిసభ్యుడు 2 రూపాయలును చెల్లింపవలయును. వీరు తమ వ్యాసములను సంపూర్ణ సభ్యునిదవారా పంపినయెడల కాంగ్రెసులో జరువవచ్చును. ఇప్పటికి 400 వ్యాసములువచ్చినవట. గతవత్సరము 275 వచ్చెను. ఈసభకు చాలమంది రావచ్చును ననుకొనుచున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

వెల్లింగ్టన్ సినిమా,

మాంటు రోడ్డు, మద్రాసు.
 20-12-24 తేది శనివారమునుండి 23-12-24 తేది మంగళవారమువరకు
 4 దినములవరకు మాత్రమే
 శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 3-15 గం॥ మాటిసి గలను యూనివర్సల్
టెట్ ఆఫ్ లక్ స్పెషల్ డ్రామా
 చూడగలిగిం గారి సాహసకృత్యములు చూడవలెను
 ఇంటర్ నాషనల్ న్యూసు, కామిక్ కూడ చూడవలెను

దివ్య కర్మ విశేషాన్ని కంపెనీ, బెజవాడ

1913 సం॥ యిండియన్ కంపెనీ ఆస్పత్రు కారం రిజిస్టరు చేయబడినది. భాగము 1-కి రు. 100 లు చొ॥ యివ్వవలెను దరఖాస్తుతో రు 20 లును, అల్లాటుమెంటు అయినప్పుడు 20 లును, మిగతా రు 60 లును మూడు సమమైన వాయిదాలలో యిచ్చే ఏర్పాటు.

ఈ కంపెనీ మిల్లుల యజమానులచే సాపేక్షపడబడినది.

బెజవాడ, బందరు, యేలూరు, రామవరప్పాడు, దుగ్గిరాల, పెంటపాడు, గుడివాడ, తాడేపల్లిగూడెము, నిడదవోలు, గణపవరము, కవులపాడు, పెదవేగి.

వస్త్రా గ్రామాదులలోని అనేకులు పెద్ద పెద్ద రాయిని మిల్లులవారు యాకంపెనీలో భాగస్వాములుగా చేయవచ్చును. కంపెనీ ప్రారంభించిన సంవత్సరమే, 100 కి రు 40.0 చొప్పున భాగస్వాములకు డివిడెండు పంచిపెట్టబడినది.

ఆయలు యింజనులు, స్టీముయింజనులు, పోర్టబుల్ యింజనులు పంపులు వస్త్రా మిల్లుసామానులు కావలసినవారు ముందుగా మాకు వ్రాసినచో బాంబాయి, కలకత్తా, చెన్నపట్నములలో గల యితర కంపెనీలవారి ధరలకంటె సరసమైన ధరలతో ప్రత్యేకపు సదుపాయమిచ్చి సప్లయి చేయుటకును.

గుడ్డవల్లేటి గోపాలరావు. వి. యన్. చిన్న సామి, బి.వి.,

మేనేజింగు డైరెక్టరు. బ్రాంచి ఆఫీసులు: జనరల్ మేనేజరు. 118 ఆర్మీయం స్ట్రీటు, ఆరబ్ బిల్డింగు, లోహార్ చాల్ 1/2డి ప్రేమచంద్రు బరల్ స్ట్రీటు, చెన్నపురి. బాంబాయి. బాబజూరుపోస్టు, కలకత్తా.

మె సూ రు చందన న బ్బు

ఈసబ్బులో చేర్చబడునట్టి ప్రతినస్తుపు మిక్కిలివరిశుభ్రమైనది. గనుకనే సబ్బుకూడమిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనది. వరిశుభ్రత, అతిజాగ్రత్త యివ్వరెండును యు డుటచేతనే మెసూరుసబ్బులకు అంత శ్రేష్ఠత్వము కలిగినది. దీనియందుగల మనోహరమైన నువాసన బిళ్లను వాడుటకు ప్రారంభించిన రోజునుండి బిళ్ల పూర్తియగు వరకు అట్లనే యుండును. అందుచేతనే మె సూ రు స బ్బు లు ప్రస్తుత నాగరికతకు తగినవి. దానిని వాడి చూడుడు. ఇదే మాదిరికృత్రిమసబ్బులనుచూచి మోసపోకుడు. మెసూరు గవర్నమెంటు సోపుఫ్యాక్టరీ వారిచే తయారుచేయబడిన మెసూరుచందన సబ్బునే

రోజునుండి బిళ్ల పూర్తియగు వరకు అట్లనే యుండును. అందుచేతనే మె సూ రు స బ్బు లు ప్రస్తుత నాగరికతకు తగినవి. దానిని వాడి చూడుడు. ఇదే మాదిరికృత్రిమసబ్బులనుచూచి మోసపోకుడు. మెసూరు గవర్నమెంటు సోపుఫ్యాక్టరీ వారిచే తయారుచేయబడిన మెసూరుచందన సబ్బునే

ఉపయోగించి మాకు తోడ్పడకొరదము.

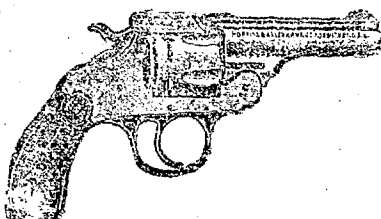
(1560) అన్ని చోట్లలోను క్రయమునకు దొరకును.

మహమ్మదు మూసా హజీ ఇబ్రహీం అండు కో, కె.పి. గిడ్డంగిపేటి, మద్రాసు.

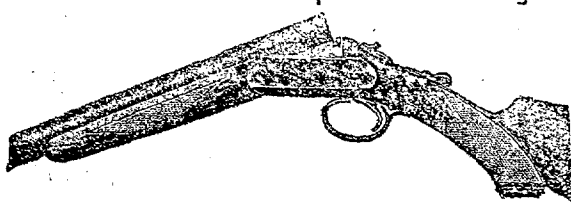
బంటాగోమర్ తూ. పా. శుభశక్తిమన కంపెనీవారిచే చేయబడ్డది. (8068)

కాశానిధమలగు రివాల్యర్లు ఆదర్శ

ఇకతోటాను యి. మున్నెని ప్రాచీనము ౧౮౬3 సం॥

ఫరలు
పదనము.
స్వీటులాగు
ఉచితము

కాగితము 3౨, 3౪, 3౬ అంగుళములకొరదమును తిన్నవి. వేలులతో పెట్టుకొని గలిగినది కూడ దొరకును. యి. వి. రామారావుం కెట్టి అండు కంపెనీ, నెం. ౧౨౧ బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

ఇ స నా ఫె లి మలేరియాకు సిద్ధాపథము

కై వ్రాసారంటే మేలేనది. ఏలనంటే కై వ్రాసా తత్కాలమునకు సూత్రమే జ్వరమును నిలుపును. అంతయేగాని జ్వరమును పూర్తిగా పోగొట్టుటలేదు మరియు ఆనేకులకు కడుపునొప్పి, నరములు తమస్థానమునండి తప్పుట మొదలగు దుర్గుణములుకూడ గలుగును.

ఇసనాఫెలి మలేరియా పురుగులను వాణమునెసి, జ్వరగడ్డను కలిపించి, రక్తమును వృద్ధిజేయును. మరియు నరముల్ని బలమునిచ్చుచు కోగిన మంచి ఆరోగ్యస్థితికి తెచ్చును.

మలేరియా రానియక ఆటంకపరచుటకు ప్రత్యేకము ఉదయం, సాయంకాలములందు ఒకమాత్రము నీవించిన చాలు. 15 దినములు ప్రైవ్ కారము నేవించిన మలేరియా పూర్తిగాపోవును.

బిడ్డలకు ద్రవరూపముగానున్న ఇసనాఫెలిని అనగా ఇసనాఫెలిను ఉపయోగించుడు.

(3) ఇండియా, బాంబే, సిల్వానుకు సోల్. ఏజెంట్లు,

Gorio Ltd., Post Box No. 159. Fort, BOMBAY

బాపట్ల తాలూకాబోర్డు

ఈ నెల 15 వ తారీఖున జరిగిన సభయందు చేయబడిన తీర్మానములంట్టి బాపట్లతాలూకాబోర్డునందు గూడ పిం డూడేశమును యావరించుచున్న నూతన యాదర్శములచే కొంత వరకు సంవలనము కల్గినట్లు కన్పిల్చుచున్నది. పీరు చేసిన తీర్మానములలో మూడు తీర్మానములు నాశ్వస్థియందు ముఖ్యములని తోచుచున్నది. ఈ తీర్మానములను చేసినందులకు వీరి యభినందించుచు యా తీర్మానములపై కొలదిగా వ్రాయవలసి యున్నది.

1 ఈ తీర్మానములలో ముఖ్యమైనది కారదా విశేషన మునకు రెండువందల రూపాయ లియ్యవలయు కనునది. ఈ విధానమును స్త్రీవిద్యావిషయమై చేయుచున్న యత్నముమైన పనిని గ్రహించి యావిరాళము నిచ్చుట చాల సంభవముగా నున్నది. యావిద్యమై స్థిరసంకల్పములై స్థానిక ప్రభుత్వాధికారులు తీసికొను చర్యలకు లొంగక గంటూరుబోర్డుకు మిన్నయై ప్రవర్తించినపుడు తాము ప్రతినిధులైన ప్రజల యొక్క యభినందనమునకు పాత్రులగుదురు. ఈబోర్డుసభ్యులు ఇట్టి కీర్తనసమర్థులలో నుచితరీతిని ప్రవర్తించి బోర్డుయొక్కయు వోల్టర్లయొక్కయు గౌరవమును కాపాడెదరని తలచెదను.

2 ఈసభయందే ప్రతిబాలికాపాఠశాలయందును రెండు రాట్టములకు తక్కువకాకుండా పెట్టవలసినదని తీర్మానించడమైంది. మొన్నటి శాసనసభయందు యిట్టితీర్మానము చేయుటకు తమకెట్టి యభ్యంతరములేదని యిట్టిగవర్నమెంటువారు ప్రకటించిన తరువాత నట్టితీర్మానము చేయవలయుటకు యొక్క డు సాహస ముక్కరలేదు. బాలిక లందరు వడికి తీరవలయునని తీర్మానించినయెడల పాలిథూలు వారివైసవలెనే డైరెక్టరు దాడిచచ్చియుండునేమో కానియట్టి భావము నకునే మాత్ర మెడమియకుండ మనవారు తీర్మానించుచున్నారని గనుక గవర్నమెంటు పక్షమునండి నచ్చు కష్టమేమియు లేదు. కాని యీ తీర్మానమును సరిగా ప్రతి పాఠశాలయందు కార్యరూపము దాల్చినట్లు చేయుట కష్టము. పూర్వము బ్రాహ్మణ కోడూరు బాలికాపాఠశాలయందు రెండు రాట్టములు పెట్టవలసినదని తీర్మానింపబడినది. ఆరాట్టములయిగిలి కనుగొనిన వారు యెవరు లేకపోవుటచే పని యేమి జరుగకపోగా రాట్టములు పుచ్చిపోవుట తలపెట్టెను. ఈ తీర్మానమునకుకూడ అట్టి దుస్థితి పట్టుకుండునట్లు చేయవలయునని సభ్యులను ముఖ్యముగా ప్రసిద్ధులగుచున్న ప్రార్థించుచున్నాను. ప్రతిపాఠశాలయందు యాపాఠ్యాయులు తక్కువగా పనిచేయునెడల యీ తీర్మానమువలన బోర్డువారికి చాల లాభము కల్గును. ఇది మా పాఠశాలయందలి నా యనుభవమును బట్టి చెప్పవచ్చు విషయము. బోర్డు యధికారులు యీ తీర్మానమును యాచరణలో పెట్టుటకు కాంగ్రెసు ప్రచారకులందరు సహాయము చేయుటకు సిద్ధముగా నున్నారని తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘము తరపున మన వి చేయుచున్నాను. ఈ సూచనంతకు బ్రాహ్మణ కోడూరు బాలికా పాఠశాలయందు తక్కువ రేట్లకు నేయించి పెట్టెదమని మా పాఠశాలాధికారాల తరపున మనవి చేయుచున్నాను. మాసహాయమును తీసికొని యీ తీర్మానమునందు యొక్క డు క్రొద్ద వహించి కార్యరూపము దాల్చినట్లు దేశాభిమానులగు తాత్కాలికపు బుద్ధులుగను శ్రీయుత కోన వేంకట్రావుగారు పనిచేసి ఓబర్లయొక్క గౌరవమునకును వందనములకు పాత్రులగుదురని తలచెదను.

(3) 68 క్రొత్తపాఠశాలలను స్థాపించునట్లు తీర్మానించబడినది. ఇందుకొన్ని మోయర్ గ్రేడ్ యెలిమెంటరీపాఠశాలలు, ప్రాథమికవిద్య యభివృద్ధికై యిట్టిపాఠశాలలను స్థాపించుట క్లాసునీయము. కాని మొత్తముమీద బోర్డుపాఠశాలలందు విద్య సరిగా నుండక యాపాఠ్యాయులు సాధారణముగా గ్రామవిషయములలో నిమగ్నులగుటయు తలపెట్టుచున్నది. క్రొత్తపాఠశాలలు స్థాపించుటకు పూర్వమున్న పాఠశాలస్థితిని బాగుగ గమనించి యీసూతనముగ స్థాపించునట్లు పాఠశాలలో గూడ ఇట్టి లోపములు లేకుండ గమనింపవలసియున్నది. ఈలోపములన్నియు తగిన తనిఖీ లేకపోవుటచే కల్గుచున్నవని నాసంకల్పము. తాలూకాబోర్డు మెంబరులు యీపనికై కొంత కాలము వినియోగించి తరఫీర్కాలోగాని తదితర ఫీర్కాలలోగాని పాఠశాలలను తరచుగా చూచుచుండిన బాగుండును. లేదా తదితరులైన విద్యాభిమాను లెవరైన యీపనిచేయుటకై తమకాలము వినియోగింప నున్నవారిని నియమింపవచ్చును. ఇట్లు తనిఖీ చేయబడిన సూతనపాఠశాలలు స్థాపించినను బోర్డుమెంబరులు సంకల్పించిన విద్యాభివృద్ధియుండును. తరువాత మోయర్ గ్రేడ్ యెలిమెంటరీ పాఠశాలలు స్థాపించునట్లే యిచ్చిన సంకల్పము సరిగా నెఱవేరుటలేదని బోర్డు అధ్యక్షునకు విన్నవించుచున్నాను.

ఈ పాఠశాలలందు అంగమునకు నెక్కువ ప్రాముఖ్యము నియ్యక రైతులకు కావలసినవృత్తివిద్య నిచ్చుట యాదర్శమైయు

న్నది. ఈపాతకాల లక్షణ వినియోగపడక శిశువర్గపాతకాలలకు బదులు ఉపయోగపడుచున్నది. ఒకటికంటే పాతకాలల చరిత్ర వినుట సంభవించినది. ఈపాతకాలలలో వృద్ధివిద్యయే లేదు. ఈ శ్రమవిద్యకు తయారుచేయుటయే వీరి ముఖ్యోద్దేశ్యముగాని యధ్యక్షులు తగుశ్రద్ధవహించి యున్నత ప్రాథమికవిద్య సరిగా యభివృద్ధిచేయ సంకల్పించిన గాని యీ సూతనపాతకాలలు కృషియు నుద్యోగము నెఱవేరదు ఈ సూచనలన్నిటిని వేరుగా తెలిపక బోధనభూమిను ఆధ్యక్షులును ఆలోచించి యాచరణలో పెట్టుదురని తలచెదను.

నందూరు. నేతి వెంకటాచలకవి.

వెద్దాపురము (స్వకీయ విలేజ్)

డిశంబరు 18:—వెద్దాపురము మ్యూనిసిపల్ గ్రామముగా రూపొంది పరిపాలనములక్రిందకు వచ్చినది. సుమారు 4 సంవత్సరములక్రిందకు దుకాణముల సదుపాయము నిమిత్తము వేసికొనిన బడ్జెటును, తడకలను, మాడకోకలను బట్టి విధిపరచుటగా వర్తకులు దుకాణముల గట్టి పెట్టుటయు, బండి వాండ్లు సమ్మెకట్టుటయు జరుగించినవి. అప్పటి మ్యూనిసిపల్ సంఘ మట్టిపన్నుల గట్టకపోవుటయేగాక బండ్లకు లైసెన్సు మొత్తమునుగూడ తగ్గించిరి. అంతకు గ్రామముందలి సంవలనము తగ్గినది.

తిరిగి మ్యూనిసిపాలిటీవారు బడ్జెటు తడకలు తీసివేయు దని వర్తకులకు నోటీసులు జారీచేయించిరి. తిరిగి ప్రజలలో సూతన సంవలనము కలిగినట్లు సూచనలు పొడగట్టుచున్నవి. వర్తకులనువారు రద్దీదాఖలుచేసిరి. ప్రజలు మాడల నింటికి రప్పించుటవారి పాలములలోనే మాడలు గట్టుకొనుచున్నారు. మేకలనీతిగూడ నిట్లే యున్నది.

తిరిగి సర్వే ఇన్స్పెక్టరుగారి నోటిని నెల 1, కి రు 25 లక్షతముమీద కేర్పాటుచేయుదురట! రు 8000 ల బుణముతో లెపించు నీమనిసిపాలిటీకి, నీమాతనోద్యోగల సేలనో తెలియకున్నది.

ఇక నోకగొప్పనివయము! గోరుచుట్టుపై లోకటి పోటు! నెల 1 కి రు 150 ల శీతముమీద ఆఖరుగ్రేడు డిప్యూటీ తహసీలుదారువారి మ్యూనిసిపల్ డిప్యూటీ పన్నులు రెవెన్యూ చెయ్యుటకు విధించుచున్నారు. ఆయన ఈ నెలలో నిబంధన కింతుట! ఆయన పాఖర్లో నాడునామలవర కిటుకుండునట! సుమారు సంవత్సరముక్రిందకు మాటికి రు 4 ల చొప్పున వృద్ధిచేసిన యిండ్లపన్నును నేడు తిరిగి వృద్ధిచేసినచో ప్రజల కొద్ద కాకాసిలరు పడతరట! ఆకారణముచే నాయన వచ్చి తీరవలెనట!

తిరుత్తని (స్వకీయ విలేజ్)

దర్బారు మహోత్సవము

డిశంబరు 18:—బోధ మధ్యమపాతకాల బాలర వ్యా యామక్రిడాపజేతము యానెల 12 వ తారీఖున దర్బారు డిస్కంట్లము గావింపదలచి చక్కగ నలంకరింపబడి యుండెను. బాలరచే పంచెములు ఆటలు యాడించుచు శ్రీపంచమ జార్జి చక్రవర్తిగారికి జయమును ఆరోగ్యమును గోరుచు పాటలను పాడించిరి. పంచెములయందును ఆటలయందును నెగ్గిన బాలురకు బహుమానము లిచ్చుటకు ఏర్పాటులు గావింపబడినవి.

పులివేట

సుమారు నెలదినములనుండి ఎటనుండియో వచ్చి యీ యూరియందలి కొండలలో చేరి మిగుల భయంకరముగ సంభవించుచు, జీవంతువులను చంపుచు ప్రజలను భయపెట్టుచుండిన చిరుతపులిని మొన్నను యీ యూరియందలి వేటగాడొకడు కాల్చిచంపెను.

అగ్నిప్రమాదము

మొన్నటిదినమురాత్రి యూరివైటగల నెంబడివారి ఘోషాకలకు నిప్పులుకొని కెండుపాకలు పూర్తిగ చేలపోయినది. భస్మమైపోయినది.

కొట్లాటలు

తాలూకాలోని చివ్వాడగ్రామ ప్రజలను దానీకీసులకు భగ్గమును. నాగసింహారాయణకు భండ్రాగ ఈరెండు గ్రామముల పంచములును, గలసి ప్రతివత్సరము కార్తీకపండుగవారు రాత్రి ప్రక్కగ్రామమును అగరముమీదుగా వెళ్లిరి. ఆయానికి ఎగువభాగముగ నుండు చివ్వాడ పెద్దచెరువున దీపమువెట్టి గంగాదేవి పూజలుగావించుట ఆవాద్యవాడుకగా జరుగుచుండెడిది. ఈవత్సరము గూడ చివ్వాడవగైరా గ్రామాదులవారు 10-12-24 కార్తీక పండుగవారు రాత్రి యధావిధిగ పోలిక సహా

అదృష్టకథా గుంఫితము! అమూల్యగ్రామధురము!! అత్యంత నీతిబోధకము!!!

ముద్రిక

శ్రీముత పానుగంటి లక్ష్మీ నరసింహారావుగారు రచించిన నవీన నాటక రాజము

ఇది శృంగార హాస్యరస భరితమైనది. దీనిలోని కథానాయకుడత్యంత కాంతాలోలుడు, కథానాయిక యత్యుత్తమ స్వభావ సంపన్నయగునది. వేడుక చెలికాడు చమత్కార వచనానిపుణుడు. రాణిదాసి మహామాయావిని. దాని నైపుణ్యము నాటకము చదివి గ్రహింపదగినదే కాని వ్రాయ నలవికాదు. వేడుక చెలికాని మాటలు కడుపు చెక్కలగునట్లు నవ్వించును. అనేక కాంతాలోలుడగు రాజు కథా సంవిధాన కాలము ననుసరించి తుద కేకపత్ని ప్రతేడివై తత్పరడగుట. రాణి సన్యాసినియగును. ఒక పత్రమును జదువువారు భరత వాక్యమువరకు జరుగుచుండ నుండ లేదు. కొలది ప్రతులు మాత్రమే ముద్రింపబడినవి. త్వరపడుడు. వెల 0-12-0.

వలయువారు:—పానుగంటి రాజారావు, పితాపురం గోదావరిజిల్లా అనివ్రాయవలెను.

యెనుగుగూడ పాండి ఆగరముమీదుగా వెళ్లిరి. అంతకు మునుపే ఆగరమువారును తయారుగానుండి వారి గ్రామముమీదుగా వెళ్ల గూడవని యాజ్ఞాపించుటయు నిరుపక్షముల వారికిని వాగ్వాదములు జరిగి కొట్లాటలు ప్రారంభమై చివ్వాడపక్షమువారిని తరమగొట్టిరట. మరుదినము తేబ్బలుదిగినవారు 15 మంది దాక్టరు సర్టిఫికేటునుదీసి చికిత్సజేయించుకొనిరి. కొద్దిలకెక్కి స్వపాఠించుదురని చెలియుచున్నది.

జిల్లావిద్యాభ్యాసకారి

చిత్తూరుజిల్లా విద్యాభ్యాసకారి శ్రీమాన్, డి. కె. వేంకట్రామకృష్ణ, ఎం-ఎ-ఎల్-డి. (వి-యి-ఎస్) గారు యూరిలోని విద్యావిషయక సంస్థలు పాతకాలలు మున్నగునవి తనిఖీ చేయుటకై నేడు వచ్చిరి.

వీరఘట్టం (ఒక విలేజ్)

డిశంబరు 17:—డిశంబరు 18 తేదీన దర్బారు వర్గంతి జరుపబడినది.

ఉదయము 7 గంటలకు యీ పురముందలి ప్రాథమిక స్కూల్ పాతకాల విద్యార్థులకు పరుగెత్తుట మున్నగువాటిని పోటీ పంచెములు గావింపబడినవి. మధ్యాహ్నము 12 గంటలు మొదలు 3 గంటలవరకు శ్రీరాజధంపతుల పటము నూరేగించిరి. 3 గంటలకు పాతకాలానుంధిరములో ముగిసినది. తిరుమల శీతరామ స్వామినాయకులు గారి ఆధ్యక్షతక్రింద నోకసభ గావింపబడినది. సభితులకు తీసి రొంగుజడినది. రాజభక్తిపైని చిలుకపల్లి సాక్షి గోపాలస్వామి పట్నాయక్ గారును ఆంగ్లేయ ప్రభుత్వము వలన లాభములను గూర్చి భవిషిపాటి గుర్తింపుగాను స్వంతముగా వ్రాసినపద్యముల చదివిరి. ఉదయముపంచెములలో గలంపొందినబాలరకు బహుమాను వొసంగబడినది. బాలురందరికి మరాయచంచబడినది. బాగుగా పాడినయొక విద్యార్థికి మగి రాత్రి కొమ్మవ నీతన్నాయకుగారు ఒకబహుమతి నిచ్చిరి. ముగిసినది తిరుమల శీతరామస్వామి నాయకుగారు పాతకాల (Foot ball) నిమిత్తమై పదిరూపాయల నొసంగెదమని వాగ్దానము చేసిరి.

ధన్వంతరి వార్షికోత్సవము

కార్తీకమాసములో జరుపబడవలసిన మాయోత్సవము కొన్ని కారణాంతరములచే నావబడి యీసంవత్సర మౌషికవలూళ్ల ౪ కు, సరియగు 1924 వ సంవత్సరం, డిశంబరు 15 తేదీన, క్రిందిరీతిని జరిగినది.

ఉదయము 10 గంటలకు ఆయుర్వేద వైద్యరత్న వాచ స్పతి వారణాసి రామలింగస్వామిగారి ఆయుర్వేద వైద్య కాలయందు మంగళవాయిద్యములు మోగుచుండ శ్రీధన్వంతరి వారికి హోదకోపచారముల సహస్రసామార్పవాది పూజావిధులు గావింపబడినవి. మధ్యాహ్నము 12 గంటలు మొదలు 3 గంటల వరకు శ్రీధన్వంతరివాళిపటము భేదభాంకారములతో జయ జయధ్వంబతో మహావైభవముగా నూరేగించబడి మధ్యాహ్నము మూడుగంటలకు ఆయుర్వేదవైద్యకాల హాలులో యూయారి ప్రాథమిక యోగ్యత్య పాతకాల ప్రధానోపాధ్యాయులగు మురా-రా-శ్రీ, పువద్రవ్య సూర్యనారాయణపంతులు డి. ఏ. గారి ఆధ్యక్షతక్రింద నోకసభ గావింపబడినది. సభలో రహస్యము, 300 మంది పురజనులు సహావేళమైరి. సభారంభ మునకు పూర్వము సభితుల కుపహారం బొసంగబడినది. కాలేటి చెన్నమల్లు కాన్పులుగారి వైవప్రాధనతో సభ ఆరంభింపబడినది. శ్రీధన్వంతరి చరిత్రనుగూర్చి మురా-రా-శ్రీ, పాణంకి

స్థిరామూర్తిగారు విరళముగా నవనవ్వించిరి. ఆయుర్వేదము గురించి లాభములను, ముచ్చటించుచు వప్పు నూర్యనారాయణగారు, ఆయుర్వేద వైద్యకాలకు రు 500/- విరాళముచ్చి వైద్యకాలాన్నతికి తోడ్పడి చేయుత నొసంగిన శ్రీవిజయ నగరం తాలూకాబోధువారిని దానాధ్యక్షులగు ము-రా-రా-శ్రీ, పూవద్రా లక్ష్మీనృసింహ రాజుగారిని కలతాశ్రయముల నడుమ సభిసందించుచు, వైద్యకాలకు 150/-రూ॥ లకు తక్కువ కాకుండ విరాళమొసగి, వైద్యకాల వృద్ధికి తేజలయనని పీఠ ఘట్టం పురపాలకసంఘమువారిని హెచ్చరించుచు, ఉపన్యాసము గావించిరి. వీరి యుపన్యాసమందుగల విషయములనే సాక్షాత్కార చిరంజీవి చాదరీగారు నొక్కివక్కాణించిరి. తరువాత ము-రా-రా-శ్రీ, సాహుకారు భద్రయ్యగారి సన్యాసి చాదరీగారుచే రామలింగ స్వామిగారికి ఒక బంగారుపతకము బహుమానముగా నీయబడినది. తరువాత, ఆధ్యక్షులవారు గంభీరముగా నుపన్యసించిరి:—

సమాప్తికాంతము:—రామలింగ స్వామిగారికిని, యిట్టి వేరొందు కుమారునిగన్న మల్లేశులింగం దేవగా కిని, ఆయుర్వేదోన్నతికి తోడ్పడిన, శ్రీ శ్రీ శ్రీ పూవద్రా లక్ష్మీ నృసింహరాజుగారికిని, శ్రీవిజయనగరం తాలూకాబోధువారికిని, రామలింగ స్వామిగారికిని, మొదటినుంచయిన వుచితరీతిని గౌరవించుచున్న, పీఠఘట్టపు పౌరులకును సభివారికిని, ఆయుర్వేద విభవంబులిడి ప్రోవలయననడి వైవప్రాధనలతోను కరతాశ్రయములతోను మంగళ వాయిద్యములతోను, మంగళ హారతులతోను, సభ ముగింపబడి శ్రీధన్వంతరి పురవాసన గావింపబడినది.

కమాన్ ప్రాగ్రామ్

24-12-24 తేదీనుండి 31-12-24 తేదీవరకు గోవిందప్ప నాయకబీధిలోనుండు సౌందర్యమహాసభను ఈదిన తెలుపబడిన నాటకములను ప్రదర్శించురు. బెంగుళూరు సిటీలోనున్న అమెచూరు ప్రమాటిక్ అసోసియేషన్ వారు ఈదిన నాటకములను ప్రదర్శనము 5 గం 80 నిమిషములకు ప్రారంభించురు.

24-12-24	రామదాసు
25-12-24	శివాజి
26-12-24	బృహన్నల
27-12-24	విజయనగర సామ్రాజ్యనాశనము
28-12-24	సుభద్ర
29-12-24	తేదిన ప్రదర్శింపబడు నాటకము తరువాత తెలుపబడును.
30-12-24	ప్రహ్లాద
31-12-24	తేదిన ప్రదర్శింపబడు నాటకము తరువాత తెలుపబడును.

ఆంధ్ర ఆయుర్వేద విద్యాపీఠపరీక్షలు

11.10.24న జరిగిన ఆంధ్ర ఆయుర్వేద విద్యాపీఠపరీక్షల ఫలితము నిర్ణయింపబడినది.

1. ఉత్తీర్ణము

ఆంధ్రదేశమునందలి ఆయుర్వేద వైద్యులను ఆయుర్వేద విద్యాపీఠము నందును యువకులను గౌరవించి ప్రాథమికము నొసంగుటకు ఆయుర్వేదవిద్యార్థులను కారీ-ముద్రవ్యులుగా నిదానము చికిత్సయున్న నన్నిభాగములను చదివి తెలుసుకొనుటకు అభ్యసించి ఉత్తీర్ణమును ఆయుర్వేదము కలిగించి ఆంధ్రవైద్యులను ఆయుర్వేదాంగవిద్యులుగా చేయుటకు ఆంధ్రఆయుర్వేదవిద్యాపీఠమున సంవత్సరమునొక్కసారి పరీక్షలు జరుపుటకు ఏర్పాటు చేయబడినది.

2. అర్హత.

జాతిమత నియమముగాని వయోనియమముగాని లేక గురుకులవాసము చేసిగాని విద్యాలయములయందు చదివిగాని స్వంతపరిశ్రమవలన గాని నిర్ణయింపబడిన విషయములను ఏగ్రంథములను చదివియైన తెలిసికొనియుండువారందరూ ఈపరీక్షలకు రావచ్చును.

3. పరీక్షావిషయములు.

పరీక్షింప | నేర్పరుపబడిన విషయములను వానిని తెలిసికొనుటకు చదువవలసిన గ్రంథములును ఈక్రింద కనుపరుపబడియున్నవి. పరీక్షయందు విషయములు ప్రధానములుగా నుండునగాని గ్రంథములు ప్రధానములుకావు. కాబట్టి పరీక్షాగ్రంథము ఈక్రింద కనుపరుపబడిన గ్రంథములను గాని ఇతరగ్రంథములను గాని చదివి ఆయావిషయములయందు సదుత్తరముల వ్రాయగలిగి యుండవలయును.

విషయములు చదువవలసిన గ్రంథములు.

1. కారీరము:— ధాతువిజ్ఞానము, సుశ్రుతకారీరము. వాగ్భట నూత్రస్థానము 11, 12, 13, 14వ అధ్యాయములు.

2. ద్రవ్యగుణము:— ధన్వంతరినిఘంటువు పరిభాష:— ఆయుర్వేదపరిభాష భేదజకల్పము.

3. నిదానము:— చింతామణి నిదాన భాగము అష్టస్థానపరీక్ష. బసవరాజీయము 3వ ప్రకరణము.

4. చికిత్స:— చింతామణిచికిత్స, కార్ణధరచికిత్స, లోలంబరాజీయము

5. రసతంత్రము:— రసరత్నసముచ్చయము చింతామణి శుద్ధిప్రకరణము.

6. స్వస్థవృత్తిము:— వాగ్భటనూత్రస్థానము నందలి 2, 3, 4, 5, 6, అధ్యాయములు.

వై కనుపరుపబడిన గ్రంథములన్నియు చదివిన విషయముల నన్నిటిని గ్రహించి ఒక్కసారిగా సంపూర్ణపరీక్షకు వచ్చుటకు సమర్థులగాని పిలువగాని పరీక్షార్థుల స్థాకర్యమునకై వైవిధ్యముల నన్నిటిని మూడుభాగములుగా చేసి క్రమముగా మూడు సంవత్సరములయందు పరీక్షకు వచ్చుటకు అవకాశ మొసగబడును. ఈమూడు పరీక్షలను క్రమముగా ప్రవేశపరీక్షయనియు, మధ్యమపరీక్షయనియు, ఉత్తమపరీక్షయనియు పేర్లు. ప్రవేశ మధ్యమ ఉత్తమపరీక్షలకు తెలియదగిన విషయములును చదువవలసిన గ్రంథభాగములను ఈక్రింద కనుపరుపబడును.

4. ప్రవేశపరీక్ష

1. కారీరము:— సుశ్రుతకారీరము 3, 4 అధ్యాయములు.

కార్ణధర సంహిత రత్నాశ్రయము

2. ద్రవ్యగుణము ధన్వంతరి నిఘంటువు, సుధాచారినిర్ణయము.

పరిభాష:— ఆయుర్వేద పరిభాష అన్నానిపాత ప్రకరణాంతము.

3. నిదానము:— చింతామణి, సన్నిపాత ప్రకరణాంతము, బసవరాజీయము, మూడవప్రకరణము అష్టపరీక్షలు.

4. చికిత్స:— లోలంబరాజీయము చింతామణి సన్నిపాత ప్రకరణాంతము.

5. రసతంత్రము:— రసరత్నసముచ్చయము 1, 2, 3, 4 అధ్యాయములు, చింతామణి శుద్ధిప్రకరణము.

6. స్వస్థవృత్తిము:— వాగ్భట నూత్రస్థానము 2-3-4 అధ్యాయములు.

జీవమువలె ప్రాణాధారమైనది:—మీ బిడ్డలు బాగుగా పెంచబడుచున్నారా అనునది మీకు నిజముగా తెలియవలెను. మీ బిడ్డలయందు మీరు యెంత విశ్వాసముగా నున్నను తగని యవరోచితము లిచ్చుటచే వచ్చేడి వ్యాధులను పొందొట్టక: జ్వర, తలదాచుటలో గుణమునందుగాని, లేక పరిమాణమునందుగాని లోపమున్నప్పుడు వేరే తృప్తికరమైన ఆహారము గాల్గొనరాదు. ఈ ఆహారము గట్టికడను, అనేక ఎముకలను, నిజమైన మంచితోగలయును బిడ్డకు కలిగించును.

గాల్సో అన్నిటికిని మించిన పాలాహారము
“చిక్కిన బిడ్డలకు బలము నిచ్చును”.

6

గాల్సోచే కాలుగు రాజకుటుంబముల బిడ్డలు మిక్కిలి జయప్రదముగా పెంచబడిరి లోకుగా సరఫరాచేయువారు ఆల్బెర్ట్ యంగ్ అండ్ కో., లిమిటెడ్.
(ఇంగ్లాండులో ఇంకొకొక్కేలు చేయబడినవి.) తపాలపెట్టె నెం. 40 వంద్రాను.

5. మధ్యమపరీక్ష.

1. కారీరము, ధాతువిజ్ఞానము:— సుశ్రుత కారీరము 5-2-3 అధ్యాయములు.

2. ద్రవ్యగుణము:— ధన్వంతరినిఘంటువు, కరవీరాది వర్ణాంతము. పరిభాష:— ఆయుర్వేద పరిభాష సాంతము భేదజకల్పము సాంతము.

3. నిదానము:— చింతామణి అశ్వరీగోగాంతము.

4. చికిత్స:— చింతామణి, అశ్వరీగోగాంతము కార్ణధర ధరసంహిత మధ్యమఖండము.

5. రసతంత్రము:— రసరత్నసముచ్చయము 2, 3, 4, 5 అధ్యాయములు.

6. స్వస్థవృత్తిము:— వాగ్భటనూత్రస్థానము 5-2-3 అధ్యాయములు.

6. ఉత్తమపరీక్ష.

ఈ పరీక్ష కేర్పరుపబడియుండు 3వ పేరాలోని విషయములను గ్రంథములను అన్నియు ఉత్తమపరీక్ష కేర్పడియుండును. ఉత్తమపరీక్షయందు దుత్తీర్ణులైనవారికే విద్యాపీఠము నిర్ణయించియుండు గౌరవవిభిద మొసంగబడును. ప్రవేశ మధ్యమ పరీక్షలయందు దుత్తీర్ణులైనవారికి ఆయాపరీక్షలయందు దుత్తీర్ణులైనట్లు యోగ్యతాపత్రము లొసంగబడును. ఉత్తమపరీక్ష కేర్పరచిగాని ప్రవేశపరీక్షయందు దుత్తీర్ణులైనవారికి పిదపగాని క్రమముగా మూడు సంవత్సరములకుగాని ఎప్పుడైనను రావచ్చును.

7. గౌరవము

ఉత్తమపరీక్షయందు దుత్తీర్ణులైనవారికి 6 వ ఆంధ్రవైద్య సమ్మేళనము నిర్ణయించిన “వైద్యవిద్వాం” అను బిరుదును నిచ్చి గౌరవింపబడును.

8. పరీక్షావిధానము

క్రొధన సంవత్సరము శ్రావణశుక్లమున (1925 జూలై) పరీక్షలు జరుపబడును. పరీక్షల కేర్పరుపబడిన తిథులయందు తెలుపబడును. పరీక్షార్థులు ప్రశ్నపత్రములకు ఉత్తరముల వ్రాయు పద్ధతిని పరీక్షింపబడుదురు. ప్రశ్నపత్రములు ఆంధ్రభాషయందుండును. వానికి ఉత్తరములు ఆంధ్రభాషయందే వ్రాయవలయును. ఇంకను తెలియదగిన విషయములు పరీక్షార్థులకు తెలుపబడును.

9. గుణములు (మార్కులు)

ఉత్తరపత్రములను దిద్ది మార్కులు లెక్కచూచి ఉత్తమపరీక్షకు పరీక్షావిషయములు ఆరెంటిలోను 100కి 35 కిప్పునలేకుండ గుణములు సంపాదించినవారు ఉత్తీర్ణులైనట్లును 100కి 60 టికి తక్కువకాకుండ గుణములు సంపాదించిన ఉత్తమముగ ఉత్తీర్ణులైనట్లును ఎంచబడుదురు. ప్రవేశమధ్యమ పరీక్షలకు 6 విషయములగుణముల మొత్తమునను 100 కి 35 టికి తక్కువకాకుండ ఉత్తీర్ణులైనట్లును 60 టికి తక్కువ కాకుండ ఉత్తమతరగతిని ఉత్తీర్ణులైనట్లును ఎంచబడును. 100 కి 35 టికి తగిన ఉత్తీర్ణులు కానట్లు ఎంచబడును.

10. కేంద్రములు

ఆంధ్రదేశమునందలి అన్ని పాఠశాలలవారికిని సౌకర్యము కలుగుటకై ఈక్రింది ప్రదేశములు పరీక్షాకేంద్రములుగా చేయబడినవి. పరీక్షార్థులు తమకు వీలైన కేంద్రమున పరీక్షకు రావచ్చును. కేంద్రములు: బరంపురము, శ్రీకాకుళము, విజయనగరము, కాకినాడ, రాజమండ్రి, అమలాపురము, బందరు, ఏలూరు, నరసాపురము, తెనాలి, నెల్లూరు, తిరుపతి, కడప, కర్నూలు, ధర్మవరము, చిత్తూరు, నరంగల్లు, సికిందరాబాదు.

11. రుసుము

పరీక్షలకు రాగోరువారందరూ ప్రవేశపరీక్షకు రు 10-0-0 యు, మధ్యమపరీక్షకు రు 20-0-0 యును ఉత్తమ పరీక్షకు రు 30-0-0 యును రుసుము నీయవలసియుండును.

12. హెచ్చరిక

ఆంధ్రదేశమునందలి వైద్యులందరూ సులభముగా చదివి గౌరవమును పొందదగిన మార్కుల నాలొచించి ఈ పరీక్ష కేర్పరుపబడినవి. ఈ పరీక్షలకు పరినియములుగ నేర్పరుపబడియుండు గ్రంథము లన్నియునుకూడ తెనుగుటీకలు కలిగి తెనుగు అక్షరములతో ముద్రించి తెనుగుదేశమున ఎక్కువ వాడుకలో నుండునవిగచూచి ఏర్పరుపబడియున్నవి. అందుచే వైద్యులు స్వయముగానే జరుపుకొనవచ్చును. అట్లు ఏర్పరచుటలో కారీరము, ధాతువిజ్ఞానము, చికిత్స, నిదానము, ద్రవ్యగుణము, స్వస్థవృత్తిము, మున్నగు సర్వవిషయములను వచ్చునట్లు చూపబడియున్నది. అందుచే ఈ పరీక్షలకు రాగోరువారు మంచి గౌరవము పొందుటయే కాక విషయము లన్నిటిని చదివి తెలిసికొనవలసిన అవకాశము కలుగుటచే విజ్ఞానముకూడ బాగుగా నార్పింతురు. కావున ఆంధ్రవైద్యులంద

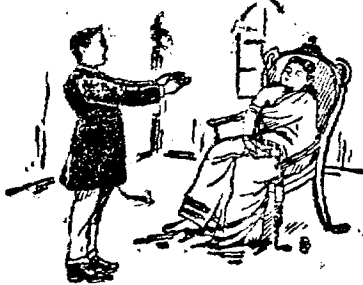
రును ఈ పరీక్షలకు రాగోరుచున్నాము. ఆచార్యులు తమ శిష్యుల నీ పరీక్షలకు పంపగోరుచున్నాము. పరీక్షార్థులు క్రోధన త్యేష్టనూసాంతము లోపల దరఖాస్తు చేయవలసియుండును. వలసినవారికి దరఖాస్తుపూరములు పంపబడును. కావలసిన వారికి మానసిక కొలను గడచిన పరీక్షయం దీయబడిన ప్రశ్నల పత్రము లంపెనరు. ప్రశ్నపత్రములు కావలసినవారు ప్రతేక పరీక్షాపత్రములకు 0.3-0 లను, మధ్యనుపరీక్షాపత్రముకు 0.4-0 లను ఉత్తర పరీక్షాపత్రములకు 0.5-0 లను పోస్టు బిళ్ళను పంపవలెను. విశేషములను తెలుసుకొనగోరువారు శ్రీమాన్ ప్రతివాది ఛాయంతర కృష్ణమాచార్యులు కవిరాజు, ఆంధ్రఆయుర్వేదవిద్యాపీఠము, వీలూరు, కృష్ణాజిల్లా అని వ్రాయవలెను.

రాజ్యం (వి.వి.సి.సి.సి.)

డిసెంబరు 16:—రాజ్యం నందలి శ్రీపంచమార్జి పతన మందర నాగికోటయందు యానెల 14 వ తేదీన అమలాపురము నుండిగాని యాధిపత్యముక్రింద జయప్రముగా జరిగినది నునారు 6 వందలమంది శ్రేష్ఠులు సభ నలంకరించిరి. ప్రథ మునున దైవప్రార్థన జరిగినది. తరుపరి బాలికలచే రాజభక్తి గీతములు కొలలుములు మున్నగునవి జరిగినవెనుక కార్యదర్శి గారి కార్యనివేదనము జరుపబడినది. పిమ్మట దర్బారుదినున జరిగింపబడిన ప్రాథమిక పాఠశాలబాలిక పోటీ పరీక్షలలో గెలు పొందినవారికిని. బాలికలకును బహుమతు లీయబడినవి. పిమ్మట శ్రీగంటి అప్పన్న సోమయాజులు గారు ను యర్రంకెట్టి అయ్యప్ప వి.వి.సి.సి.సి. గారును రచించిన పద్యములు జరుపబడినవి.

పిమ్మట అధ్యక్షుని ఉపన్యాసపరిపరచే శిష్యుల హృదయములు రంజింపబడినవి. పిమ్మట గానకాలాచారదులను హృదయకొన్నర కొలువారు రాజసోదరులచే గావింపబడినది. గానము నర్తనాతీతము. తరుపరి అల్పాహారములు నొసంగబడిన వెనుక నొకపా స్రాభునిపుణులచే సభ్యుల సందమము నొందు నట్లు హృదయభావ విద్యజూపబడినది. ఈ సందర్భమున యీ పురమున నున్న శ్రీ పంచమార్జి పతన మందిర మును, శ్రీ వీరి భాను పుర మందిర మును మరి యొక పక్షపాదమును సమైక్యచేసి ఏకపతనమందిరముక్రింద చేయవలె నని గావించిన వహుమతుల దుర్భరప్రయత్నిములు అచిరకాలముననే కొనసాగి విపతనమందిరమై అభ్యుదయము నొందునట్లు భగవంతుని కొనియాడుచున్నాము. ఇందుకు ఉభయపక్షపాదములను లంబుడు అ. గీతంతు రని ప్రార్థన.

మెర్రిజము నేర్పుకొనుడు

1416

మెర్రిజము, హిస్టరీజము, తాట్ రీడింగు, కాన్ వెన్ డ్రెస్సు, ఆత్మకీర్తి, దూరదృష్టి, దూరశ్రవణము, మెర్రిజసహాయమున వ్యాధి నివారణచేయు పద్ధతులు విపులముగ, మర్మర హితముగ, సుబోధముగ, లక్ష్యసమన్వితముగ, గురువులేకనే ఆభ్యాసయోగ్యముగ నుండునట్లు రచింపబడినది.

మొదటి 1-కి రు. 1.0-0 పోస్టేజి 0-4-0

ప్రొఫెసర్, నేఖర్, మెర్రిజిస్టు వీలూరు.

లోధ - బంగారు-గారడి

విసిటి పాపాలావుగారు, దుమ్మెగూడం:— ఒకశ్రీ క్రమభంగమువలన అనేకసంవత్సరములనుండి కడుపునొప్పితో బాధపడుచుండెను. అనేకమందులనునాడి ప్రయోజనములేక పోయెను. కడపట తమలోద్రయొకబుడ్డి సహయోగినిగనే గారడివిద్యనాదిగ ఆమెకు యుండున్న రుస్యతన్నియు, అత్య ద్భుతముగ కుదించెను. ఈ లోధను వర్ణించుటకు నాకు మాటలు దొరకలేదు. ఒకబుడ్డిలోధ యెత్తుబంగారు యిచ్చినను దీనివెల చాలవని నేనుచెప్పగలను.

“కేసరీ కుటీరం”

ఆయుర్వేద ఒకభిదౌవధకాల, యెగూరు, మద్రాసు

డాక్టరు, జీ. బి. గారి సుగంధనస్యము

అంగము, శంకెల కిరణును, ఇంద్రియములయందెల్ల నయినను కాదు, ప్రధానము అంగమునను నర్తనమునా? తెలిసినదియనుచు కదా! ఈ రెండింటియందును కలుగు వ్యాధులు సాధారణముగా ప్రాణహాని కలిగించునను అని

వ్యాధిగ్రస్తునివన్యమును నివృత్తియొజకముగాఁ జేసి యామరజాంతమును బాధించు చుండును. ఇట్టివ్యాధులకు నానికి తీసికొనుచుండు అనేక మాయోగింపబడుచు వచ్చి నది గాని యిది యావ్యాధులను నివారించు లేక పోవుటయే. గాక శరవినగంధకాయలు చేరినదిగా నుండుచునే కుదకు శేషోగ్యము సంతుల చెడదీయుచుగాఁచుచు నే ర్పవినది. తరువాత ప్రైవేటుగాను పట్టును నవనాగరికులచేత మంచివైద్యములుగా తీర్చి యివటి యట్టి మందులకూడ ననేక మిచ్చు దుభయోగింపబడుచున్నది. గాని అది సుదనంతర ప్రయోజకములుగా గ్రహింపబడుట లేదు. ఈ సుగంధనస్యము లన్నియును యోచించిచిరకాలము నది శ్రమచేసి యాయుర్యే దాంగిలేయ యూహానివైద్యములం దాకితేరి లోలోకకారాధ్యమై తమనర్తనమును వినియోగించుచున్న డాక్టరు, జీ. బి. గారి సుగంధనస్యమును కనిపెట్టిరి.

ఇదివరకే నాగముందుకలగు వ్యాధులు చేయబడి నున్నవైద్యులందఱు బాబట్టి దీనినిగురించి మేము విశేషింకొల్పఁబడకలసి వని తేలు. ఒకసారి యువయోగింపినయెడల దానిముత్యముగనుండు నదియే స్థాపింపగలము. దీనిచే బాధానివృత్తి గాంచి కృతజ్ఞతాపూర్వకముగా గొప్పవారును కొలదివారును కువిన యోగ్యతా ప్రతికూల లెక్కలు మిక్కిలిగానున్నవి.

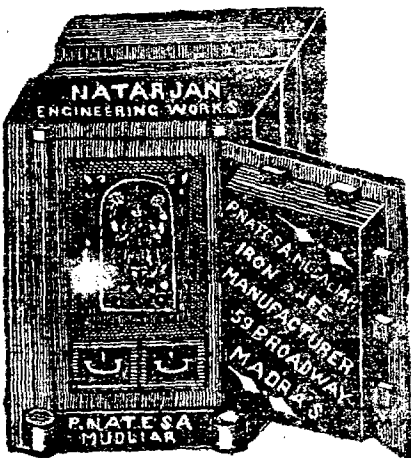
ఈ సుగంధనస్యము నువయోగింపబడుట మెదడు, మజ్జ, కన్నులతో సంబంధించిన సమస్తవ్యాధులను నమోలముగా నశింపును. పీడనము, ఒంటిలొప్పింపు, రులోనిపోటు, జలదోమములు, మొదలైన, కంతమునకు నైబడిన గాఢ వ్యాధులకును ఈ సుగంధనస్యము పెట్టినది భిక్షము. ఇట్టి గుణవివేచనము గలిగి యితరులభయముగా వికలయంతకుండు నావధ మిదితప్ప వటియొకటి లేదు. చిరకాల ముంచినను చెడని సుగంధ విశేషమువలన, పోడి యభ్యాసము లేనివారికి సహిత మిది హితవుగా నుండును.

సాధారణముగా పోడితయవార లీ సుగంధనస్యమునకట్టి రెండుసారులు అపయోగింపినయెడల, ఇది సాధారణపు పోడి గం, గం సాఁ అపయోగించినంత పనిచేయును. కాలదా వెలగల సాధారణపు పొగాకు పోడితో నీ సుగంధ నస్యము నొకచిటికీ కలిపినయెడల నా పొగాకులయందు మిక్కిలి పరిమళమంత మగును.

బుడ్డి గ కి అ. ర వి. పి. ఖర్చు అ ర డబ్బా గ కి రూ. ౨-౦-౦. వి. పి. ఖర్చు ౦-౫-౦ (1189)

అంగ లేక ఆంధ్రవానలో విలసము వివరముగా వ్రాయవలెను. విలాసము:- గురుబసవ అందు కంపెని లిమిటెడ్, పోస్టుబాక్సు 510 మద్రాసు.

న ర న ము దృ డ మై న ది న మ్మ క మై న ది

యిప్పటిమోస్తరుప్రకారము బాగుగా తయారుచేయబడిన ఇనుపపైపు ఈదిగువ తెలుపబడిన వారివద్ద అమ్మకమునకు సిద్ధముగాయున్నది. బాంకులు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కోఆపరేటివ్ సంఘములు మొదలగువాటికి సరఫరా చేయబడినవి. (1429)

పి. న. టే శ మొదలియార్, ఇనుపపైపులు చేయువారు,

(ప్రాప్తి)గ, కి, (బాక్స్, మద్రాసు నటరాజన్ ఎంజినీరింగు వర్క్సు. విరన్ అండు బ్రాన్ ఫౌండర్స్ అయిల్ ఎంజినులు, మోటారులు, మెషిన్ భాగములు, మొదలగునవి కిరీత చేయుటయందు సమర్థులవారు. రై నుమిల్లుకు కావల్సిన సిలండర్లు, సాస్టింగ్స్, నట్టులు, సరఫరముగా యివ్వబడును. నుబ్బరాముల్లేది, పెద్దనాయకపేట, మద్రాసు. మెషినులకు సంబంధించిన భాగములన్నియు అర్జరు యిచ్చి, తయారుచేసి యివ్వబడును. ఈ ర్తరములు (వానిక బహు వ్రాయవలెను.

అన్ని కేవిస్టులకు, ఔషధశాలలకు, వైద్యశాలలకు

టిన్ క్చరు కార్డుముమ్, సెనెగె మొదలగు మైకమును గలిగించు ఔషధములను తయారుచేయుటకు ఒక పరిశ్రమశాల కట్టబడినది. గవర్న మెంటువారు కొన్ని సదుపాయముల నొసంగుటచే ఏటిని మిక్కిలి చౌకధరలకు విక్రయించుటకు మాకు వీలు గలదు.

మెలిబ్రాండు టిన్ క్చరులకే వ్రాయుడు

టోకుగా విక్రయించు వారందరును ఉత్తరము వ్రాసిన ధరల జాబితా పంపబడును. 1587

“Depot for Burroughs Wellcome & Co.,”
W. E. SMITH & Co. Ltd.
Chemists, Druggists and Aerated Water Manufacturers.
MOUNT ROAD, MADRAS.

Tel: KARDYL Phone: 225 P. B. No. 314
Branches: Esplanade, Vepery Cotacamund
Phone 37 102

తిరుప్పావై

[వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రి గారు]

ద్రవిడవైష్ణవులు వేదకల్పముగా నధ్యయనము చేయు నాలాయి(చతుస్సహస్రీ) మను ద్రావిడభాషాప్రబంధమునందు ప్రథమ సహస్రిలో నీతిరప్పావై యను ముప్పది పాశురముల గ్రంథమున్నది. ఇది ద్రవిడదేశముందేకాక యాంధ్రదేశముందును గూడ వైష్ణవులకు వాచోవిధేయమై యుండును. అనుదినమును శీతోపనివత్సల్యముగా దీనిని రససంధానము చేయుచుందురు. అందుకు ధను(మార్గళి) ర్వాసమున నతిప్రధానముగాజేయుదురు. విష్ణ్వలయములందుగూడ ధనుర్వాసమున దినమునకొక పాశురము (నీనపద్యమువంటి పద్యము) చొప్పున ముప్పది దినములు ముప్పదిపాశురములను దెలతెలవాటకముందే యనుసంధించి స్వామి యారాధనము కావించుదురు. చుక్కెర పొంగట్టు, దధోద్దవములు వారగింపులు పెట్టుదురు. పెరియాళ్వారని, పేటొందిన విష్ణుచిత్తుల పుత్రియును నాండాళ్, (గోదాదేవి) ఈ కృతికి గర్భిణి. ఆమెచిత్రము ప్రఖ్యాతాంధ్రప్రబంధ మగు నాముక్త మాల్యదలో గాంతమాడఁదగును. ఆమెశ్రీరంగనాథ స్వామిని వివాహమాడినది! భగవద్దానభవానంద పరవశమై యామె తనభర్త శ్రీరంగనాథస్వామియే యని వినినదిం మును తాకిరితినే నవివాహితగానే యాయుష్కాలము గడపి యుండవచ్చును.

గ్రంథారము

ఈగ్రంథమునకు ద్రవిడభాషలో బెక్కు వ్యాఖ్యానములున్నవి. 'పెరియనాచ్చాంబిళ్ళై' యను వ్యాఖ్యాత యిట్లు చెప్పినాడు. "సర్వేశ్వరుడు లోకమునాధరించుటకై గోకులమున శ్రీకృష్ణుడై యవతరించి పంచలక్షితులంబులను నున్న గోపస్త్రీలను సౌందర్యగుణకర్మములచేత పశేషముకొని ప్రాప్తయ్యావనడై యానందమునఁ దేలుచుండెను. అట్లు యావన విలాసములందు మున్న యావతులను శ్రీకృష్ణునిజూచి గోపవృద్ధులందఱునుగూడ "ధూర్జడగు శ్రీకృష్ణుని కడకు స్త్రీలుపోక నూడ" దని ప్రతిజ్ఞించి వారి నిండ్లలో నడచిపెట్టిరి. వారు చేసిన సుకృతములన్ని నన్ను మఱియొస. "గోపనులకు గోపకులీయైదేశిక దాళజాలక నర్తారమై మాచరింపను మనల నియోగించును. శ్రీకృష్ణుడు ఘటకుడు కాంగలడని గోపకాంతలు సుతసింపిరి. అపాయము తప్పకటై గోపవృద్ధులట్లే శ్రీకృష్ణుని ఘటకునిగాంగోరి స్త్రీల నాయన కప్పగించి నోము నోమఁగోరిరి. గోపవృద్ధులు నడచిపోయినతర్వాత శ్రీకృష్ణుడు గోపికలచే నారాధితుడై "యింద్లకుఁబోయి ఈరాత్రి నిద్రించి వేసుజానుననిచ్చి నన్ను నిద్రలేపవలసిన"దని వారి ననిపెను. శ్రీకృష్ణుడు నావిరహము నోర్వఁజాలక నీలాదేవి సాధమున కరిగెను. ఆస్త్రీయును పుష్పర సంక్షేపముతో నిండ్లకేగి యట విరుదపట్టకపోగా శ్రీకృష్ణుని స్మరించుచు మిగిలిన గోపికలఁ గూడ నిరుదలేపుకొని వచ్చిరి. శ్రీకృష్ణుని నర్పించిరి ....." ఇత్యాదిగా.

కాని యీపెరియనాచ్చాంబిళ్ళై చెప్పిన ప్రైకథాగ్రామన కాధారమేదో కానరాదని మూ. రాఘవమ్యంగారను ప్రసిద్ధ ద్రవిడ విద్వాంసులు తిరుప్పావైని గూర్చి ద్రవిడమున వ్రాసిన యొకవ్యాసమున వ్రాసిరి. అందు నారు మఱియు గొన్నివిషయములఁ దెలిపివారు. శ్రీభాగవతము సప్తమస్కంధమున హేమంతపులలో గోపికలు కాత్యాయనీవ్రతమును చేయఁబూని వట్టును తొలినాడు వారు నడిస్తానమునకుఁబోయి ఎలవలు వరించుచి నీరాచుమండఁగా శ్రీకృష్ణుడు వానిని పొరించినట్లును, గడకు నారికి ప్రతీకలము ననుగ్రహించినట్లును గోపికావస్త్రాపహరణకథా ఘట్టమునఁ గానవచ్చుచున్నది. ఈ తిరుప్పావై గ్రంథమునఁ జెప్పఁబడిన నో మాకాత్యాయనీ వ్రతము కావచ్చునని నారనిరి. తిరుప్పావై పాశురములలో మకుటముగా గానవచ్చు "ఏలో రెంబావాయ్" అను పదము బొమ్మ రూపుననున్న శ్రీదేవతను తెల్పుచున్నదని వారు రూపించిరి. వైష్ణవులకు శ్రీకృష్ణకేరణ్యతలపసిన తర్వాత కాత్యాయనీ వ్రతప్రస్తావనము జూపిండునదియింద నచ్చును. కావుననే పెరియనాచ్చాంబిళ్ళైయ ప్రభృతులు దాని పేర్కొనరయ్యిరి. ఆవ్రతము విష్ణు విషయకము కాదనియు శక్తి విష్ణుయకమే యనియు నిరూపించుట కింకొక యధారమును పోయి చూసిరి. వైష్ణవులకు వేదకల్పముగా నాలాయిరమున తిరుప్పావై యున్నట్లు ద్రవిడదేశమున వైష్ణవులకు వేదకల్పముగా తిరువావకము (మాణిక్యనాచకర్ రచించినది) తిరు

వెంబావైయని యొకలఘు గ్రంథ మున్నది. అదియు బగనఁ జేపునిఁ బడయుటకై ధనుర్వాసమునఁ జేయు వ్రతము రీతిని చెప్పుచున్నది. వైష్ణవులకు వైష్ణవులవలె ధనుర్వాసమున వేళవలసినే నిద్రలేచి దాని ననుసంధానము చేయుదురట! "నూర్గలి నీరాడేలో రెంబావాయ్" అని యందున్నది. ఇది తిరుప్పావైలో గూడ నున్నది. రెండు గ్రంథములందును విషయ సామ్యమున్నది. కావున నీవ్రతము వైష్ణవ వైష్ణవ విధేయము సాగక ప్రార్థనమునందీయు నాచారముగా ధనుర్వాసమున నుష్ఠింపఁబడు వ్రతముగాఁజలఁపఁదగినదగుచున్నది. కావుననే ఏలో రెంబావాయ్ అనుపది యధములకు సామాన్యమయినది ఈవ్రతము కొంతమాన్యుతో చేయును మళయాళదేశమున ననుష్ఠింపఁబడుచున్నదట. అట్లునుటకు మళయాళదేశమును గూర్చి యొకరు వ్రాసిన గ్రంథమునందీ కొంత భాగము నుదాహరించెరి. మళయాళముననే కాక దక్షిణ భారతదేశమునదెల్ల నీవ్రతముకొన్ని మార్పులతో నిప్పటికిని గలదని నేనుకొనుచున్నాను. ధనుర్వాసమున దెలుఁగు దేశమున బాటికలు, తెల్లవారు జాముననే నిద్రలేచి గొట్టెనున్న గోమయముతో బొమ్మలుగాఁ జేసి ముగింశ్ల మ్రుగ్గులతో చెట్టి పూలతో నలంకరించి, శ్రావించుదురు.

మచ్చిగొట్టెన్మచ్చు నుఖములియ్యుకే తామరపూవంటి తమ్ముట్టియ్యుకే చేమంతి పూవంటి చెల్లెల్లియ్యుకే. ఇత్యాదిగాఁ బాటపాడుచుఁ బ్రార్థించుదురు. ఇట్టిప్రార్థనము తిరుప్పావైలోను గాంతగలదు. దక్షిణ భారతవందంతటను సామాన్యమయిన యొకవ్రతము ననుసరించి ద్రావిడ వైష్ణవులు విష్ణుసంప్రార్థనార్థకముగా తిరుప్పావైని ద్రావిడ వైష్ణవుల పరమశివ సంప్రార్థనార్థకముగా తిరువెంబావైని గల్పించుకొని యుందురు.

తెలుఁగు చేత

తిరుప్పావై ముప్పది పాశురములును జక్కని కవితగలవిగా ద్రావిడులు చెప్పదురు. ముద్దుపళిని (రాధికాసాంత్వన కర్తరి) వేళ్ళు వానిని దెలియించెను. అందుఁ బదిపాటలుమాత్రము వైష్ణవులతోఁ దప్పలతోఁ జప్పలలకుపేర వ్రాచ్యులిఖితపుస్తకాలను దొరకియొన్నవి. వానిఁ జదివి సంతోషించి నేనొకటిని సమగ్రముగా సంతరించునుగాకయని మతూహల పడితిని. ద్రవిడముననున్న తిరుప్పావైయధ్యము వివరించి చెప్పటకు బలుపురకు ద్రవిడపండితుల నడిగితిని గాని వారు ములుపుగాజెప్పఁ గురుదనియు నొక్కొక్క పాశురమున కనేకార్థములున్నవనియు సంప్రదాయ ప్రకారమధ్యయనము చేయవలయుననియుఁ జెప్పిరి. ఇట్లుండఁగా నవ్వడు మన్నిత్రులును శక్తి లేఖా పత్రికాధిపతులునగు శ్రీమాన్ గట్టుపల్లి శేషచార్యులు గారు, తిరుప్పావై తెలుగుటకతో గొప్పగా ముద్రించిరి. దాని చెప్పించుకొని చూచితిని. విచిత్ర కథాపధానీ త్యాది విరుదాంకతులును నలోకసామాన్యప్రతిభాకాలులును నఖండ విద్వాంసులును శ్రీ పండిత- టి. లక్ష్మణాచార్యులవారి యుపన్యాసముల ననుసరించి యది వ్రాయఁబడినది. దాని సాహిత్యమున నేను ముఖముగా నివ్విది పాశురములను దెలియఁపఁగిరిని- ఉపలబ్ధములయిన ముద్దుపళిని గ్రంథభాగమునఁగల లేవల నెన్నింటినో దిద్దితిని. ఈ తెల్పుచనము ఆరవపాటలకు దెలుఁగున దండార్యమును చెప్పినట్లుండు నన నచ్చును. మిక్కిలి స్వారస్యముగల యర్థవిశేషము లేన్నో లక్ష్మణాచార్యులుగారి యుపన్యాసములందుఁగలవు. అవియెల్ల శేషచార్యులుగారు ప్రకటించిన టీకలో మిక్కిలి చక్కఁగా సంఘటితము లయినవి. తిరుప్పావై యర్థస్వారస్యముల వారయఁగోరువారికిది తప్పక చదువఁదగినది. అది చదివి నేనెంతో ఆనందము చెందితిని. ఎంత తొందఱతోఁ తెలియించినను నేను శక్యమయినంతము కాస్వారస్య విశేషములు తెలుఁగు గృతికే గూడఁజేఁ జూచితిని. 27, 28, 29 పాశురములఁ దెలియించు నవ్వడు పులకాంకితుఁడనయితిరి! ఇంక నా తెలుఁగు చేతలోని గుణదోషములకు సహృదయులు ప్రమాణము.

ఆశ్రేణతోఁ బ్రకటింపఁ జూడకున్న నన్ను త్యాపపఠించి యిప్పుడు తమ స్వగర్వప్రకాశినీ ప్రతికూర్చి దీర్ఘకటింపఁ జేసి వేటుగాఁ బ్రకటములఁ దీయించిన మన్నిత్రులు ప్రహేళిక్రీ లేకనుపర్తి మార్కండేయశర్మగారియొడఁ గృతజ్ఞుఁడను.

మచ్చునకు:

గోపవృద్ధులెల్లఁగోరు కోర్కెఁగరియూర్న రేపు
యాపుఁజూచిచేయుక్రియల యాపుఁచెలిసిరి!
ఓగభరభావమేఘ! ఓనుజాభ్య! దానధుర్య!
బాగుగ నీచేయవలయు పనులువింటివా?
జలధికేగి నదీమిజలము కొలఁదిమీఱఁ ద్రావి యుటమి
తెలయఁ గలయ మిమ్ము ముట్టి యలముకోనలెకా
జలధికాయ మేనిదాటఁ గలుగుఁజెట్టి మేలుదాల్చి
చక్క కాంతిసరళఁ దెలియఁ జక్క మెరుమునా
పాంచజన్య మనెడు సంకు పగిది మ్రోసి కార్తవ్యులు
మించి యుంబు లొక్క మొగిని నింది మరయునా
గామగొన్న మేము మేనిగాము దీని తేలకడను
తేమ మెర నీటనాడి చెఁగియుండునూ
నందకుతునిఁ గూడి గోప సుందరాంకు లెల్ల ముదము
చెందుకొఁకుఁ గురిసె మేఘుఁ డందునెందునూ.

పాశురము 4

* * *
మేలుకొల్పఁతు నేనె మిమ్ము నందుఁ జెప్పిప్రాలు
మాలుచెలిసి లేపవచ్చి రాలతాంసులు
అల్లవిరిసెఁ జెంగలువలు నల్లకలువలెల్ల మొగిదె
నల్లదె మియింటికొలని యందకటిమి
తెల్లనిదంతయులు కావి కల్లునములుగల్గుపను
తెల్లరనస్తానములకు నేగుమండిరే!
ముందుగ దేవళముతలుపు లం తెఱవను బీగ మంది
యందుఁ దెగ్దతపసి వేగుక నరుగుమండేనే!
మమ్ము ముందు లేపుదునని మాటయిచ్చి మాడ నింత
కిమ్మెయి నిద్రించె దెంత యెమ్మెలాడినే!
పంక బాహుశంఖచక్ర సంకలితాబాసుబాహు
నంతిమిడి పాడ నాలు కాడవోగదే!
మాటయిచ్చి యుంటి విప్స దోమింపమకై నలూన
వేటినాయ మెంత మాను మాటదానదే!

పాశురము 14

నిదేశపుత్రవాలా

నిన్న బొంబాయిలో దిగిన విదేశపుక్కిచ్చుచునుటప్పా చాలయొక్కవగనన్నదట. యుద్ధముమగిసిన పిదప యింత టప్పారాలేదు. బొంబాయికి సీమనుండి మామూలుగ 750 సంయలువచ్చేది యూరి 1089 సంయలువచ్చెను. పాస్తాసీసు సార్టింగు పనికి 4,5 గంటలుపట్టేది. ఈ సారి 6గంటలుపట్టెనని అసోసియేటెడు ప్రతినిధికి బొంబాయిపాస్తాసీసు ఉద్యోగి యొకరు దెల్పిరి.

తలవన్ను చెల్లింపకుండుట

అదనపు పోలీసును నియమించుట
రంగూను, డిశెం 19:— తాయిమియో జిల్లావాస్తవులు తలవన్ను చెల్లింపనవ్వన నవ్యములో నుండుటవలన ఆ జిల్లాలోని 80 గ్రామములలో అదనపు పోలీసుబలమునుంచుట కంగీకార మొసగబడెను. (ఆ. ప్రె.)

హక్కువాహత్య కేసు

నేరములు గట్టుబడుట
ధిల్లీ, డిశెం 19:—హాక్ రాట్రయవర్ధరకేసు విషయమై పరిశోధనజేయుచున్న ఇన్స్పెక్టరు గోవిందబిహారీయగు (సం. రా.) ఒకమహమ్మదీయుని అరెస్టుజేసి ఆయనవద్ద పోయినగలము, నెతురుగలగడ్డలనుపట్టుకొనిరి. ఆహత్య యేగోలునుతో జేయఁదెనో అదిధిల్లీలోనున్నటుల దెలిసెను. ఈహత్య సంబంధమున నుగ్గురుఅరెస్టుజేయబడిరి. వీరిలో ఒకరు బామిను మిచ విడుదలజేయబడిరి. మిగిలినయిద్దరును డిల్లీలోఅరెస్టై పోలీసువారి ఆధీనమున నున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

రబ్బరుపర్మిషన్ నిబంధనలు

దేశీయులు రబ్బరును ఉత్పత్తి చేయుటచే నెడర్లందు ఇండిస్లో రబ్బరునిబంధనల సంఘము అంతరించినవంగతిని గూర్చి యడిగి, దీనివలన మలయా, సిలోన్ నిబంధనలకు అడ్డుగలుగునాయనియడుగ అట్టిబడంబడిక అంతరించలేననియు అందుచే రెండవశ్రేణుకు అనకాశములేననియు ఆమెగారు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి.

యోగి గూడూరు రామచంద్రరావు పంతులుగారి పర్యటనము

ది 11 తేదీ ఉదయం 7½ గంటలకు శ్రీ యోగి గూడూరు రామచంద్రరావు పంతులుగారు శ్రీమద్దేవరేణి పట్టాభిరామయ్య పంతులుగారును పంతులుగూడూరు వచ్చి శ్రీరామాలయమును చూసిరి. రామచంద్రరావుగారిని దర్శించుటకు ఆనెక మంది వచ్చి అచట నిలువబడినవారిలో యువకులను దూరముగ వెళ్లవని సుమారు 90 సంవత్సరముల వయసుగల తలారి వేంకటస్వామి అను అవి ఆంధ్రము సలయన పంతులువారితో మాట్లాడిరి. పంతులుగారు నీవు నిజము చెప్పవలయును. నీవు పెద్ద మనస్కుడవు. అదృశ్యము చెప్పవలసి వాడు నమృతము ఆరియునలయనను కోరగా ఆయ్యగారు నేను కూలిపని చేసినాను బ్రతుకుదుకు వాడు పిల్లలు యెవరును లేరు. నేను కల్లుత్రాగుటలేదు. నేను ముసలివాడను. తక్కినవారు త్రాగుడు మానలేదు. తమవలే మాకు బుద్ధిచెప్పవారు లేరు యిప్పుడు కల్లు ఖరీదు చాలా ప్రయము అవుటచే కొంతమంది యేదో ఒకవిధముగా మారిరి. కాని ఈ మాననవారిలో కొంతమంది దొంగతనముగ త్రాగుచునే యున్నారు. చచ్చిన గోవునాంసమును తినటమనితిమి. జూదము కోడిపందెములు సంపూర్ణముగా మాని వేసితిమనియు, ఇది నిజమనిచెప్పెను. అంతట పంతులుగారు కొత్తారగ్రామములో డి. సి. యం. స్కూలు బాలబాలికలనుచూచుటకు వెళ్లి దరియాపుడే గ గ స్కూల్ కు కోతలగాను వెలవచ్చి రని ఆదిమాంధ్రులు చెప్పిరి. అచ్చట వారిని దరియాపుడే, తాళ్లగూరం క్రొత్తముప్పరు పాతిమప్పరు పంచమప్పలు చూచి ఆదిమాంధ్రుల క్షతిగతులు తెలిసికొని యెలూరునకు సుమారు 10 మైళ్లదూరమునయున్న గుడిపాడు అను పంచమ పట్టిక వైపుదేరి వెళ్లిరి. అచ్చట ఆదిమాంధ్రులశిషి యెట్లున్నది యని మక్కువలు ఆదివారాయణగారిని దరియాపు చేయగా మేము గుడిపాడులో జరిగిన చక్కో ఆదిమాంధ్ర మహాజననభక్త వచ్చియుంటిమి. తమ తలారాకాసున మా తలారాకాసున చాల వ్యత్యాసము మున్నది. తమను మా ఆదిమాంధ్రులను బానిసస్థితి నుండి తొలగించి వారికి పరపతిసంఘములు పెట్టించి కల్లునా రాయి త్రాగుదు మాన్నించి నిత్యమును మావారిగురించి తమ స్వభావీయులతో యెన్ని ఇక్కట్లువాడినానను ఇనుమంతెయి నను లెక్కగొనక మా జాత్యాభివృద్ధికి పాలుబుడెద రనియును, మా ఆదిమాంధ్రులు వివాహకార్యములందు సూక్రములనుకుక్కలును జీవహింసచేయుదురు. తాము మా వివాహగృహము లునువెళ్లి జీవహింస కుభావభకార్యములందు హింసచేయుకూడ దనియు సూక్రమున హింసజేసినయెడల మీకు ఆపజయముకలగు ననియు కాళాహారములు చేసికొనవలయునని వారిని ఆశ్చర్యపరిచి వారికి డబ్బుయిచ్చిన వచ్చెదరట. తమరు మరలరారని యు వెళ్లిపోతిరని నిర్భయముగ సూక్రమును చావకట్టి పంక్తిని వడ్డనచేయు సమయమందు తమకు తెలిసి నాగవరడు వెళ్లి సూక్రవడట పాకమంతయు గోతనపాతి పెట్టించి, పప్పు కూరలునుఁ నేయి, పంకాయ కూరగాయలు వండించి భోజనములు పెట్టించిరనియు పెండ్లియింటికి తామువెళ్లి కూర్చుని నూకరమును హింస చేయవద్దయు ఆకార్యము ఆయ్యెవరగ్రా తాము మొండిపహించి అచ్చటనే భోజనములు ఆయ్యెవరగ్రా కూర్చొనెదరట. మేము గుడిపాడు సభకువచ్చి మాకులనాయకు డగు శ్రీదాశము చంద్రయ్యగారి వలన శ్రీ చింత్రాబతాన వేంకయ్యగారివలన వినియుంటిమి. తమకు జడిసి వివాహకార్యములందు జీవహింస వద్దపానములు చేయుట మానిరనియును, తాము మాతలారాకాలో యిట్లు చేయువలయును. యాకంతము లోతుకాలు వలు యీ పెద్ద చెడ్డలు దాటి యెట్లు వచ్చిరి మహానుభావ అనియు నమస్కరించెను. అంతట పంతులుగారు వాడు నీవు దిక్కులేనివాడవని చెప్పవున్నావు. గుడిపాడు నేవాశ్రమభవనమునకు రావలయును. మీపూరి కుర్రవాడు నక్కా వెంకయ్య అనునతడు నేవాశ్రమమునందు యున్నాడనిచెప్పి శ్రీ పంతులుగారు యెలూరు వెన్నివల్లివారిపేట ఆదిమాంధ్రులను చూచుటకు వెనుకకుతిరిగి సాయంత్రం 6 గంటలకు వెన్నివల్లివారిపేటకు వెళ్లిరి. గోఖలే భవనమునందు భజనచేయుచున్న బాలరకు శ్రీ పంతులుగారు 1.0.0. ఫలహారములనిమిత్తం విరాళమును నొసంగిరి. అంతట శ్రీ నరాలకెట్టి దేవేంద్రుడుగారు శ్రీపంతులువారు ఆదిమాంధ్రులకుచేయు మహాపాపకారములనుగూర్చి కొంచెము ముచ్చటించిరి. అంతట కలపర్తి సోమావధూతగారిచే మంగళములు పాడించి భజనముచేసినవారి కెల్లరకు కర్పూరహాతులిచ్చి పలహారములు పంచివెట్టి యెచ్చటివారచ్చటికి వెడలిపోయిరి.

12 తేదీని పొర్లింగిగ్రామము చూచుటకు రామచంద్రరావు పంతులుగారు, శ్రీ నరహరికెట్టి దేవేంద్రుడుగారును ఉదయం 9గంటలకువెళ్లిరి ఆగ్రామ ఆదిమాంధ్రులెల్ల కనుంచివైభ

వమైన పుత్రులము చేయుచుండిరి. అచ్చట పచ్చని తోరణములచే అలంకరింపబడిన పండిలికింద పంతులువారును శ్రీనరాలకెట్టి దేవేంద్రుడుగారు కూర్చుని యీ ఉత్సవము యేమని శ్రీ పంతులుగారు ఆయింటి యెజమాని యగు గట్టా వేంకయ్యగారిని అడుగగ ఆయ్యగారు సంతానములేక పోగి గ్రామకాపరముడు కాకుర్ల కొటయ్యగారి కుమారుడను నేను దత్తు చేసి కొనుమన్నానని చెప్పకొనెను. అందుకు పంతులువారు సంతసించి యేమైన జీవహింసగ ని వద్దపానములుగాని యేమైన ఉన్నవా అని వేంకయ్యగారిని అడుగగా జీవహింస త్రాగుడు మొదలైన చెడ్డపనులను మేము చేయమని చెప్పెను. పంతులుగారు సంతసించిరి. కాని కొంతసేపటికి కూరగాయలు కుక్కుటుములు, శ్రీపంతులుగారికి ఎముకల కటకటధ్వని కర్ణేంద్రియములకు వ్యాపించగ పంతులుగారు భీకరాకారమైన వెడలిపోవుచుండగ శ్రీపంతులుగారికి యెదురుగ నూకతమును చుంపి కాలించి మోసుకు వచ్చుచుండిరి. అందుకు మరి కొంత కొవ్వమిగిలెను. అంతట శ్రీవైష్ణవురాలగు ఒకభక్తురాలు శ్రీ పంతులుగారికి పుష్పములును, ఊరమును తీసుకువచ్చి యిచ్చెను. ఆయ్యగారు తాము దీనజనభాంధవులనియు విశాలహృదయముగలవారనియు, తమ యావత్ జీవితకై పంచములకు ఉపయోగపర్చిన భీకరభావములని వినియుంటిని. శ్రీపంతులుగారికి భక్తిని విద్యుంభించునటుల ఒకతత్వమును పాడి శ్రీ పంతులుగారు పాదములమీద పడెను. అంతట తాము ఈక్షరమును పుచ్చుకొవలయు నని కోరగా శ్రీ నరాలకెట్టి దేవేంద్రుని గారి కొంచెము ఊరమును అచ్చటికి వచ్చిన వృద్ధులకును బాలబాలికలకును యువకులకు శ్రీలకు కొంచెము కొంచెము ఊరము క్రైస్తవపాలిలు ద్రాక్షరసము యిచ్చినట్లు అందరకు యిచ్చి నేపించిన 1½ తులము ఊరమును శ్రీపంతులుగారు పుచ్చుకొని కొవ్వము చల్లారిన తదుపరి శ్రీదేవేంద్రుడుగారితో ఇట్లు ముచ్చటించిరి. ఇది మీ సంఘప్రచారకుల లోపము. జీవహింస చేసినవారు అమాయకులు. వారికి యేమియు తెలియదు. ఇక మీదట అట్లు చేయకూడదు. అని ప్రచారకులను మందలించి శ్రీ తల్లాప్రగడ పానకాలరావు పంతులుగారు డి. యే. వి. యెల్ గారింటికి వెడలిపోయిరి. శ్రీ గూడూరి రామచంద్రరావు పంతులుగారు యాకృష్ణాజిల్లాలో ప్రచారముచేసికనాయివారు చేయు జీవహింసయు వివాహకార్యములందు జాతర్లు అందు చేయు జీవహింస మాన్పించినట్లయితే శ్రీభారతమాత ఆనందించి ఆశీర్వాదించును గదా!

అత్రైల సూర్యనారాయణ.

ఏలూరు వ్యాయామసంఘము

ఏలూరులో వ్యాయామసంఘమువారిచే ఏర్పాటుచేయబడిన వ్యాయామక్రీడలు డిశంబరు 26 వ తారీఖున ప్రారంభమగును.

హైస్కూలు గ్రౌండ్సులో హాకి, బ్యాడ్మింటనును రైలుస్టేషనువద్ద నున్న మైదానములో మధ్యాహ్నము పుట్ బాల్, మైలువరుగున్న, చవరంగపు ఆటలును పెన్నినున్న పుడయమునుండి సాయంత్రమువరకు క్లబ్బులో జరుగును గాన తాము దయచేయ ప్రార్థితులు.

క్రీడలు జరుపటకు కాలము

1. బ్యాడ్మింటను, అనాదినమును ఉదయము గం 6.45 లకున్నా, హాకి పుడయము గం 7.30 లకున్నా, పెన్నిను పుడయము గం 6.30 సాయంకాలము గం 2.30 ల నుంచి ప్రారంభించబడును.
2. పుట్ బాలు ప్రతిదినమున్నా మైదానములో సాయంకాలం గం 2.30 లకు ప్రారంభమగును.
3. మైలు పరుగుపందెము యీ నెల 30 తేదీని మధ్యాహ్నము గం 3 లకు మైదానముమీద జరుగును.
4. చతురంగము అనాదినము ముందు నియమింపబోవు తేదీనుండి గం 11 లక యతు మోతేవారి సత్రములో అడబడును.

కార్యదర్శులు.

రంగూను విద్యార్థుల సమ్మె

రంగూను, డిశంబరు 19:— కుషింగు హైస్కూలు విద్యార్థుల సమ్మె అట్లే జరుగుచున్నది. నిన్నను సమ్మెదారులు జేసిన సభయందు క్రైస్తవపాఠశాలలందు తప్ప యెక్కడైనను జేరవచ్చునని విద్యార్థుల యిచ్చమని వదలివేయబడెను. చాలమంది సమ్మెదారులు ప్రభుత్వముచే రంగీకరించిన మియోమాజాతీయ పాఠశాల, పజుండాలుగు జాతీయపాఠశాలలలో జేరుటకు దరఖాస్తు జేసికొనిరి.

(అ. పెం.)

సిద్ధవటములో దోసచెట్టు వైరు చేయు ధము

ఈచెట్టుకు ఋతుకాలము జనవరి 15 మొదలు మార్చి నెల ఆంత్యమువరకు, అనగా ముఖ్యముగా వర్షము రాదనేనమృతము కలిగి మంచుకురియు కాలముగా నుండవలయును. విత్తనములు మొలచిన తరువాత ఏమాత్రము వర్షమువచ్చిన ఆ చెట్టు చెడిపోవును. వీటిని నీరుపారే ప్రదేశమునకు ఆసుకొని ఉండే ఇసుక తెరగడలలో గుంతలు తీసివేయుదురు. ఫలకాలము ఏప్రిల్ వరకు సహ అచ్చటచ్చట ఉండును. ఈచెట్టు ఉన్నంత కాలము చాలినంత తేమ యుండవలెను. ఒక వేళ నీటికి కొంచెము దూరముగా చెట్టు వేయవత్తుమున గుంతలు నీరు వట్టుముతరకు తీయవలసియుండును. ఎత్తు యిసుకగడ్డ ఉండినచోట గుంతలు తీయవలసియుండినయెడల నీటిచెప్పు యెంత లోతున నుండునో అంతలోతున తేమ తీయకుండా సాగునడికాల మంతయు నీటి చెప్పు ఉండుననే నమ్ముకమైన గుంతలలో చెట్టు వేయవలయును. అయితే అట్టి ఎత్తుగడ్డలలో గజమువెడల్పు కాలవలు తీసి ఆ కాలవలలో అంతర్భాగములుగా చిన్నగుంతలు పెట్టి నిలవచ్చును. చెట్టుకు వేసవికాలము సమీపించు కొలది నీరు తగ్గి అడుగుకు పోవడమున చెట్టుకు చాలినంతటిదీ ఉండవని తోచినయెడల ప్రవాహములోని నీరు చెట్టు ఆసుకొని పొయ్యెలాగున చేయుటయు గలదు. గుంతలు తీయువిధము. ప్రతి పాలుకు అరు అడుగుల యెడముఉండవలెను. గుంతలు ఒకటిన్నర అడుగువరకు లోతుగలిగి గుండముగా తీయవలెను. ఒక సాలులోని రెండుగుంతల నమమ ఉండే ఫలము ఘూరు బా నెడువికాలము గలదిగా నుండవలెను. విత్తనములు గుంతలలో వేయుటయుగలదు. లేదా ప్రత్యేకముగా నొకచోట నాటివేసి మొలకలు ఎత్తినతరువాత ఆయాగుంతలలోను నాటుటయు గలదు. గుంతలలో దోసెడుబండుమట్టి వేసి దానిపై కొంచెము ఎరువువేసి అందుపైన చెట్టునుగాని విత్తనములనుగాని వెయ్యవలెను. ఈచెట్టుకు పేడ ఎరువు ముఖ్యమైనది. ఈఎరువు వేసినయెడల ఫలములు రుచిగానుండును. ఈఎరువు సంపాదించ లేకను నాణ్యము ముడిరిన కొలదిని కొండెనువలలో నుండు పిట్టలములు సహితము ఎరువుగా నుపయోగింతురు. దీనిచేత రుచి యెట్లుండినను నుండునుగాని ఫలములు చూచుటకు గొప్ప విగాను నాణ్యముగాను వారు చెప్పు క్రయము యివ్వవచ్చునను నదిగాను ఉండును. చెట్టుకు యిరుపార్వములు అనగా తూర్పుపడమరదిశలయందు నీటి వట్టునును వైన మాడువేళ్ల యెత్తువగు యిసుకఉండేట్లు పలములు తీసి రెండు మాడు దోసెళ్ల ఎరువువేసి దానిపైన ఇసుక కప్పవలెను. పిట్టిల ఎరువు అయినయెడల కొద్దిగా వెయ్యవలెను. దీనిని చిన్నఎరువు అని వాడెదరు. పై ఎరువు కట్టిన 15 దినములకు ఉత్తరదక్షిణ దిశలయందు ప్రైవకారమే గుంతలుతీసి ఎరువు వేయవలయును. ఈయెరువు వేయుటలో కొంచెములోతుగా గుంతలు తీసి ఎత్తువగా వేయవలెను. దీనినే పెద్ద ఎరువు అందురు. గుంతకు రెండుకన్న నమ్మవచ్చెట్లు లేకుండ చేయవలెను. పెద్దఎరువు కట్టినపిమ్మట రెండుమాడు దోసెలకు ఆగుంతలు మొదటి తోడడములో గడ్డలుగా నేర్పడిన ఇసుకను తిరిగి ఆగుంతలలో త్రోసి తీగలను ఆగడ్డలకు వచ్చునట్లు చేయవలయును. ఇసుకను తోయడములో చెట్టుకు ఆదిలోపుట్టిన చెవులాకులు ఉడకుండా కనిపెట్టవలయును. చెట్టు గాలికి పడి పోకుండా మాడుదోసెలకు ఒకపర్యాయం చెట్టుమట్టా యిసుక చేర్చుచుండవలయును. "తీగలు ముగిసే విషయము" ప్రతిగుంతలో పైన చెప్పబడిన ప్రకారం రెండుచెట్లు ఖాయముగా నిలువబడుచున్నవి గదా. వీటిలో ఒకటి ఒకదిక్కును మరియొకటి రెండవదిక్కును రెండవచాలుతో అభిముఖముగా ఉండే గుంతదిక్కు తీగెను మరల్చవలెను. ఇట్లు మరల్చుటలో చెట్టుతీగెలు ఏముఖముగా పోవునో అదిక్కుకే, తీగెలను, పువ్వులను, పిండెలను, ఆకులు చెడిపోకుండ చెట్టుక్రింద యిసుకతోసి ఉండవలెను. ఈతీగెలు ఒకదానికొకటి కలియకుండునట్లు చేయవలెను. పెద్దఎరువు కట్టిన సుమారు 10, 15 దినములలో కాయలు పుట్టుచున్నవి. చెట్టుకు తేమ యెండవేడిమివల్ల తగ్గినట్లు తోచినయెడల చెట్టును నీటివట్టుమునకు (దింపి యిసుక తోయ) వలెను. లేకున్న నకిందును. పండ్లయొక్క పేర్లు అనేకములున్నవిగాని అవి అన్నియు తెలియుట దుర్బటము. ముఖ్యముగా వాడుకలోనుండు ముఖ్యమైనపేర్లు కొన్నిటిని ఇందుక్రింద వ్రాయుచున్నాను. ఈచెట్టు వేసిన డెబ్బదిదినములకు తప్పక పండ్లు వచ్చును. బోల్ బుడును, (ఇవి గొప్పకాయలు) పొప్పాయి, తెల్లకర్పి, బతాసాకర్పి, లడ్డుకర్పి, జాంకర్పి యివి అన్నియు మిశుల తీపుగాను దేహోగ్యమును ఇచ్చునవిగాను ఉండును. గన్నా, హింగ్, బడాహింగ్, పీల యిది పచ్చగాను మాధుర్యముగాను ఉంతములు లేనివారి కుపయోగముగాను నుండును. కర్పూలుకర్పి, అపంహ, కంకిరీ, త్రుమడి యిది యిసుకలోపుంచిన కాయ చెడకుండా ఆరుమాసము లుండును. మాధుర్యముగా నుండును. గోల్ గన్నా, బోల్ గన్నా, చల్లి గన్నా, అడేగన్నా అనియుకొన్ని గలవు.

ఆర్. యస్. రామయ్య

ఒంగోలుతాలూకా వోటర్లసభ,

అధ్యక్షి

1924 సం॥ రము డిసెంబరు 12 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు అధ్యక్షి షట్టకంపెనీహాలునందు భూస్వాములును, తాలూకావోటర్లమొదలగు అగు యర్రం కోటిరెడ్డిగారి యధ్యక్షతక్రింద ప్రైవేట్ జయప్రదముగ జరిగినది. వివిధప్రదేశములనుండి చాలవలది రైతులును పలుకుబడిగలవారును ముమారు 100 మంది విచ్చేసిరి. మద్రాసు శాసనసభ సభ్యులగు శ్రీ పి. అంజనేయులుగారు సభకు దయచేసిరి. ప్రధమమున పోలవరపు సుబ్బారావుగారు యర్రం కోటిరెడ్డిగారిని సభకు అధ్యక్షత వహింపవలెనని కోరిరి. మరియు రనువడించిరి. సభ్యులకరత తధ్యమలనుధ్య కోటిరెడ్డిగారిధ్యక్షతవహించి సభాద్వైత్యమునువెల్లడించిరి. ఆపిదప పెదచెరుకురు వాస్తవ్యులగు శ్రీకోన వేంకటరాయశర్మగారు వోటరు - వోటు అను విషయమునుగూర్చియు, శాసనసభ్యులకర్తవ్యమును గూర్చియు, చక్కగా నుపన్యసించిరి. తరువాత పోలవరపు సుబ్బారావుగారు వోటర్లధర్మమునుగూర్చి యుపన్యసించినవెనుక శాసనసభ్యులగు శ్రీ అంజనేయులు పంతులుగారు తాము శాసనసభలోజేసిన పనిని గూర్చి వివరముగా నుపన్యసించిరి. తరువాత నలమలపు ఆక్కిరెడ్డిగారు (వెలంపల్లి) "ఈసభకు ఆహ్వానించిన శాసనసభ్యులలో దివాన్ బహద్దరు నాయుడుగారు కుప్పస్వామి చౌదరిగారు రావండుట విచారకరమనియు వోటర్లయెడ నిరాదరణము జూపినట్లనియు"నని యొక తీర్మానము నుపపాదించిరి. ఈతీర్మానమును గండ్లవరపు రాఘవయ్యగారు (మేదరమెట్ట) అనువదించిరి. దానిపై శాసనసభ్యులగు అంజనేయులుగారు "శాసనసభ్యులకు మరియొక అవకాశమొసగి చూడనిదే యిట్లు త్వరపడి తీర్మానించుట బాగుండ"దని సభ్యులకు విన్నవించిరి. అంతేట కోన వేంకటరాయశర్మగారు మాడ అవకాశమిచ్చి చూడుదనిచెప్పిరి. అరగంటనేపు ఇట్లుచచ్చ జరిగిన పిదప సభ్యులందరు ఆలోచించి తీర్మానము నుపపాదించుకొనిరి. ఆపిదప క్రింది తీర్మానము లామోదంపబడినవి:

మొదటితీర్మానము

(అ) ప్రస్తుతము భవనాశి ప్రాజెక్టుక్రింద భూముల నీటి తీరువల్ల య 1 కి రు 9-6-0 లు చొప్పున విధింపబడుట వలన చాలా బాధిగా నున్న వనిన్ని, ఆ రేట్లు వేయతగిన భూములు కావనిన్ని కావున ప్రభుత్వము వారు ప్రజలకష్టనఖములను విచారించి ఆయకట్టుభూములను పరిశీలించి ఆ రేటులో సగము మొత్తమునకు అనగా యకరం 1 కి రు 4-11-0 లు చొప్పున నుండు నట్లుగా తగ్గించవలసినదని యీ సభవారు ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నారు.

(ఆ) ఒంగోలునుంచి అధ్యక్షి పోవునోడ్డు మార్గమున వెలింపల్లి యనుచోట గుడ్లకమ్మనదివీధి రాకపోకలకనుకూలించుటగాను ఒకవంతెనను కట్టుటకు కొంతసామ్యమును జూరుచేసి, యావిషయమున కొంతవరకు బ్రయత్నించి యేకారణముచేతనో ఆపివేసివారు. కాబట్టి ప్రభుత్వమువారు జిల్లాబోర్డువారును దయచేసి వంతెనకట్టువిషయమున తినినక్రొద్దపూని త్వరలో పనులనారంభించి నెలవేర్చి ప్రయాణీకుల కష్టములను తొలగింతురని యీసభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

(ఇ) దర్శితాలూకా వెంపరానంద ప్రపహించు గుడ్లకమ్మనదికి ఆనకట్టకుట్టి నీరు ప్రవహించువనరుల సేవజరిచినయెడల ఒంగోలు తాలూకా యావత్తును దర్శిదివిజ్జలో చాలమట్టుకున్న భూములుసాగుబడి యగుటయును అందువలన ప్రభుత్వమువారి కాదాయము పెచ్చుటయును ప్రజలకు కరవులమున్నగు బాధలు లేకుండుటయును సంభవించును గావున అట్లు జేయవలెనని యీసభవారు ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నారు.

(ఈ) అధ్యక్షి మజరా చెలుకుంపాలెం వద్దనుండు ప్రాతచెరువులోనుంచుచ్చి నల్లవాగును బిగించి చెరువు సేర్పజిచి దానినీటిని సాగుబడికి ఉపయోగించునట్లు చేసిన రైతులకు చాలా అనుకూలముగానుండును. కావున యీనల్లవాగు ప్రాజెక్టు విషయమై దొరతనమువారు శ్రద్ధవహించి పనిచేయవలెనని యీసభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

రెండవ తీర్మానము

(అ) అమృతబ్రోలునుండి నాగులంపపాడు అవతలవరకు వేయబడిన రోడ్డును ఒంగోలునుంచి అధ్యక్షి పోవునోడ్డుమున తిమ్మనపాలెము వద్దగల రోడ్డువరకు పెంచుచు అధ్యక్షినుండి కళ్యాపురమువరకు వేసినరోడ్డును పంపగూరు మీదుగా చిన్న గంజామరోడ్డులో కలిపియు; ప్రజలరాకపోకలకు యిబ్బందిలే కుట్టా చేయువలెనని యీసభవారు జిల్లాబోర్డువారిని కోరుచున్నారు.

(ఆ) ఈ తాలూకాబోర్డువారు ప్రజలపై వైచిన వృత్తి పన్నును 1925 సం॥ రము ఏప్రిల్ నెలనుండి తొలగించి ప్రజల

యిక్కట్టులను తీర్చెదరని యీసభవారు తాలూకాబోర్డువారిని కోరుచున్నారు.

(ఇ) ఈతాలూకాబోర్డువారు నమూనాచేయదలచున్న విద్యాపన్నును తొలగించి ప్రజలను రక్షింతురని యీసభవారు తాలూకాబోర్డువారిని కోరుచున్నారు.

మూడవతీర్మానము

(అ) భవనాశి ప్రాజెక్టు కాల్యమీద ఒకటివరానారి పాలెంవద్దను ఇంకొకటి వేలమూరుపాడు ఇంకొకవద్దను మరొకటి కొంగపాడు గొర్రబాటవద్దను మంజుల నిర్మించి ప్రజలకు పశువులకును రాకపోకల యిబ్బందులు లేకుండునట్లుగా చేయవలెనని యీసభవారు ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నారు.

(ఆ) అధ్యక్షిలో ఒకపశువుల ఆసుపత్రిని పెట్టవలెనని యీ సభవారు ప్రభుత్వమువారిని జిల్లాబోర్డువారిని కోరుచున్నారు.

(ఇ) ఒక అగ్రికల్చరల్ ఫారమును యీతాలూకాలో నెచ్చటనైనను లేక అధ్యక్షిలోనైనను స్థాపింపవలసినదని యీసభవారు ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నారు.

(ఈ) అధ్యక్షిలో నిదివరకున్న బోర్డుమిడిల్ స్కూలును తీసివేయుట బాగుండలేదనియు నీసభవారు రిఫిప్రాయపడి తిరిగి దానిని స్థాపింపవలెనని జిల్లాబోర్డువారిని దొరతనమువారిని కోరుచున్నారు.

నాల్గవ తీర్మానము

(అ) అమృతబ్రోలు రైలుస్టేషనునుండి అధ్యక్షిమీదుగా వినుకొండకు ఒక బ్రాంచి రైల్వేలైను వోషిన్ చేసి రెండుమెయిన్ లైనులకు సంబంధపర్చి ప్రజలకు పుకారము కల్పింతురని యీసభవారు ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నారు.

(ఆ) అధ్యక్షికి ఒంగోలు ఆర్ మెన్జమార్మె యున్నది. ఈలోగా వెలంపల్లివద్దనున్న టోలుగేటువల్ల ప్రజలకు యిబ్బందిగానున్నది గావునను ఒంగోలువద్ద యిదివరలో నొకటి యున్నందునను వెలంపల్లి టోలుగేటును 1925 సం॥ రము ఏప్రిల్ లగాయతు తీసివేయించవలసినదిగా యీసభవారు జిల్లాబోర్డువారిని కోరుచున్నారు.

(ఇ) జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షివదలిని రెండు పర్యాయములు ప్రజాభిప్రాయ విరుద్ధముగా జిల్లాబోర్డుసభ్యులు నామినేషన్ కావలయునని తీర్మానించుట చాలా కోపనీయునని యీసభవారు రిఫిప్రాయపడుచున్నారు.

అనంతరము అధ్యక్షులు తమ్ము సభకధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనినందులకు సభికులకువందనము లప్పించిరి. పోలవరపు సుబ్బారావుగారు అధ్యక్షులకును, శాసనసభ్యులకును, సభ్యులకును వందనము లప్పించిరి. అంతటితో సభ ముగిసినది.

కాశీ హిందూవిశ్వవిద్యాలయము

పట్టప్రదానోత్సవము

కాశీ, డిసెంబరు 19:— కాశీ హిందూవిశ్వవిద్యాలయ పట్టప్రదానోత్సవము జనవరి 29 వ తేదీ జరుగును. ఆ రోజు వసంతపంచమియైనది. ఆతిథి నే హోమ్లెంజిప్రభువు రాజప్రతినిధిగ నున్నపుడు బునాదిరాయిని వేసిరి.

జనవరి 31వ తేదీని పాటియాలా మహారాజాగారు ఇంజనీరింగ్ కళాశాల విద్యుచ్ఛక్తి గృహప్రారంభోత్సవము జరిపెదరు. ఇందులకు మహారాజాగారు 5 లక్షల విరాళమును యిచ్చి ప్రతినెలవత్సరమును 24 వేల రూపాయలుగ్రాంటు నిచ్చుట కేర్పాటు జేసిరి. (ఆ. ప్రె.)

బస్తాలో బ్రిటిషుహంతకులు

ప్రభుత్వప్రకటనము

ధిల్లీ, డిసెంబరు 19:—

ఒక ప్రభుత్వప్రకటనమునం దిట్లు గలదు:— బస్తాలో బ్రిటిషు ఆఫీసులను హత్య జేసినవారిని శిక్షించువిధమునుగూర్చి ఇంగ్లాండులో కాట్రెను పోలర్డు ఉపన్యసించినటుల భారతప్రతికలలో నుద్దరించి ప్రకటించినటుల భారతప్రభుత్వమువారు జూచిరి. భారతప్రభుత్వమువారు మెసపాటోమియా ప్రభుత్వమువారిలో నుత్తరప్రత్యుత్తరముల జరుపగా బస్తాలోగాని ఆముట్టుప్రక్కలగాని బ్రిటిషు ఆఫీసు రెవరును హత్య జేయబడలేదని తెల్పుచున్నారు. యుద్ధప్రారంభమునుండి యీరోజువరకును, అట్లుదెల్పినయుత్తరు వెప్పడును జేసియుండలేదు. అట్టి ఆలోచనయు లేదు. (ఆ. ప్రె.)

వాతావరణసితి

1924 సం॥ డిసెంబరునెల 20-వ తేదీ శనివారము

ముఖ్యజిల్లాలు	ముంబై 24 గంటలలో అత్యధికవర్షము	ముంబై 24 గంటలలో అత్యల్పవర్షము	ముంబై 24 గంటలలో వర్షము	ముంబై 24 గంటలలో వర్షము	ముంబై 24 గంటలలో వర్షము
గోపాలపురం	79.7	59.6	...	24.88	44.96
విశాఖపట్టణము	80.8	66.4	...	15.44	37.09
కాకినాడ	78.8	68.8	...	21.87	39.09
మచిలీపట్టణము	80.2	65.4	...	12.04	41.59
కర్నూలు	85.2	68.6	...	8.56	26.01
బళ్లారి	85.9	59.5	...	2.45	20.51
కడప	85.9	64.8	...	7.20	31.28
నెల్లూరు	82.2	68.1	...	21.89	37.98
మద్రాసు	82.8	70.5	...	21.80	50.74
కడపూరు	80.9	72.2	...	27.15	52.94
నలమ	85.9	71.1	...	5.76	39.30
కోయంబత్తూరు	83.5	69.5	...	11.37	22.29
తిరుచనాపల్లి	83.1	70.0	0.02	9.55	33.18
నాగపట్టణము	78.8	78.2	0.72	25.65	54.98
మధుర	81.1	70.6	...	5.24	33.58
పాంబన్	81.9	73.2	0.11	15.7	37.00
తిరునల్వేలి	...	...	...	20.45	28.34
తిరువేండ్రము	83.1	78.1	...	14.56	64.51
కొచ్చిన్	88.0	75.4	...	15.31	114.51
కాలికట్టు	91.8	70.5	...	20.71	117.16
మంగళూరు	92.0	70.4	...	4.13	125.68
చెంగుళూరు	82.6	62.0	...	2.92	35.37
మెర్కార	75.6	55.5	...	6.96	125.46
కొడైకనాల్	58.4	50.9	0.11	13.54	62.18

సర్కారులు:—ఆకాశము నిర్మలముగ నున్నది. మంచీపట్టునులో పగటివేడిమి 2 1/2 డిగ్రీలు తక్కువ.

దక్కన్:—ఆకాశము నిర్మలముగ నే యున్నది. శీతోష్ణస్థితి మామూలుగ నున్నది.

కర్నాటకము:—మేములులు పలుచు నున్నవి. కడలూరులో రాత్రివేడిమి 2 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

దక్షిణమున, తూర్పున స్థానికచినుకులు పడవచ్చును. ఎస్. ఆర్. యు. సామ్రాటు, వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

షాహిదీజత జతదారులు

కఠినశిక్షవిధింపబడుట

లాహోరు, డిసెం 19:—కనడియను షాహిదీజత జతదారు లిద్దరకు రెండు సంవత్సరములు కఠినశిక్షయు, వేయి రూపాయలు జరిమానాయు రావల్సిండి రెవిన్యూఆఫీసరు విధించెను. (ఆ. ప్రె.)

"వృక్షములకు ప్రాణముగలదు"

నర్ జె. సి. బోను ఉపన్యాసము

విశ్వవిద్యాలయ మందిరము వేటి సాయంత్రము నర్ జె. సి. బోను వృక్షములకు ప్రాణము నరములుగల వస్తువిషయమును గూర్చి యుపన్యసించి. గవర్నరు గారధ్యక్షత వహించిరి. ఉపన్యాసకుడు మృజితలాంతరు సహాయముతో వృక్షములకు నరములులే జముగలదనువిషయమునుగూర్చి జేసిన పరిశోధనలన్నిటిని దెల్పిరి. ఆయనయూ పరిశోధనలను మైమోసావృక్షము (యిది ముట్టుకొన్న వాడిపోవు వృక్షజాతి) పైజేసెను. ఇందువలన మనుష్యజాతికి వలెనే వృక్షములకుగూడ ప్రాణావయవము లన్నియును పనిజేయుననియు, వృక్షమునకుగూడ ఉన్నత జాతిజంతువులకు వలెనే పౌదయము గలదని ఆయన కనుగొనెను. (ఆ. ప్రె.)

హిందూ మత వీర శరణాలయము

కార్యనిర్వహకవర్గము నేర్పరుచుట

హిందూమత వీర శరణాలయమున కార్యనిర్వహక వర్గమును నిర్మాణమును యేర్పరుచుటకుగాను, నిన్న సాయంత్రము, కీలోపాకములోని మంటముకోడ్డు 2వ వెంబుగృహము నం దొక సభ జరిగెను. శరణాలయము ప్రస్తుతమాగృహపంచే గలదు. దీనినే తుపట్టు తైలు ప్రేమ నునకు ఘనమైన ఆర్యభద్రాంకులమారమునను. శరణాలయము నాల్గవకరముల, విశాలమగుతోట యం దేర్పరుపబడి, మాదులను సుందరముగ నున్నది. తోట యం దొక మేడయు, ప్రక్కన పొడుగుగా నొకచానడియుగలదు. అచ్చటి విద్యార్థులకు ఆ మేడ పాఠశాలగ నేర్పరుపబడెను. శరణాలయము, పట్టణములలోను దూరమున, ప్రకృతిసౌందర్యమును ప్రకటించు న్నిత్యములతోనూ, పూలచెట్లతోనూ, శోభిల్లుతోటయందుండుట బాలికల మానసిక శారీరకారోగ్య వికాసములకు అనుకూలముగ నున్నది.

శరణాలయ భవనముయొందుట వృక్షచ్ఛాయల క్రింద, చాపలు పరుపబడిన ప్రదేశమున సభ గూడెను. వి. రామబానుపంతులుగారు సభ కధ్యక్షతవహించిరి. శరణాలయము లోని బాలికలు ఎంచుమతర గీతమును బాడుటతో సభ ప్రారంభమయ్యెను. డాక్టరు మధులక్ష్మమ్మగారు, శరణాలయ మొనర్చుచున్న పనిని ప్రశంసించుచు ఆంధ్రులయం దిట్టి వికాసము వ్యాపించుచుండ, తమ తమిళభక్తమునందు, ప్రజలొకను మేల్కొనిమికి మిక్కిలి విచారమున దిరిగిరి.

శ్రీయంత సేవనరపు రామదాసు పంతులుగారి నీశరణాలయమున కధ్యక్షులుగను, డాక్టరు మత్తు లక్ష్మమ్మగారు, ఉపాధ్యక్షులుగాను, డా. కె. ఎస్. శేరిగారు శోభాధికారి గను, యామినీ భూగర్భలికగారు కార్యదర్శిగను భాస్కర్లు ఈ శ్వరుమిగాను సహాయకార్యవర్గము ఎన్నుకొనబడిరి. క్రింది వారి, శరణాలయ కార్యనిర్వహకవర్గమున నెన్నుకొనబడిరి. 1. కె. భాస్కర్గారు, 2. బి. వి. వి. ఎస్. 2. బమ్మ మంగరాజమ్మగారు, 3. గార్లంక వీరవెంకట సత్యవారాయణగారు, 4. భాస్కర్ల గోపాలకృష్ణమూర్తిగారు 5. కందుల సుబ్రహ్మణ్యం గారు, 6. మధుల శారదాంబగారు, 7. వి. మంగరాజమ్మగారు, 8. చినాచ్యుగారు.

శరణాలయమునందు ప్రస్తుతము ప్రండెందుగురు బాలికలుగలరు. వీరివయస్సు ఆరువత్సరముల మొదలు 12 వత్సరముల వరకునుండును. ఇంద్రు బాలికలు పట్టు మునుండివచ్చి ఇచ్చట విద్యభ్యసించుచున్నారు. బాలికలకు సాధారణవిద్యయేగాక, నూలువడకుట, మాట్లాడుట, నేత మొదలగు నేతిపనులనుగూడ నేర్చున్నారు. ప్రతి బాలికయు ప్రతిదినము నూలువడకుట నిర్వహించుగ నేర్పరుపబడెను. శరణాలయమున నొకవగ్గము గలదు. మఱియొకవగ్గము నేర్పరుచుచున్నారు. కుట్టుపని, అల్లికపని, నూలువడకుట, నేతపని మొదలగు నేతిపనులనేర్చుట వలన, నవి తరువాత పవిత్రజీవితమునకు దోడ్పడును. శరణాలయ బాలికలువడకిననూలు అచ్చటనే మగ్గములమీద, నేయబడును.

బాలికలకేగాక, ఇదివరకు వృత్తియందుండి, పశ్చాత్తాపపడి విడిమిచుకొని నిర్మలజీవితమునగడపగోరువారికిగూడ నట్టి జీవితమును గడపుట శరణాలయ మవకాశమొసగుచున్నది. ఇంతవరకు ఇట్టి వారిద్దరకు ఈ శరణాలయము రక్షణ మొసగెను.

సర్ నరసింహశర్

కలకత్తాలోస్వాగతము

కలకత్తా, డిసెంబరు 19:— సర్ నరసింహశర్మగారు కలహస్థాని మ్యూజియమున ఇంపీరియల్ లైబ్రరీని సందర్శించిరి. గలటాను పార్కులో హరికి విందుజరిగెను. అందు సర్ విల్సన్ కితాబీ, సర్ ఆర్థర్ రేసింగ్, రాజాజీ, యస్. రాయ, మున్నగు 40 మంది ప్రముఖులు ఆహ్వానసంఘముగ నేర్పడిరి. ఆవిందుకు 500 మంది అతిథులువచ్చిరి. అందు బెంగాలుగవ్వగురుగారు కార్యనిర్వహక పథ్యులును, మంత్రులును, కార్యదర్శులును సిహ్న ప్రభువుగారును, హైకోర్టు జడ్జియును, అడ్వకేటుజనరలును, రాజప్రతినిధి కాన్సిలరులును, కార్యదర్శులును కొందరు మహారాజులును గలరు.

సర్ శర్మగారు నేటిరాత్రి కలకత్తానుండి బయలుదేరి భన్యానుమిదుగా మంజీవారమువరకుం ధిల్లీ చేరెదరు.

(ఆ. వె.)

సభకల్పరును తుపాత

కాల్చట

ముద్దాయిల జామీను రద్దుచేయబడెను

హైకోర్టువారి అధికారమునుగురించి ప్రశ్న

విశాఖపట్నముజిల్లా సభ కల్పరు ఎస్. ఎ. వెంకటరామను వి. సి. ఎస్. అను నతిని తుపాతితో కాల్చి చంపుటకు యత్నించినను తోపాకోపణయందు 5, 2, 3 ముద్దాయిలను జామీనుమీద విడుదల జేయవచ్చునని హైకోర్టువారు గావించిన యత్తరువును రద్దుజేయవలసినదని గోరుచు, ప్రభుత్వమువారి తరపున పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరు సి. అడమ్మగారు దెచ్చిన దరఖాస్తు ప్రధాన న్యాయమూర్తి వి. వి. శ్రీనివాసఅయ్యంగార్లయొదుట నిన్న సాయంత్రము 8.గం 20.ని 10 లకు విచారకు వచ్చెను. ఈ దరఖాస్తునందు ముఖ్యముగ న్యాయశాస్త్ర ప్రశ్న యందుటచే న్యాయమూర్తుల నిర్ణయమును వివట చేసెదనన, న్యాయవాదవృత్తిలోని సభ్యులతో కోర్టు చాలంత యు క్రిక్కిరిసియుండెను.

ఈ కేసునందు ఎస్. ఎ. వెంకటరామను వి. సి. ఎస్. గారిని హత్యజేయుటకు ప్రయత్నించి రని, రిటైర్డు పోలీసు ఇన్ స్పెక్టరుగు చిలకా సవ్యాసాయుడుగారి పైనను, (5 వ ముద్దాయి) ఆతని కుమారునిపైనను (2 వ ముద్దాయి) ఆతని యల్లునిపైనను (3 వ ముద్దాయి) మరియురైరైనను సేర మారోపించబడెను. ఈ కేసు నెవన్ననకు మిక్కిలుజేయబడెను. పై ముగ్గురుముద్దాయిలును జామీనుమీద నడలిపెట్టవలెనని దరఖాస్తులు పెట్టగా, నెవన్నజడ్జి నిరాకరించెను. అందుపైన ముద్దాయిలు హైకోర్టులో 498 సెక్షను క్రి. ప్రా. కో. క్రింద జామీనుమీద విడుదలజేయవలసినదిగా గోరుచు దరఖాస్తుపెట్టగా, నాలుగవదివరకుండ న్యాయమూర్తి వి. వి. శ్రీనివాస అయ్యంగారు జామీనుమీద విడుదలజేయుటకు తరువుజేసెను. ఈ యత్తరువును రద్దుజేయవలసినదని గోరుచు పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరు ప్రస్తుత దరఖాస్తును దెచ్చెను.

పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరు

పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరు తన దరఖాస్తునుగురించుచువును, ముద్దాయిలు జామీను దరఖాస్తును పెట్టినయెడల దానిని తీవ్రముగా ప్రతిఘటింపవలసినదిగా తనకు దెలిసిరి. కాని తనకు దెలుపకయే, న్యాయమూర్తి శ్రీనివాసఅయ్యంగారియొదుట కీదరఖాస్తును దీనుకొనిరాబడెననియు తనకు దెలుపకయే జామీను యత్తరు వొసగబడెననియు నుడివెను. ఆయు తరువును “రద్దు జేయవలె నని నే నిప్పుడు గోరుచున్నాను. ఈ దరఖాస్తు 498 రద్దుమున 497, 498 రెండు సెక్షనులకు కలపి క్రి. త్ర 561 సెక్షను లో గలిపి చదువవలెను. వీని ననుసరించి, ఒక యత్తరువును రద్దుజేయుటకు హైకోర్టువారి సహజముగ సభికారముగలదు. 498 సెక్షను ప్రకారము హైకోర్టువారు తరువు జేయగలరనియు కాని దానిని అంతకంటె హైకోర్టువారే రద్దుజేయగలరని యథము దీయుట చూచుటకు బాగుగలదు. హైకోర్టువారు తమ యత్తరువును దాముడిపసంపాదించుకొనలేరని నడువులు పరిహాసాస్పదముగ నుండును. ముద్దాయిలు చాల ఉపద్రవకరముగ నునుభ్యులు. వారిని వసలిసయెడల ప్రాసిక్యూటరువారు సాక్ష్యమును సహాదించుట కష్టమగును. 5వ ముద్దాయిపై హత్య యొనర్చుటకు సహాయ మొనర్చెనని సేర మారోపించబడెను. ఆతడే దీని కంతకును మూలకారణ మని ప్రాసిక్యూటరువారు నమ్ముచును. అని జెప్పవచ్చు పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరు జిల్లామేజిస్ట్రేటు జామీను దరఖాస్తును నిరాకరించుచు (వాసిన తీర్పునుండి కొన్ని వాక్యములు జదివెను: ముద్దాయిలు చాలఉపద్రవకరలనిఅందుగలదు.”

న్యాయ. వి. వి. శ్రీనివాసఅయ్యంగారు:— ముద్దాయిల కేసు 498కు విచారించబడవలసియుండగా వారిని గురించి ఆతడట్లు నుడువులు చాలతప్పు. ఈ కేసు నాతడే విచారించు నన్నాడనుకొనెదను.

ప. ప్రా:— అతడంతకంటె తక్కువ తీవ్రముగ జెప్పియుండిన బాగుండెడిదే. ముద్దాయి నడలిపెట్టబడినయెడల ప్రాసిక్యూటరు సాక్షుల బెదరించెదరుటకు గట్టికారణములు గలవు.

ముద్దాయిలతరపు ఆక్షేపణలు

5, 2, 3 ముద్దాయిల తరపున కె. ఎస్. కృష్ణస్వామి అయ్యంగారు వాదించును. ఈదరఖాస్తును విచారించుటకు హైకోర్టువారి కధికారములేదని మొట్టమొదట నాక్షేపించిరి. 498 సెక్షను హైకోర్టునకుగూడ వర్తించును. ఆ సెక్షను ప్రకారము ఒకకోర్టువారి యత్తరువును హైకోర్టువారే నవరింపగలరు.

రము ఒకకోర్టువారి యత్తరువును హైకోర్టువారే నవరింపగలరు గాని ఇతరులు సవరింపజాలరు.

ప్రధాన న్యాయమూర్తిగారు కాసనము సరిగా రచింపబడలేదనియు, తమయు తరువును రద్దుజేయుటకు హైకోర్టు కధికారము లేకుండజేయుట కాసనసభవారి యద్దేశమై యుండదనియు నుడివరి.

కృష్ణస్వామి అయ్యంగారు:— ప్రస్తుతము ఇదివరకు కంటె క్రి. త్రపరిశీతులు గలిగెనని ప్రాసిక్యూటరువారు చెబువలెదనియు, అందుచే నెవకటి యత్తరువును రద్దుజేయుటకు కారణము లేదనియు నుడివరి.

ప్ర. న్యాయ:— ముద్దాయిలు పారిపోయెదరని గాని; సాక్షుల బెదరించెదరని గాని తలచుటకు కారణము గలదా?

ప. ప్రా:— క్రిందికోర్టు మేజిస్ట్రేటు అవిధముగనే చదువు, దీర్ఘముగ తీర్పును వ్రాసెను.

కృష్ణ అయ్యంగారు:— ప్రాసిక్యూటరు సాక్ష్య మంతయు నిదివరకే దీనుకొనబడి రికార్డు జేయబడెను. అందుచే ఇక సాక్షులను బెదరించి, సాక్ష్యము రాకుండ జేయబడునని యెంచుటకు వీలులేదు.

ముద్దాయిలపై చాల తీవ్రముగ నారోపణలు గావించబడెను అట్టి సందర్భమున తమ నిర్దోషిత్వమును వెల్లడించుకొనుట కేర్పాటులుచేయుట చాల న్యాయ ప్రయాసలతో గూడినపని. జామీనుమీద విడుదల గానియెడల వారు సరిగ వాదించుకొనజాలరు.

ప్ర. న్యాయ:— జెయులులో నుండియే వారు తమన్యాయ వాసులతో మాట్లాడుకొని తమ ఏర్పాటులు గావించుకొనవచ్చునగాదా.

కృష్ణ అయ్యంగారు:— అందుల కవసరముగ భవమును ప్రోసజేయవలెను. వారు జెయులులో నున్నయెడల భవమును ప్రోసజేయువా రెవ్వరులేరు. తండ్రి కొడుకు, అల్లుడు అందరును నీకేసులో ముద్దాయిలుగా జేర్చబడిరి. అందుచే వారి వ్యవహారముల జూచుటకు వెలుపల నెవ్వరును లేరు.

ప్ర. న్యాయ:— పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరుతో 5, 2 ముద్దాయిలను జామీనుమీద వదలుటకు ఆక్షేపణ యేమైనగలదా?

ప. ప్రా:— ముద్దాయి లందరిని రిమాండులో నుంచవలెననియే మేజిస్ట్రేటుకోరిక.

న్యాయ. వి. వి. శ్రీ అయ్యంగారు:— అట్లుగనో ముద్దాయిలు తమ నిర్దోషిత్వమును వెల్లడించుకొనుట కట్టి యవకాశమును నుండిదు.

ప్ర. న్యాయ:— మీరు ఒక కుటుంబములోని వారిందరిని సిసలాలోబెట్టి బిగించితిరి. వారికెట్టి యవకాశములును లేవు.

ప. ప్రా:— 2 వ ముద్దాయి, 5 వ ముద్దాయియొక్క కొడుకు. 22 వత్సరములవాడు. ఆతనిపై చెప్పాడు నాకేమియు లేదు. 3 వ ముద్దాయి 5 ముద్దాయియొక్క అల్లుడు. ఆతనిని గ్రామమునసభ యుద్దోగమునుండి తొలగించిన కారణముచేతనే ఈహత్య యొనర్ప యత్నింపబడెను. ఆతనిని వదలరాదు.

తీర్పు

ప్రధాన న్యాయమూర్తి తీర్పు జెప్పవచ్చు పరిశీతులు గోరునెడల, తమ హైకోర్టువారి యత్తరువును దామే రద్దుజేయుటకు హైకోర్టువారి కధికారము గలదని నుడివరి.

రిటైర్డు పోలీసు ఇన్ స్పెక్టరు, 5 ముద్దాయియు గ్రామమునసభకు నింతవరకునున్న 3 వ ముద్దాయి, ప్రాసిక్యూటరు సాక్షుల బెదరించి సాక్ష్యము రాకుండజేయగలరనియు, వారు పారిపోవుట గూడ సంభవింపవచ్చుననియు ప్రాసిక్యూటరువారు చూచించిరి. వీరి జామీనును రద్దుజేయుట కిది బలమగు కారణమే. అంతయుగాక ఈకేసు జనవరి నెలలో కొలదిదినములలోనే విచారణకువచ్చునని దెలియుచున్నది. రెండవముద్దాయి యువకుడు. ఆతనిని జామీనుమీద వసలిసయెడల, న్యాయవాదులతోక సే ఆలోచించి, ముద్దాయిలు వాదించుకొనుటకు తగు ఏర్పాటుల వొనర్పగలదు. అందుచే ఆతనిని జామీనుమీద వదలవచ్చునని యత్తరువును నిలపియుంచుచున్నాము. మిగిలిన 5, 2 ముద్దాయిలను జామీనుమీదవదలవలెనను నుత్తరువును రద్దుజేయుచున్నాము.

ముద్దాయిలపై తీవ్రముగ నారోపణలు గావించబడెను. జెయులులోనున్న, ముద్దాయిలకు- తమనిర్దోషిత్వమును బుజ్జుజేసికొనుటకు తగిన యేర్పాటులు జేసికొనుటకు సంపూర్ణ వకాశముల వొసగవలెనని అధికారులకు దెలుపుచున్నాను.

న్యాయమూర్తి వి. వి. శ్రీనివాస అయ్యంగారు ప్రధాన న్యాయమూర్తిగారితో నేటిభవించిరి.

రక్తక్షి నంరం మార్గశిరమాస బ॥ ౯, శనివారము

మిత్రస్త్వతి

[దొంతరాజు వెంకట్రామయ్యగారు]

రంగదుదారకీర్తినిధి రాజతగాత్రం డధర్మ భీరుఁ డు, త్తంగవదాన్యతావిభవధుర్యుఁడుగాన కళావిశారదం, డంగజువైరి దివ్యచరణాంబుజ బంధరమానసుండు మా, వంగర రామకృష్ణ నచివప్రముఖుండు గతించె నక్కటా!

అకలంకమగు యశశ్చంద్రికలను నెల్లెడలఁ బరపి నిర్యాణమునకొ 'సుకృతీగతాయు' వనునుడి ప్రకటింపఁ దలంచి తే ప్రపంచంబునకుఁ.

బ్రతికిన కొన్నినాళ్ళు నుతపాత్రుడవై తుండఁ గీర్తి కాయ మీ, క్షీతితలమందు డించితివి చెందితి వీశ్వర నన్నిధానముకొ, గతజల సేతుబంధ నముకై వడిఁ గాక విచారమేల నీ, మృతికయి మాదృశావళికి మిత్రవతంసమ! యెంచి చూచి నకొ.

ప్రాయమునఁ జన్న సుగుణ ని కాయమునను బెద్దనగునుఁ గ్రాలితి; నీస్వ ల్పాయువు భువికాదర్శ ప్రాయంబై పరగుగాత పావనచరితా!

నీనగుమోముసోయగము నీదగు మంజుల భాషణంబులుకొ, మానితదైవభక్తి బుధమా న్యులతో నతతంబుగోపియుకొ, గానకళాప్రపీ ణత ని. గర్వగుణాంచితశీల మిష్టమకొ, గానగ నాను కన్నులకుఁ గట్టినయట్లుగ మిత్రనత్తమా! చిన్నతనంబున నేగితి

వన్న విచారంబై కాని యరయగ నీ కే మన్నా! కేవలభగవ

త్సాన్నిధ్యము సేసినావు చరితార్థముగకొ.

క్రతువులు దీర్పగఁ గార్యభారంబున నాహ్వన మంపెనో యాంగిరసుండు

సంగీతవిద్యాని శారదత్యము జూచు

తమి రమ్మనెనో శార దావిభుండు

ఆస్థానపౌరాణికస్థాన మొనగిన

నాన్మింపఁ బిలిచెనో మాధవుండు

భవదీయభక్తికై పరమపదం బీయఁ

దోహ్మనిచనెనో మృత్యుంజయుండు

కాక దొరకునె యెంతటి ఘనునకైన

పాపభూయిష్టుమగు ని ప్రపంచయందు

ప్రథిత కార్తిక శుభశశి వాసరమున

నిరుపమానం నుకృష్టైక నిధనలక్ష్మి

ఆ శీ స్స

[అప్పల వీరవెంకటజోగయ్యశాస్త్రిగారు]

చ. ఖచరనుకేతనుండు మృదుఖంజన నీలపయోజ సాంద్ర న, త్థచరశరీరఁ డంబురుహకాంతుండు దానవహల్లకోల్ల న, త్థచరుండు భారతీశసుర ఖంబుజనాధిప కీర్తనయుండుకొ, ఖచరుండు భార తాంబ కిలఁ గల్బకపాదపమై వెలుంగుతన్.

ఆ. వె.హరిధరుండు నుగ్రహరిధరుండును హరి మిత్రనయనుఁ డమరశత్రుహర్త హాకి మిత్రుఁ డొక్కహరికిత్రుండు బ్రోచు భారతాంబ కెలమి భాగ్య మొనఁగి.

క. అ.బుజనాభునిపుత్రుం డంబుజశరుసోదరుండు సంబుజగర్భం డంబుజభక్షకతురగుం డంబుజపీఠియును భారతాంబును బ్రోచున్.

రా మ చి లు క

[వీనుగు - తమ్మిరాజుగారు]

శ్లో య ము

పలుకు పలికినయింత బంగారు విలువొనె? పలుకువే నాలోడ చిలుకా॥

పలుకు పలుకున తేనె లొలుక చిల్కుచు మిగుల పల్కురాదటె రామచిలుకా॥

ఎన్నాళ్లు యాబంధ మెన్నాళ్లు యాదాన్య మెన్నాళ్లకో రామచిలుకా॥

కొన్నాళ్లకైన నీ కొనగూడునొకొ ముక్తి కొనకొల్పెదవేల చిలుకా॥

మాయమాటలు నమ్మి మాయవేషము జూచి మాయలోబడితివే చిలుకా॥

మాయు హేయంబునెడు మాట మాటిగవిన్న మాయమాయమె రామచిలుకా॥

గీ. నచివశేఖర! మరియొక సాధనమున నీయుణంబును దీర్పఁగా నేరఁ గాని దుఃఖమయబాష్పచింకు సందోహములను అర్పణము సేతుఁ గై కొమ్ము తర్పణముగ.

క. ప్రత్యక్షపగముములగు సత్యవికంఠావిదివ్య. సవనములందుకొ నిత్యానందాత్ముడవై యత్యంతసుఖంబు లొందు- నయ్య వయస్యా!

ఎంతమబ్బట్టినా - ఎంత గాలేసినా

[కవికొండల వేంకటరావుగారు]

ఎంతమబ్బట్టినా ఎంతగాలేసినా నీలసీలకాశ మామట్టునేయుండు అప్పటికి నిప్పటికి దోబూచులాస్తుండు మునలితనమొచ్చినా ఉసురుస్సరనుచున్న నడు"మొసలి"నాకాని ఉసులట్టులేయుండు॥ ఎంత॥ ఈనాటికెల్లుండి తేనెటికిమఱనాండు ఆలెక్క-చూచుకో పండ్లుబూండ్లగుచున్న ఒకనాటి కొకనాండు అది యెంతచేరికో॥ ఎంత॥ చందమామను జూడు అందాలతెలివేగు చందంబులను చూడు ముందుచుక్కను చూడు సందేలజగి చూడు॥ ఎంత॥

గ్రంథ పరిచయము

సనందని

శ్రీమతి ఆచంట సత్యవతీదేవి తామరచించిన నవలను' ఆభిప్రాయార్థమై మా పత్రికకు పంపిన "సునందని" ఆనంద మతో నందికొంటిమి.

ఈనవల కర్తృణిగారి ప్రథమగ్రంథము. స్వకపోలకల్పితము. ఇంకొకకథ చక్కగివన్నది. రచనసులభము. శైలిసరసము అచ్చటచ్చట చక్కని వాడుక భాషాప్రయోగములు ముచ్చటగ కూర్చబడినవి. పాత్రప్రత్యేకత్వము, నిజమగు నాయకానాయ కల ప్రేమ, ధర్మమే జయమనునీతి యీ నవలయందు దుద్యోత మగుచున్నవి. కట్టమంచి రామలింగారెడ్డిగారే దీనికపోధాతము గ్రాసినపుడు దీనిని గూర్చి మేము ఎక్కువగ వ్రాయవలసరము లేదు.

ఆంగ్రయవతీమణు లందరును సారస్వతజ్ఞాన మలవర మకొని యిట్టే గ్రంథముల వ్రాయుచున్నచో ఆంగ్రహత ఎంత యో సంభవించగలదు. ఇట్టిప్రయత్నములకు తోడ్పడుచున్న సత్యవతీదేవిని మేముభినందించుచున్నాము. ఇట్టిగ్రంథముల నాంగ్రలోకమున కింకనెన్నియో అర్పించునట్లు భగవంతుడీ సోదరీమణి నాశిర్వదించుగాకయని వేడుచున్నాము. గ్రంథము బందరు ఎం. శేషచలం అండ్కో వారికి వ్రాసిన దొరుకును.

ఆంధ్ర శబ్ద చింతామణి

వ్యాఖ్యానము

కర్త:—పారసంది రామకృష్ణులుగారు

ఆంధ్రవాఙ్మయమునందలి ప్రథమకవియగు నన్నయ భట్టానుడు రచించిన ఆంధ్రవాఙ్మయమున కిది చక్కని తెలుగు వ్యాఖ్యానము. అనేక ప్రాచీన భారతప్రతులను విమర్శించి నన్నయభట్టు నూత్రములకు సంస్కృతాంధ్రములయందు ఆంధ్ర భారతలక్ష్యముల నుదాహరించుచు వ్రాయబడిన అపూర్వమగు వ్యాఖ్య. ఆంధ్రశబ్ద చింతామణి నన్నయ కర్తృకము కాదన వారి వాదములన్నియు ప్రప్రమాదముగా ఖండింపబడినవి. భాషా నేమో తెల్లరు ముఖ్యముగా చూడవలసిన విశేషము లెన్నియో గలవు.— వెల 0-12-0. పోస్టేజీ వసూలు.

అంధ్ర కుత్రిక గౌరవాలయము,

7, గెంబు శిల్పిపేట, మద్రాసు.

హేమ సందరోపాఖ్యానము

[శ్రీరంగం సామేశ్వరశాస్త్రిగారు]
(గత సారస్వతానుబంధము తరువాయి)

సీ. ఉదయదీప పారము - ప్రాశస్త్య శార్దూలముల్
 యురవారి శోభిత - శంకరాచార
 వనశంఖ మధ్య కా - ద్వలచరన్యగ పంక్తి
 దానపాప శీతల - దల్ల డిల్ల.
 అను మనుచరిత్రమునందలి పాదవ్యయచ్చాయకు నుజ్జీ
 విశము.

తే. గీ. కలయ జగమునఁ గలయట్టి - నలుపు తెల్లఁ
 డెలుపులుగఁజేసి నీడలఁ - డెలుపు నేయఁ
 గా వశముగామిఁ బొడము దుః - ఖమునఁ బోలె
 సాంధ్ర చంద్రిక తుహిన బా - మ్మములు గురిసె.
 అను మనుచరిత్రము.

నింగి నక్షత్రకాంతి క్షీ - ణించి నంతఁ
 దనకడిమి పొయినని నిశా - తరుణి, ఘట
 విహగకృతరుతవృలమున - వెక్కి వెక్కి,
 ఎనుధ నెల్లడఁ దుహిన బా - మ్మముల విడిచె.
 అని హేమసుందరోపాఖ్యానము.

ఉ. అంతవసంత మెంతయు వ - నాంతనితాంతలతాలతాంతభా
 స్వంతమనంతరీకృతవి - నాహమహోత్సవసంతతారవా
 క్రాంతమమంత కంతకల - కంతవహుకలనాదపూరితా
 శాంతమనై విరాజలెను - రంత విమోగపతీవృతాంతమై.
 అను పద్యమునుజోడిన పద్యములు ప్రబంధ ప్రపంచకం
 బునందలి ప్రతి గ్రంథమునందును గన్పడుచున్నవి. అయిన నెందుక
 దిక్ష్ప దర్శనము :—

ఉ. అంతవసంత మెల్లెడఁజర - మాగ్రిమభాగచరాఖిలర్తు సా
 మంత మనంతబాలక స - మంజసరరాజిత కుంజమంజరో
 ద్యాంత నితాంతసాంద్రమధు - దాన విజృంభితబంధర స్వనా
 త్యంత నిరంతరీ కృత ది - గంత మతాంత లతాంతమంతమై.
 అని రాఘవపాండవీయము.

ఉ. అంతలతాంత మంజ సద - తాంతవిహార విలాసనత్కృప
 క్రాంతవసంతరాగ నిస - రద్వి గుణీకృత పల్లవోల్ల స
 త్యాంతి సదాఽఽదయ త - తప్రమహామల కాకామిని
 సంతతరుమృదంతము, వ - సంతముతోఁ చెవిసాంతరంబులన్
 అని శకాంకవిజయము.

ఉ. ఏలగసాత్తులేక, రమి - యించి సుఖంపఁగ సక్తులేక, ప్రా
 ల్యాలిన వారలెల్లగృతుల - స్వీగించించి, నీతు లక్కటా
 చాలు; నెలుంగమే; నిగమ - శర్మకులూపముగల్గెనే యజా
 మీకుఁడు మోక్ష మొందుటది - మిథ్యయై చెప్పఁడు ప్రా
 హ్లాదోత్తమా!

ఈ పద్యమును జదివినచో, తారాశకాంకమునందుఁ
 జంద్రునితో తార పల్లిన యా క్రింది పద్యము జ్ఞాపకమురక
 మానదు :—

ఉ. లోకములోనఁ గొందఱు - లుల్లుతులం దనియింపలేక,
 స్తాకమనీవనవ్య పురు - ఘల్లుచుకాంతల నంటుండఁదా
 టాకులలోన వ్రాసిరి ప - రాంగనఁ గూడినఁ బాపమంచన
 చూడకులపాటుఁ గాంచి యపు - డాకులపా డెనయంగనే
 టికిక.

ఇట్లుగ్రంథేతరానుసరణంబులు కొన్ని తావులగలవు.
 ఈ కవిత రేఖకల రేఖసాంకర్య మిష్టమనుటకు.

ఉ. పువ్వులుకాని తూఁపులు - మోహితుడై సదవద్విజేకమున్
 దవ్వగ బాసి, జైద్యమున - దంధమునన్ దనయావనంబులన్
 గ్రొవ్వి, కులంగన నివ్వించి - కొంకసామ్యునఁ బెట్టి, యూహకే
 అవ్యయ బాక్రందయ్యె, దన - రామను గూడి సుఖంపఁ
 జాలెనే.

అను పద్యము నందలి చతుర్థ పాదమునందును,
 “తైకకట్టు నడల్పు - రాజుదన” అనుచోటను యతి
 మైత్రియు,
 చ. స్వరూపను వైంద్రజాలికుఁడు - సాంధ్యగుంబరమంబరం
 బునన్
 బఱచి, అనుచోటను.

చ. ఎలుగవె గోపితోడగుల - మేర్పడి నేటికి వత్సర త్రియం
 బరిగఁగదా” అని యింకొకచోట ప్రాసమైత్రియు
 ఘటించియుండుటయే తార్కాణము.

“నా స్వేహం వైధర్మ్యం లఘులఘూనాం రయోక్తే
 నిత్యంసాత్” అని చింతామణియందును - “అనయోస్సంగతిం
 యన్తుకాంతి కవితాకృతా” అన్య అత్యంతదోషత్వాద్దుష్క
 విస్సహికధ్యతే” అని యథర్వజాచార్యులవారును జెప్పినను,
 పూర్వకాలమునండియు నీ రేఖకార మైత్రి యనుప్రతీతిగ
 వచ్చుచుండుటచే నిదియొక దోషముగాఁ బరిగణింపఁబడుటకు
 వలదు. మహాకవులందఱును నీ సాంకర్యమునకు లోనయి
 యున్నప్పుడు దానిని దోషమువలన లెవ్వరున్నార. అప్పకవి
 రేఖకార మైత్రి దుష్టమని చెప్పెయ్య, తప గ్రంథంబునద్విరేఖ
 మైత్రియొనర్చి యున్నాఁడు. ఈ విషయము విమర్శకులు
 చర్చన జటిలయుండుటచే నిటు నవవసరము.

ఈ కవి తన ప్రబంధంబున గర్భకవిత్యము, బంధకవిత్య
 ము మొదలగునవి జూపవక :—

శ్లో॥ కావ్యాంతర్గదభూతా యా సా తు నేహ ప్రపంచ్య తే
 రసస్య పరిశోధిత్యా న్నాలంకార ప్రహేళికా ॥

అను విశ్వనాథ పంచాననుల నూత్తరీ చాటించెను.
 శబ్దాలంకారములనైన నీ కవిరసోపస్కారములకు రీతిని బ్రయో
 గించి యున్నాఁడు. ఉదాహరించుచున్నాను :—

సీ. వెలకాంత మొలపాంత - నులెంత నెలకొన్నఁ
 గులకాంతయను చింత - తాంతలేక ?
 ధనకాంతయని నంతఁ - దనకెంత నెనరున్నఁ
 దనకాంతవలంతఁ - దలవ నుట ?
 వగలాడివగలాడ - లాగిఁజూడమగలాడ
 మగనాలిదిగనాడ - వగనదగదె ?
 పల్లవాధర లల్ల - సిల్లుపల్లవుఁ డైవ
 నీల్లాలిన నల్ల - మొల్లకున్నె ?

గీ॥ మెచ్చి మచకోకలకు గోక - లిచ్చుఁగాక
 గృహిణీకొకరూక యొక పోక - యాయరాక ?
 ఎందుకీ వీరజోగ - నేలలేక ;
 యేటి కీధాక సానింటి - కెలమిదోక.

అనుపద్య మెంతరసయుక్తముగ నున్నది ఈ కవియంత్య
 ప్రాసములను గూడ నుపయోగించి యున్నాఁడు. ఉదాహర
 ణము :—

ఉ. ఆతడులోనికిం జనిన - యంతనె వంచితముగమాసి
 వ్రాతకులాభిమాత, నవ - పల్లవమత్రిజావహత, యా
 నీ తనినీతవాక్యనవ - నీత, సమస్తజనాభి భూత, త
 న్నాత, విభితభూతవిట - నాధమభేదుకళాప్రభాతయై.

అర్థాలంకార పంఛటనమునందొక్కది మిక్కిలి సమ
 భేదము. నూర్పుని దక్షిణవామమునిగా నుత్తేషించిన యా
 క్రింది పద్య మెంత సరసముగనున్నదో గమనింపుడు :—

మ॥ సరసుడొనె కులాంగననివ్వించి వే - క్కాలాంబుడొదర్చును
 డరయన్నా యతులందు నాతఁడుశకుం - డా;దక్షిణుండొనెనా
 వరుసేక? ఛాయను బద్ధినికొ సమముగాఁ - బాలించెదం
 జాదుఁ డం
 చుడొదర్చుండుదయించె గాముతులు చిం - తాక్రాంత
 లైభిలిక.

మ॥ ఘనసౌధస్థ సతీమణి కరయంగో - త్తాతాంబరప్రదీపి
 కనకాంబుసహకాండ తాడిత నభి - కాంతామణిమల్ల
 ప్రసహరప్రవిముక్తముతలను సా - ధ శ్రేణి రాజ్యలక్ష్మ
 మునుపాపల్లరాజ మొప్పెంబుడమిక్ - ముక్తాస్వయ
 ఖ్యాతితోక.

అను పద్యమునందు సంబంధాతియోక్త్య లంకారము
 సంబంధాతియోక్తీ స్వాద్యదయోగయోగకల్పనం॥ అని తెల్ల
 తుఁడను.

చ॥ అనిశముసాలభంజికల - యంతమునం జెలువొందు మేడలన్
 ఘనములఁ దత్తెట్టి తలఁ - గాంచివిటుల్ కబిభరంబుగా
 గనకసమానవర్ణతను - కాంతులుగానలసాంభంజిల్
 వనితలుగా భ్రమించి కను - పట్టుదురప్పుడి కీలుబొమ్మలై.

అను పద్యమునందు భ్రాంతి మదలంకారము.

చ. జగమున నెందుఁజూడని వి - శాలవనంబుల సంజడించునా
 ఖగముల కాకలేకలని - క స్వరరావముతోడఁ గూడి, త
 న్నగర నవీనగానకల - నాదముదీప్తులఁ బిక్క టిల్లుటన్
 దగునని పెద్దలెల్లఁగల - నాదమపేడిరింపుంపఁగన్.

కలనాదమని నగరముయొక్క నామము. దానికే గలనాద
 నామమువచ్చుటకుఁ గారణముఁ జెప్పటచే హేతుత్పేక్షాలం
 కారము.

చ. పరభృతమాపురభవర - వారసభూకలనాదమాధునీ
 గరిమకునోడి, నాణికయి - గాధతపఃక్రియలొనరించిత

ద్వరమహిమవ్యహించినది - భాస్వర నుస్వరమాధునికావగ
 తలుతువునంద; తేనియొనఁచక్కిన వేళలఁగూయకుండునే

ఇందుఁ గలకంఠముకంటెఁ దన్నగర భామినుల సంగీతో
 త్కర్తవర్ణింపఁబడుటచే న్యతిరేకాలంకారము. అయ్యది హే
 తుత్పేక్ష నుద్ధరింపఁబడియె. ఈపద్యము,

శా॥ నానానూనవిలాస వాసల నా - నందించుసారంగమే
 లానన్నొల్లదటంబు గంధఫ లిబ - ల్కానందపంబందియె
 నానాకృతిఁ బూనిస్వమును - స్వరభృశంవాసియై
 పూనెన్నోత్కణమాలి కామధుకరీ - పుంజంబుర్యంకలన్
 అను వసుచరిత్రకృతమును దలంపఁజేయుచున్నది.

రామరాజ భూషణుని కల్పనము,

శ్లో॥ శ్రీతిపుష్పసరస్వరి త్కర్తంస సమాధిక్షుః తాపిల్వపం,
 జలజంగతిమేతు మంజుశాందముయంతీ వదనామ్మిజనన్మని!
 అను శ్రీహర్షుని శ్లోకమునుండి సంగ్రహింపఁబడినది.
 ఈశ్లోకము శ్రీనాథుఁడొంద్రీకరింపలేదు.

సీ॥ బహుశాంధకాలోగ - ఫణిఫణ్ణాగ్రములందు
 రాజిల్లనాయక - రత్నమునఁగఁ
 జాతోమింద్రించు - భర్తృ - హర్తృయంబునఁ
 గ్రాలువిమృద్ధిప - కళికాయనఁగ
 జారచోరులకు సం - జ్ఞానూచంబుగ
 సమయపూరుషుడూయ - శంఖునఁగ
 గగనసంగ్రామరం - గన్ధీకాననమఁ
 ద్రోవఁజూపఁగవచ్చు - చొరయనఁగ

గీ॥ నుదయదిక్పాత యినునకు - నొకఁగఁగూర్చు
 స్వచ్ఛసంపులమల్లికా - గుచ్ఛమనఁగఁ
 బొడమెదూర్పునఁగామకు - లదలిపొక్క
 వెలుగులకు నిక్కయగునొక్క - వేంకటాక్క॥

అనుచో నుల్లేఖాలంకారము ఉత్పేక్షాలంకార సమ్మిళితము.
 మ॥ నవరూపంబున మీందఱుమెత్తకం - తంబునర్పిక్షించి, కృ
 ష్ణనిచక్రందనమున్నసించి, నాల్గొయ్యి-సాంపారువస్త్రంబులన్
 గనిచ్చి యనియాసడించి, గిరిజాగర్వాపహా రంబుగా
 ఘనమై సుందరక్షీరిబోలి చెలఁగెన్-గాంధకారంబిలన్॥

ఈ పద్యము మనుచరిత్రమునందలి :—

సీ॥ మృగనాభివంకంబు - మెయినిండనలఁచిన
 మాయాకిరాత్తుమై-చాయఁదెగడి
 కాంచంజనికురంబ-కిలితయై ప్రవహించు
 కాళింది గర్వంబుఁ గానునేసి
 తాపింపువిటపికాం-తారసంవృతయైన
 యంజనాచలరేఖ-నవపులించి,
 నవమీఛమయభూష-ల వధరించినటించు
 పంకవాహుని కొల్లొ-నుంకమడిగి

గీ॥ కవిసెమటియునుగాకొల-కాళకంఠ
 కంఠకలకంఠ కరిమటా-ఖంజరిట
 ఘనఘనాఘన సంఘాత-గాఢకాంతి
 కటికిచిఁకటి రోదసి-గహ్వరమునః॥

అను పద్యమునకుఁ బ్రతిబింబయి యుండుచున్నది.
 నుందగునీ క్రితో సాధర్మ్యమునకెప్పటచే నుపమానాలంకా
 రము ధ్వనించుచున్నది. పెద్దన్నగారి గీతపద్యమునకు మూలమును
 గీర్వాణశ్లోకముకటి కలదు దానినిట నదహరించుచున్నాను.
 చం॥ కులటతోలంగెనంచుటలి, కొంగుపసిండిగనుఁడునందు నా
 కులపతిసంతసించిమడి-గోరిక లీరికలై త్రనక్కటా
 వలపురవంతలేనితమ- భర్తలసేలకొనంగలేక వే
 శ్వల నెర నుల్లరించి ముద-మందిరిభార్యలు జాణపాదుతో.
 అనుచో నర్థాంతర న్యాసాలంకారముంత స్ఫుటముగా
 లేకపోయినను ధ్వనించుచున్నది.

ఉ॥ రూకలొసంగలేక మడి-తోసిరినో చెలువారు మేలోజరి
 శోకలనీయఁజాలనని-హందిరినో కలవైన? నిట్టి పై
 పోశకు నెట్టి కారణమొ-బుద్ధికి సుంతయుఁదోచకుండ; న
 త్తాళలఁ బెట్టి యేగెనవు-రా! వెల చానవిశ్వసింతులే॥
 అనుచో నర్థాంతర న్యాసము స్ఫుటికృతం బయ్యె.

సీ॥ వాలుమీలంబోలు - వాలికచూపులఁ
 గనినంత నొక్కండు-కడురహించుఁ,
 బండువెన్నెలనిండ-మెండుగఁ బకపక
 నవ్వింపంతనొకండు - ననుపుఁబొందు,
 యుణర్పునూపుర-స్వసము లింపొందఁగఁ
 దన్ని నంతనొకండు - తనినిఁజెందుఁ,
 దాంబూరరాగంబుఁడందొరసవృత్తు
 నుమిసినంతనొకండు-బ్రమసిపడును;

రూపకాలంకారము - గర్భనచ్చపసముత్త - ఘనగుణగణా అనుట చేతఁ గైతనాపహ్నుత్యలంకారమున్వయజ్యమాన మగుచున్నది.

“శ్లో॥ కైతనాపహ్నుతి ర్వ్యక్తా వ్యాజాద్యై ర్విహులైః పదైః సీర్యాంతి స్మరవారాచాః కాంతా దృశ్యాతకై తవాత్” అని తల్లక్ష్యలక్షణంబులు.

చ॥ అరయస్వయం మహేశుఁడు, ధ-వాధిపుఁడాత్మసఖుండు, [మామయు నిగలకుఁ జక్రవర్తి, సరి-కింపసుతుండు గణేశుఁడట్టి యీ శ్వరునకుఁ దప్పేనే యొగుల-పంధకుఁ బోవునెవ్వఁ? యిందిరా వరునకుఁ దప్పేనేపరుల - ప్రాపకమేనన నెంతవాఁడనో॥

అనుచోచ్చష్టాంతాలంకారము. ఈ పద్యము.

శ్లో॥ స్వయం మహేశః శ్వకుశో నగేశః
సఖా ధనేశ స్తనయో గణేశః
తథాపి భిక్షుటన మేన శంభో
ర్వలీ ససీ శేఖల మిశ్వరేచ్ఛా॥

అను శ్లోకము ననుసరించి వ్రాయఁబడినది.

ఉ॥ గవ్యకుఁ జేయవీపదవి - గాచినవెన్నెల బోలియుండు వీ
జవ్వనమీ వెలుంగవు శ్మశానమునందలి పూవుమావే! వా
నొప్పుఁ దలంపకిట్లుఁక-నోరికి వచ్చినయట్లు ప్రేరేడే!
త్రావ్యణఁగింతు నందుఁ జిడఁద్రోసెఁగులొంగననిట్టాన దురే
అను పద్యమునందు, - అడవిగాచిన వెన్నెల, - శ్మశానమునందలి పూవుమావే! అని చెప్పబడెనెదర్పనాలంకారము.

శ్లో॥ “వాక్యార్థయో సుదృఢయోరైక్యారోపానిదర్పనం” అని లక్షణము. శ్లో॥ అరణ్యరుదితం కృతం శవశరీరముద్వర్జితం స్థలేజ్జవహశాపితంసుచిర మామరే వర్జితం | శ్వపుచ్చ మవనామితం బధిర కర్ణ జాపః కృత్, ధృత్, ధృత్, ముఖదర్పణోయదబుధో జనస్సేవితః॥ ఇత్యాదిగాఁ గవలయానం దంబున లక్ష్య ముదాహరింపఁబడినది. నిష్కల్మషములగురూప యావనములందు దోష మాపాదించుటచేత కోశాలంకారము.

“కోశస్సాన్యద్దోషగుణయో ర్గుణ రోషత్య కల్పనం” అని లక్షణము.

చం.హరహరులున్ని దాసునను-యంబునకోడి, తుహరభూమిశ్చ త్వరితధీనాధులందుఁ దమ-చానలఁగూడి సుఖించుచుండ, దుస్తరపరితాపము నిర్వహ-తాపము నోర్తుమెయింపుచు బచ్చక ప్వరముఁగలటిచ్చందనముఁ-బూసి సుమంబులబాల్చిదుర్బిటుతో బిరబిరసంచరింపఁదల-పెట్టిరిపున్న మరేయి నెల్లడక॥

అనుచో యధానంభూలంకారము. మొదటి రెండు పాదముల యందుఁ గన్పట్టుచున్నది. కృష్టాంతాలంకారముకూడ తోచుచున్నది.

సీ॥ సంగీతనామక - స్తనముఁ ద్రుంచినయంత
విలపించుపలుకుల - వెలఁదెదలఁచి,
చాకిరెబ్బలకోర్కె - జాలక యొంఁడించు
గార్దభకంఠ స - ఖ్యంబుఁ బడసి,
దుర్గంధభూయిష్ఠ - మార్గంబులను రేగు
మక్షికామళక స - మృతి వహించి
జనులు రాలను జువ్వ - సాధ్యంబునఁబాటు
వానరంబులతోడఁ - బ్రతిఘటించి
గీ॥ కాకఘూః భేకంబుల - గానునేసి
కానీకాసరంబుల - నీపడించి
కాకినీ ధాకినలఁదోల - బాలినట్లు
పాబలాధరియొకపాట - బాడుచుండె॥

అనుచో నతిశయోక్త్యలంకారము. కేవలతిశయోక్తి యని చెప్ప నేటికి అలంకారశాస్త్రంబునందు లేకపోయినను, వీనికి ఎక్రొత్తతిశయోక్తి యని నామమిడినచో బాగుండును

సీ॥ ప్రాణాంత మానంత - వ్యాధికాదనవార
లామువంతకు స్వల్ప - మనెడువారు
దానమందంతటి - త్యాగి లేడనవార,
లైసనించుకలఁభి - యనెడువారు,
మనసుందరుఁజొర - ఘననైద్యుఁడనవార,
లమృతహస్తుండుకా - డనెడువార,
లహమానముగనున్నదియే మెయనువాడు,
మనకేటి కామాట - యనెడువారు.

గీ. అనికాశ్వత మెయ్యది - యనెడువారు
జనులుపుట్టుటగిట్టుట - కనెడువార
లిట్లుకొందఱునందఱు - నెల్లయెడల
బొక్కిపారలీరిపురపుర - పురమువారు.

ఈ పద్యమునందు లోకస్వభావము చక్కఁగనర్థింపఁబడియె. కావునస్వభావోక్త లంకారము. ఇంతచాలును. ఇంక

రవీంద్ర కవీంద్రుడు

(6)

[పోలవరపు - రామబ్రహ్మగారు]

మనోహరభావనాప్రపంచమున, నిర్మలానంద సందాయక మగు కావ్యప్రపంచమున - రవీంద్రనాథుని కవితావధూతి విహారింపని రమ్యవిభులే లేవు. ఆతనిపాండిత్యము, కల్పనాశక్తి, మనోజ్ఞభావసౌందర్యము, రసోపకరణములు - నిరుపమానములు ఎన్నిపర్యాయములు చదివినను నూత్న భావములే పొడ నూపుచుండుగాని విశువు జరిగవు. ప్రకృతియందు గల మాధుర్యమునే యతడు చిత్రింపలేదు. రసానుభవప్రకటనమే యతని కావ్యస్వభావము కాదు. తానే, విశ్వమోహనరూపిణి యగు ప్రకృతికాంతాలలామఁ దిలకించి యాశాధించి తరింపఁ బూనలేదు... చదువరు కావిత్యభారతీనిశ్వస్యరూపముఁ జూపించినాడు... ఆవ్యక్త మధురస్వనంబుల జిన్నిబిడ్డఁడు ప్రియ జననిఁ గాంచి, వచ్చియురానిముద్దులొక్కలతో... తల్లి నన్నెందు కన్గొంటిని ప్రశ్నవైచినాడు - నన్నెచ్చటినుండి తెచ్చితిని చిన్నకుట్టఁడు వైచినప్రశ్న కానందాశ్రువులు రాల, తల్లి-కాఁగిలఁజేర్చి ముద్దాడి హాసముఖ్యయై తత్త్వోపదేశ మొనరించినది.

ఆ తత్త్వము మున్నఁడును బాలున కర్థమయ్యెనా? విడ్డా! యీహృదయాంత రాశి మున దాఁగి యుం టివని. తల్లి సమాధాన మొసఁగినది. చంటిపిల్లవాని కొనఁగటిన యీసమాధానముచే మనోజ్ఞభావప్రసూనములు వెల్లి విరియుచున్నవి.

ఇటువంటి నివర్తనములు చేసేవేన్నవి. రవీంద్ర లేఖి న్యగ్రమున వివిధకళలతో, నవరసభావములతో, పలువర్ణములతో హృదయరంజకముగ నాట్యమునల్పు వ్యక్తిస్వరూపములు మనకు గ్రొత్తలుకావు - కన్నెత్తిచూచినచో, చెవియొగ్గివిన్నచో, మనసువిప్పి యాలకించినచో సామాన్యముజభావములే వినవచ్చుచుండును కాని, హృదయభేదకములై రాక్షసభీషణారవములుగాని, యక్షుర్యోవనిలకన్నర గానముగాని వినబోవు.

మానవ హృదయకుహర మగాఢమైంది. ఆపారపారావారమునకు బరిమితకలదు. ఆకసముఁ జూచింపబోవు హిమాలయముల కాద్యంతములు కలవు. కాని మహాజని హృదయరహస్యముల భేదింప నెవ్వరితరంజాను. ప్రశాంతగంభీరమై తోచుచునే మహాత్తర కల్లోలతరంగిణియై పరిమించి భీతిగొల్పుచుండుటయుగలదు. ఏతద్రహస్యవిశ్వేదన మొనర్చి ప్రకృతికిని, మానవునకును, గల పరస్పరసంబంధమును చక్షీకరించి యథాతథముగ చిత్రించుటే కవీంద్రుని పరమావధి. ఇదమిష్టమని కవికర్తవ్యమును నిర్ణయింపజాలము కదా. రవీంద్రునికవిత్వము శేషలముకళాపరిపూర్ణతఁ జెందుటకే నిర్దిష్టంబు. కావ్యకన్యనకలకతాప్ర పూర్ణయై సర్వాంగసుందరియై విశ్వమోహనరూపిణియై రవీంద్రుని హృదయకమలమున నభివ్రుంచి యారాధింపఁబడినను, ఇంతటితో రవీంద్రుని పరమావధిచేజక్కలేదు... కళావిలాస మనన్యసామాన్య మైనంత హృత్ముఁ గావ్యమునుస్థిరముగ నిలువఁజాలదు. ఆయ్యదిపూత

రెండలి యలంకారములను, దన్నామలక్షణంబులను సాంగముగఁ జేర్చొననేల? అర్థాలంకారముల కూర్పునం దీకవికిఁ జక్కని నునుభవము గలదని రసగ్రహణచుంచువులకు జేటుగఁ జెప్పవలసరములేదు. ఉదాహృతములనుబట్టి యీ కవికవిత్వ రచయమును బ్రాజ్ఞులు గనునించెదరావున నావిషయం దింక జల్పింపఁ బూనుటలేదు. ఇతని గ్రంథమును గూర్చి వాయవలసిన విషయములేవు. ఇదియే నాచరమవ్యాసము. ఈసందర్భమున నే నాంగదేశీయులకుఁ దోయఁజేయునది యే సంగః—ఈ గ్రంథమును నేడైన నొక గ్రంథమాలయందుఁ గాని, లేదా నేను స్వయముగాఁగాని ప్రకటింపనిశ్చయించితిని. ఇంతవఱకునాకుఁ బ్రత్యంతక నిద్రితేమి యనేకలప్తభాగము ను యథామతిపూరించియున్నాఁడ. పూతభాగములను గుండకరణమొనర్చి చిహ్నితములను గావించితిని. ఈ వ్యాసమును జదివిన పదునేనుదినములలోగా నీగ్రంథమునుగూర్చి తెలిసిన వారుగాని, దీనిపై నభికారముగలవారలుగాని మాకుఁదెలియఁ జేయఁ బ్రార్థితులు. గ్రంథమునుదితముయిన పిమ్మట “నీ గ్రంథమై మౌనకథకారముగల”దని యేలైన న్యజమెత్తినప్పుడు ప్రయోజనముండవని యాంధ్రలోకంబునకు విన్నవించుచు నీ వ్యాసమును బరిసమాప్తినొందించుచున్నాఁడను.

మెఱుంగలేకాని సహజలావణ్యకాంతులు కానేరవు. సంపూర్ణ కళావిలాససాధనమే కవిగమ్యస్థానమని (Art not an end in itself, but a means to an end) సిద్ధాంతీకరించినచో లోకమున నింతవఱకువతరించిన మాహాకవులు విస్మృతులైపోవలసి నదే.

అట్లయిన నికఁగావ్యపరమావధియెట్టి? కవిత్వమందుకు జెప్పవచ్చును. కవులు!.. అది వారికి సహజము. నైజగుణము నెవ్వరతిక్రమింపఁగలరు. ఆనందముకొలఁ కందుమా? ఎవరి యానందము ఆత్మానందముఖమే కవిలక్ష్యముననుండఁజాలదు. ఆనందపారసత్యమున... దివ్యసందేశ మతని కర్ణపుటములఁ జొచ్చుటే తడవుగ గాన మొనర్చుచు నాన్పఁడు. అది విశ్వగానము, ప్రణవగానము. ప్రేమరసతరంగములఁ జిందులిడుచు మైముఁచి దివ్యసందేశమును వెల్లడింపుచున్నాడు. ఈపరవశత్వము (Emotion) చదువరుల నంటుచున్నది. అది యొక యంటువ్యాధి. కాని యియ్యది తాత్కాలికానందదాయకము. నిత్యనిర్మలనిశ్చలభావసంరంభ. హేతుకంబగు కవిత్వ మెందున్నది? అదియే కవిత్వఁబరమావధి (The end aim won of all Poetry) తన్మయుఁడై, విశ్వస్వరూపముఁ దిలకింపుచునే యున్నాఁడు. మనవలెనా? కాదు! మహాకవియనేంద్రియములకపూర్వనాటకరంగములు గోచరించును ఒకజేమముకాదు. ఒకరసముకాదు. అనుక్షణమును జీవిత రంగమున మహాత్తరపరిణామము లేర్పడుచున్నవి. నిదురలేచినవానికి ముజుడు ‘ట్రాజేడిలను—కామెడిలను, ప్రదర్శింపుచునే యున్నాడు. అద్యంతోహితమైన మానవ జీవితమొకటి నీమా’ ప్రదర్శనమునంటిదికాని యది మన కర్థము కాదు. కవీంద్రులయ నేఁద్రియములకే ప్రత్యక్షమగుచుండును. అనుక్షణమును మన యనుభవములు, ధరిణితులు, కలతఁ జెందుచున్నవి. ఈ విశ్వసంరంభమున కంతమొక్కడ...తల యొక్కడ...తోడ యొక్కడ?

రవీంద్రునియాధికృత యేమందుము? ఎందుగలదు? ఆధునిక విద్యాప్రపంచమంతయుఁ గేలొడ్డి స్వాగత మొసఁగుచున్నది. కావున నతఁడు నంద్యుఁడై యని తలయొగ్గుట బానిసత్వము. భారతీయులలో సారస్వతప్రపంచమున నిట్టి యపూర్వగౌరవ పదవి నధిష్టించిన రవీంద్రుని మేధాశక్తి ప్రశంసార్హమే. లోక మాన్యఁ డైనంతమాత్రనే సర్వజ్ఞఁడౌకానేరదు. కవిత్వము నిర్దుష్టము కావచ్చును. అభినవభావకల్పనలు, నూత్న విలాసములును, వర్ణననీకుమలే. వీటితో కవి తన గమ్యస్థానముఁ జేరలేడు. గమ్యస్థాన మని యెట్లు నిర్దేశింపఁగలము? ఎవరి గమ్యస్థానము వారిజేకదా. కవి నిరంకుశుఁడౌకదా—వానిని నియమ భిన్న నొనరించుట దోషముకాదా యనవచ్చును. స్వాతంత్ర్యము విచ్ఛలవిడిగ తిరుగుటకాదు. స్వాతంత్ర్యమొందున కట్టుబట్టు లాత్మనిగ్రహనాచకములు. లోకకల్యాణకరములు. కాబట్టి సదసద్విచార మొనరించుటకు గట్టుబాట్లుండితీరవలయును. ఆనియమములకు లోనై మహాకవుల బరీక్షింపుచున్నారము. ‘షేక్స్పియరు’ వ్రాసిన డ్రెడ్ (శ్రేష్ఠతముము కాదు టాగోరు విని పించినదంతయు దివ్యసందేశము కాదు. పాశ్చాత్యుల తనెఁ బూజ్య భావము నజాచుటకనేక హేతువులున్నవి. పశ్చిమదేశమునగాని యాంగ్లభాషయందుగాని వ్యక్తికరింపబడు మహదామోదము దిలకించి మనముపులకరింపవలెదు. ఆంగ్లేయవిద్యాంసులపదభిప్రాయములే మన కీసందర్భముల బ్రమాణములు కానక్కరలేదు.

మనకన్నులకెట్లు కన్పించునో యతడే రవీంద్రనాథుని. భరతఖండము వేదభూమి. మతమే ధర్మబుద్ధియే భారతీయులకు బ్రాణము. ఆహింసస్వార్థత్యాగమువీత్సభక్తి అతిథిపూజమున్నగు ధర్మచింతనలు శ్రేష్ఠమఖులకు గ్రొత్తలు. నాగరికతావాగ్ధిమోహమున జిక్కి ధనివిశాచము బూజించి పూజించి తీరిక కల్గినపుడు మనధర్మసందేశమును విని యచ్చెరువోందురులేకాని రవీంద్రుని తత్త్వజ్ఞాప్రమున మనమెఱుగని ఏమిసందేశము లేవి యులేవు. మహాకవినింట వెల్పడినవి. కావున అదియు నాంగ్ల భాషయందు మనోహరముగ వెల్లడించెను. కావున నాంగ్లేయులంతగ ప్రస్తుతించుట సహజమే. ఉపనిషత్సారమే రవీంద్రుని... ‘సాధన’లో వివరింపబడియున్నది. చదువరుల సన్మదేశీయులు కావున వారి నాకర్షించు నట్లు ప్రసంగించుట చేన వ్యభావములు పృథిల్లిరపింద్రుని సందేశము ప్రత్యేకస్వరూపము గైకొననది. ఇందుక ప్రశంసించ వలసినదైనది.

రవీంద్రుని తత్త్వోపదేశమడు కాదు. కవి తా వ్యక్తిత్వమే ప్రాధాన్యమును వహించినది కాని యతనిముఖ్యోద్దేశము

తత్త్వబోధ కాదు. తత్త్వబోధ సత్సత్వితము ముఖ్యాంగ మని కొందరు విమర్శకులనిరి. (English Poetry is nothing if not Philosophical) షేక్స్పియరు తత్త్వబోధ యొనర్పలేదు. అనగా యద్దేశపూర్వకముగ నశ్శోపదేశము జేయలేదు. కీటును-వహాకవి Beauty is Truth : Truth is Beauty సౌందర్యమే సత్యము - సత్యమే సౌందర్య మన్నాడు. వర్ణనవర్ణ To me the meanest flower that blows can give Thoughts that do often lie too deep for tears. అని ప్రకృతిసౌందర్యలహరీతరంగములఁ జిందులు త్రొక్కినాఁడు. ఎవ్వ రేమన్నను - ఎవ్వ రెన్ని(పతిజ్ఞులు వట్టిసను ఎన్నిదారుల) బోయినను తుదకు జీవితరహస్యశోధనమే (Interpretation of life) కావ్యపరమావధి. ఆనంద, సౌందర్యములు పరికర మాత్రములు - తైలి, పదగుంభనము, అల్లికజిగిరి - యివి. యన్నియు నలంకార మాత్రములు. పథికుడు మార్గమధ్యమున మనోహరవస్తువనువ్విత మగు విలాస మందిరమున మార్గాయాసము దీర్చుకొనుట కిందుక విశ్రమించుకేమో కాని గమ్యస్థానము కష్టసాధ్యమని తుఱిగ మైన యావిలాసములఁ జొక్కి కర్తవ్యమును మఱవగలఁదా? మఱువరాదున్నాడు! ఇంటి కన్న గుడిపదిలే’ మని సోమరిపోతులవలె తిగువారున్నారు. కాని సత్యస్వేషి కాఁజాలడుకదా?

రవీంద్రుని కవితాలత వివిధపరిమళమునుసంభోధితమైనది. ఆనందప్రసూనములే కాదు. అమృతపుష్పములే కాదు. ప్రణయకుసుములే కాదు. జ్ఞానదుమములే కాదు. ఒక్క భారతీయులకే కాదు. విశ్వవ్యాప్తమైన కవితాప్రేమా నముల దివ్యసౌరభము జగత్పూజ్యము కదా? ఇట్టియఖండ పత్తిభకు నిలయ మెద్దియో మనము విచారింపవలసి యున్నది. అతని మహత్వమెందున్నది... ఈరహస్యమును కన్గనటకే మేధానిధులు మహావిద్యాంసులు పరియత్నింపుచున్నారు. నేడే కాదు. మనమే కాదు. కాళిదాసాదిగీర్వాణవాగీశుల మహా పత్తిభక గన్గొనఁ బత్తియులఁ దిరుగ జేయుచునే యున్నారు. శతసహస్రస్థివిమర్శనాగ్రంథములు వెలువడుచున్నవి. ఒక్కరును సంపూర్ణముగ గ్రహింప జాలలేరి. కాళిదాసు, షేక్స్పియరు, మెల్లీ, కీటు మనవిశ్వప్రయత్నముల గాంచి తలలూపుచుండురు కాబోలున?

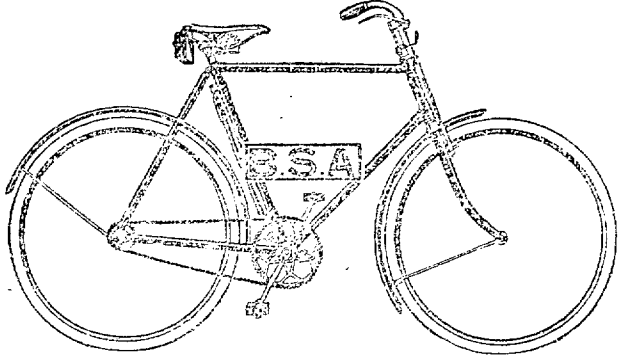
రవీంద్రుఁడు ఆధునికఁడైనను విమర్శకులపరిశీలనాశక్తి నేఁడు సంపూర్ణవికాసముఁజెందినను కవీంద్రునిసంపూర్ణతత్త్వమును నిర్వచింపఁజాలకున్నాడు. కొందరకతడు మహర్షియయ్యె. కొందరు మహాకవియని పూజింపుచున్నారు; గౌరవింపుచున్నారు. సుస్థిరదేశభక్తుఁ డని కొందరు విశతంపుచున్నారు. అవతారమూర్తియని కొందరు విశ్వసింపుచున్నారు. కాని లోకమెల్ల మహాకవియనియే గౌరవింపుచున్నది. కాంతినిశేతనవాసుల కతఁడు మహామోగి ఆంధ్రాసు యెట్లు మున్నుగాగల పాశ్చాత్య విద్యాంసులే యతనిపవిత్రపాదజము నాదల ధరించుచున్నారు. పూజింపుచున్నారు. పీఠపూజ మనకు సవినముకాదు. మహాపీఠులైన రామకృష్ణాద్యవతారమూర్తులనేగాక నేటికిని లోకమాన్య మహాత్ముల దైవసమలని యర్పించుచున్నాముకదా కాని పాశ్చాత్యుల కీయాచారములేదు. లేకున్నను కవీంద్రునియందు గల భక్తిక్యమరాగము లపారములు.

రవీంద్రునిదృష్టితోఁ బరిశీలింపవలసియున్నది. పాశ్చాత్యులదృష్టికతఁడెట్లు కన్పట్టినో యూహింపఁగలము. మనదృక్పథమున రవీంద్రకవీంద్రునిను స్వరూపము దివ్యలేజోయమై భాసిల్లుచున్నది. నిర్మల దేశభావినీ సుస్థిర భారతీయుడు మహర్షి దేవేంద్రనాథుని ప్రియతమాభివులు. పెరిగినది కాంతినిశేతనమున. ప్రశాంతగంభీరమై నాతిమనోజ్ఞమై ప్రకృతిరమణీవిలాసమందిరమోయన నొప్పశాంతాశ్రమమున నిశ్చలదేశానురాగపూరితుడై ప్రేమయుండై తపస్సంపన్నుడై మహర్షిసన్నిభుడై కన్పట్టుచున్నాఁడు. రూపభేదములన్నను వ్యక్తియొక్కటే, వీనిసమ్యేళనమే రవీంద్రుఁడు. ఇందరియంతరార్థమున గ్రహింపగల్గితిమేని కృతకృత్యులము సులభసాధ్యముగనే కన్పింపవచ్చును.

రవీంద్రునిరచితగ్రంథముల విపులముగప్రత్యేకించి శోధించినగాని ముఖ్యనూత్రములు కొన్ని మొవజనేరవు. ఒక్కనాటితో నొక్కమాటతో చెప్పిముగించుట యసంభవము. ఆంగ్రసాడరులు పాకకమహాశయులు భాషాపాపకులు అవరించి ప్రాత్యహించినచో గొంతప్రయత్నము సేయగలనని మాత్రము విన్నవించుచున్నాడను.

ప్రతిభాగము మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనది.
బి ఎస్. ఏ బైసికిలును కొనుడు.
 ఏలనగా అది అన్నిటికంటెను మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనది.
 ప్రతి బి. ఎస్. ఏ బైసికిలునకును 50 సం॥ రవాణులు పూచి
 యివ్వబడును. విడిభాగములు అన్నిచోట్లలోను దొరకును.

3-వ మాడలు (అతిగట్టిగా తయారుచేయబడిన బి. ఎస్. ఏ బైసికిలు)
 డేన్ లప్ టెగులు, పరికరములు, పంపులు వగైరాలతో సహా
 ధర 1 కి రు 180 లు మాత్రమే.
 అంగీకరించబడినట్టి కాతాదారులు సొమ్మును వాయిదాల
 పద్ధతిపై కూడ చెల్లించవచ్చును. మొదట రు 40 లను చెల్లించి తతిమ
 సొమ్మును నెల 1 కి రు 12.14.0 చొప్పున 12 నెలలో చెల్లించవలెను.
 అడ్వీనన్ అందు కో, లిమిటెడ్., మద్రాసు.

అత్యద్భుతకుమ్మరోగని వారి లాభి

గుణము లేదని రుజువుచేయువారికి రు 1:6-0-0 లు బహుమాన వివ్వబడును. అష్టదశ కుమ్మరోగములు గ్యారంటీగ
 కుదుర్చబడును 1 నెలకు సరిపడు ఔషధము ధర రు. 6-0-0 కెందునెలకు పరిపడు ఔషధము నెల రు. 10-0-0 ప్యాకింగు
 పోస్టుఖర్చులు చేరు. నూరు యోగ్యతాపత్రికలు గల క్యాటలాగు యినాం. 1278
 రెడ్డి అందు కో, ప్రొఫ్రయిటరు, యం. నుబ్యారెడ్డి, గోపాలపురం, క్రొత్తపేటపొట్టు గోదావరిజిల్లా.

Powell's Extract of Golden

3421

వసుగారి అమోఘమైన గెనో
నెగరోగమునకు
 అద్భుతమైన గుణ మిచ్చును.

అంగ్ల; ఆయుర్వేద ఔషధములనుండి తయారుచేయబడినది.

నెగరోగము, మేహరోగములు, మూత్రాశయము, మూత్రపిండ
 ములయొక్క వాపు, శుక్లవర్ణము, బలహీనము, నీపులో నొప్పి మొద
 లగు వాటిని ఇది నమృతముగా కుదుర్చునట్టి డివ్యాషధము.

గుణము:— 6 మోతాదుల గెనోను పుచ్చుకొనిన తక్షణమే
 ప్రవణము తప్పక నిలుచును. మరియు మూత్రసంబంధమైన చిక్కు
 లన్నియు మాడమగును. మూత్రమందుండు మంటకూడ తగ్గును.
 దానియొక్క గుణము తెలియుటకై ఒకసారి దానిని వాడవలెను.

తీక్షణమైన వ్యాధికి బుడ్డి నెం 1 ఒకటికి ధర రు. 1-4-0

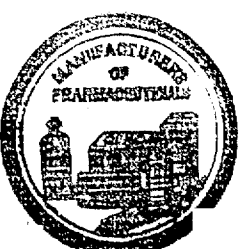
దీర్ఘవ్యాధికి బుడ్డి నెం 2 ఒకటికి ధర రు. 1-8-0

మా డివ్యాషధములు సుప్రసిద్ధమైన యాజ్ఞములన్నిటిలోను దొరకును.

మా చిత్రనిచిత్రపు క్యాటలాగునకై వ్రాయుడు.

ఉత్తరము లన్నియు అంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.

N. Powell & Co.,
 Manufacturing Chemists,
 Lamington Road, Bombay.

వృత్తాంతలేఖలు

తిరుపతి
 (ఒకవిలేఖరి)

డిశంబరు 18:— ౧౫-౧౨-౨౪ లేదీ సోమవారము
 సాయంత్రం 8 గంటలకు బజారు గాంధీరీడింగ్ రూములో
 కోయంబత్తూరు నుంచి వచ్చిన శ్రీయుత సి. బాలాజీరావు
 యం. ఏ. బి. యల్ గారున్నా సి. వెంకటరమణయ్యంగారి
 అల్లుడు. సి. ఆర్. రామస్వామి అయ్యంగారున్నా పైరీడింగ్
 రూమునందు ఖద్దరు ఉత్పత్తి గురించి కన్వెన్షన్ లాందరు
 వలన ప్రబోధము గావించిరి. అందు ప్రతిచెట్టుయొక్క
 రూపపటమును, దాని యొక్క ఉపయోగములను
 గురించియు తెలిపిరి. మరియు పలువిధములైన పురాతన
 రాబులు, యిప్పటిరాబులు, సుబర్బిరాబులు, సుబర్బిరాబులు,
 ప్రతిగింజలు తీయ (తిరుమణి) యను రాబులను కనుపర
 చిరి, ఏకులు చేయువిల్లు, ఏకులు చేయుటయు ప్రతిగింజలుతీయ
 సుబర్బిరాబులను, పడుగుచేయుట, నేతనేములు
 మొదల పలుములున్నా కామారులో సి. బాలాజీరావుగారిచే
 మరియితరుల సహాయమున నెలకొల్పబడి ఉద్బవతయందున్నటు
 వంటి పాతకాలమును అందు ఏకులు చేయువారిని, పడుగులుచే
 యువారియు నేతమొదలగు పనులచేయువారియు పటములు ప్ర
 దర్శించిరి. వారివెంట గొని తెచ్చియుండి పలురకముల రంగులు
 వేసిన నూలును అందఱికి జూపిరి. యిది ప్రదర్శించు సంగతి న్యాయ
 వాదులకు గాని, వర్తకులకు గాని తెలియకపోయినప్పటికిన్ని
 కాంగ్రెసు శక్రటరీకే. రాజగోపాలాచార్యులవారు తన శ్రద్ధ
 పుచ్చుకొని అందరినిచేర్చిరి. వర్తకులు, న్యాయవాదులు, తిరు
 రులు చాలమంది విచ్చేసి తిలకించి ఆనందించిరి. బెల్లం పోతూ
 యాదినం రిఘంటలకు తిరుపతిలో దిగి శ్రేక్రటరీగారితో 7 ఘంట
 లకువచ్చి మాడ్కాడిరి. పరియైన ఏర్పాట్లు గావించుటకు చాలా
 కష్టమాయెను. మొత్తముపైస 200 మందిపైగా చేరి. కేరుగా
 ఉపన్యాసము చెప్పబడుటకంటెను యావిధముగా జనులలో
 ప్రబోధముగావించుట మిగుల కాగున్నదని పలువురు ఆభిప్రాయ
 పడిరి.

పురపాలకసంఘము

ఇదివరలో హిందీ ఉపాధ్యాయులను నుంచగూడదను
 గవర్నమెంటువారి ఉత్తర్వుమీద తిరుపతి పలుదేశముల
 నుండి యాత్రికులువచ్చు తీత్రమనియు నచ్చట తప్పక హిందీ
 భాషాప్రచారము వుంచి తీరవలసిన దనియు చేసి పంపిన కా
 నిలు వారి తీర్మానమునకు తిరుగా గవర్నమెంటువారు ఖండిత
 ముగా వుంచగూడదను ఉత్తరువు పంపినట్లు తెలియుచున్నది.

మ్యాజిక్ లాంటరు

వై లాందరుచే ఆరోగ్యవిషయములను బోధించుటకై
 చేసిన తీర్మానము ప్రకారం లాంటరు తెప్పించియున్నాడు.
 ఇక ప్రైవేటులకు సదుపాయము లాందరును, మా పుటకు ప్రచారముని
 నియమించునట్లు తెలియుచున్నది.

నరసాపురం

(స్వకీయవిలేఖరి)

పురమందిర సంవత్సరోత్సవము

డిశంబరు 16:— మాపురమందిరపు 28 వ సంవత్సరో
 త్సవము మొన్న ఆదివారమురోజున మ. రా. రా. టి. భుజంగ
 రావు ఎమ్. యే. బి. యల్ ఆడిషన్ సర్జారి నేటు జడ్జిగారి
 ఆధిపత్యమున జరిగినది. మాపురమందిరము శ్రీవెదన్న పోల
 పురమొగ్గగార్ల పేరిట 1897 సం॥ స్థాపింపబడినది. వెదన్న గారు
 పూర్వము యిచ్చట లోకరంధ్రము ఆస్పత్రిలో హాస్పిటల్
 అసిస్టెంట్ గా నుండెడివారు. ఆకాలములో యీఉద్యోగులను
 ప్రజలు డ్రెసుగారేనారు. ఈవెదన్న గారు యిచ్చట చాలా
 కాలము పనిచేసి ప్రజల కృతజ్ఞతను అనురాగమునకున్నా
 పాత్రులైరి. వీరు చనిపోయేటప్పుడు వారి ఆస్తి యావత్తు
 యీగ్రామములో ప్రజల ఉపయోగముకొరకు తమపేరట
 పురమందిరము నొకదానిని కట్టింపవలెనని చెప్పియిచ్చి తమకు
 గల ఔదార్యబుద్ధిని వెల్లడిచేసిరి. ఈవెదన్న గారు చాకలికుల
 మున జన్మించినవారు. వీరి నామస్మరణార్థమున గౌరవార్థ
 మున్నా యీసంవత్సరోత్సవ సందర్భమున ఆదివారమునాడు
 సభయొకటి జరుపబడి పలువురు సభికులచేత వెదన్న గారికి
 స్తుతింపబడెను. వారియొక్కయు వారి సతీమణియొక్కయు
 ఆత్మకాంతికరకు ప్రార్థనలుమాడా జరుపబడెను. అధ్యక్షు
 లైన భుజంగరావుగారుమాడా వెదన్న గారి ఔదార్యమును
 కొనియాడుచు ఆసందర్భమున శ్రీమహాభారతమున చెప్పబడె
 రంతిదేవుని చిత్రముజెప్పి అందలి సారాంశములను స్పష్టపరచి
 వినువారి వినులకు విందగునటుల నుపన్యసించిరి. రాగల సంవ
 త్సమునకు శ్రీవెనుమత్స వెదగిరాజుగారు బి.యే. బి.యల్.

ఎమ్.ఎల్. సి పురమందిరమున కధ్యక్షులుగను శ్రీ సి.వై. సోమయాజులగారు బియ్యం బియ్యం కార్యదర్శిగానున్న సభికులచే నెన్నుకొనబడిరి. పుస్తకపు భాండాగారాభివృద్ధి విషయమై కొన్ని పంచాలు వేయబడెను. ఇక తెన్నినకొర్రు విషయమై మా ఇంజనీరింగు డిపార్టుమెంటు స్నేహితుల దయవలన తిరుగ బాగుచేయబడెను. ఇందుకు ముఖ్యముగా పి. రాధాకృష్ణయ్య నాయుడుగారు కారకులు. వీరికి మావందనములు.

హెల్తు వీక్

నాలుగోజుల క్రిందట మా పురమందిరమునందలి హెల్తు అండు బేరీవారమున వచ్చే జనవరి మాసమున జయప్రదముగా జరుపుటగాను ఒక సభ జరుపబడెను. మా జిల్లా హెల్తు కమిషనరు గారుమాడా ఆదిత్యుని నిచ్చటకు దయచేసిరి. వీరజమలయొక్కయు శిశువులయొక్కయు సౌకర్యములను ప్రజల ఆరోగ్యము విషయమును వచ్చే జనవరిలో జరుపబడుపనులను యావత్తు హెల్తు కమిషనరు విశేషించిరి. అందునిమిత్తము డబ్బు ప్రోగుజేయుటకు కమిటీ నొకదానిని ఆనాడు సభనారు యేర్పాటుచేసిరి. మా సమితిజిల్లాగారైన జి. నాగభూషణం దేవరగారు యీకమిటీకి కార్యదర్శిగా నెన్నుకొనబడిరి. వీరు చందాలు వేయించుచున్నారు. మాతలాకాబోద్ధులగు యీ విషయమై ఖర్చుపెట్టుటగాను నూరు రూపాయలు శాంక్షను చేసిరి.

అమలాపురం

(ఒకవిశేషానినుండి)

ఉన్నతపాఠశాల - దర్బారుత్సవము

డిశంబరు 18:— ఢిల్లీ దర్బారుత్సవసందర్భమున మా యున్నతపాఠశాలలో బాలుర కాటపాటలయందు తీర్థలయిన వారికి బహుమతుల నిచ్చుసభ గోదావరిజిల్లా విద్యాసంఘాధ్యక్షులయిన మ.రా.శ్రీ. గంటి వెంకట్రావు బి. ఏ., బి. ఎల్. గారి ఆధిపత్యమున జరుపబడెను.

తత్ సందర్భమున, నిన్నటియదయమున తొమ్మిది గంటలకు శ్రీగంటి వెంకట్రావు పంతులుగారు మ.రా.శ్రీ. ఎర్రగుంట వెంకయ్యగారి పటమును తెరిచిరి. అప్పుడు, వెంకట్రావుపంతులుగారు, తాము ముప్పదిసంవత్సరముల క్రిందట శ్రీవెంకయ్యగారి శిష్యులమనియు ఆయనయే ఉపాధ్యాయుడనని విశిష్టవస్త్రములను తెచ్చిరియు, బాలురందరిని అదుపులో నుంచుటలో సేర్పరులనియు, మొదలగు సంకేతములతో గంభీరోపన్యాస మిచ్చిరి.

సభ

12.12.24 వ తేదీ సాయంత్రము 5 గంటలకు మ.రా. శ్రీ. గంటి వెంకట్రావు పంతులుగారి ఆధిపత్యము క్రింద బహిరంగసభ జరుపబడెను. ప్రధానోపాధ్యాయులయిన మ.రా.శ్రీ. ధారవాడ రామరావుపంతులుగారు, ప్రస్తుతపు సభాధ్యక్షులయిన గంటి వెంకట్రావుపంతులుగారిని, వారి శిల్పారాధ్యాసంఘపు యెలమెంటరిస్కూల్లో నవనాగరికత పద్ధతులయిన గుణకారపద్ధతులను ప్రవేశపెట్టించినందుకు, అభినందించిరి.

తర్వాత “గీత”ను గురించి, ము|| రా|| శ్రీ న్యాపతి సుబ్బారావు పంతులుగారు దువ్వగించిరి. విద్వత్తునకు “గీత” మార్గదర్శియనియు, ప్రస్తుతపు ఆంగ్లేయవిద్య సదాచారముల కడ్డుగ నున్నదనియు, మొదలగు సంకేతములను దువ్వగించిరి. మరియు, హిందూసమాజము “గీత”ను చదువుటను హెచ్చరించుచున్నదనియు మాడ చెప్పిరి.

సభను ముగించుచు, ము|| రా|| శ్రీ గంటి వెంకట్రావు పంతులుగారు, ఆంగ్లేయవిద్య, విద్వత్తుమార్గమున కాటకముగ నున్నదని నుడివిన సుబ్బారావు పంతులుగారితో తా మేకీధ వించమనియు, ఏలయన, ఆంగ్లేయప్రభుత్వమువారు మానవత్వములతో ఏమియును కలగజేసిన మని చెప్పియుండుటచే, ఆవిద్య మతసంబంధమున నీతులను బోధించుటలేదని పంతులుగారు కనబరచినట్లు ఆవిద్యదేశావనియు, అంతియేగాక, శ్రీవిక్టోరియా-రాణిగారి పరిపాలననాటి నుండియు ఆంగ్లేయవిద్య మతములవిషయములలో వారి పూర్వరాజులవలె కలగజేసినందున నున్నదనియు మొదలగు హంకేములతో గంభీరోపన్యాసము నిచ్చిరి.

మరియు, “గీత”యొక్క లాభములు బ్రాహ్మణులకొక్కరికే లభ్యమవుచుండుటచే, జనసంఘము లన్నింటికి యుపకారముండదనియు నుడివరి. తర్వాత “రాజభక్తి” ముఖ్యముగా ప్రజలకు ఉండవలసినదనియు, అట్టి “రాజభక్తి” యే “దేశభక్తి” కి మార్గదర్శిగా నుండుననియు మొదలగు సంకేతములను గురించి, సభను కంజింపజేసెటట్లు నుడివరి.

జయశీలరయిన బాలురకు శ్రీగంటి వెంకట్రావుపంతులుగారు బహుమతులనిచ్చిరి. అభ్యుత్థులకు పండ్లనముల నర్పించుచు నుడివిన ప్రధానోపాధ్యాయులయిన యాచార్యములతో సభ ముగిసెను.

కామినియానూనె

వెంట్రుకలే అందము.

చాలిపోకుండ జాగ్రత్తపడుడు.

వెంట్రుకలు దువ్వినపుడు ఊడకమున్నే త్వరపడకపోయిన ఊడ మొదలుపెట్టి పూర్తిగా పాగగును అట్లుకాకుండ

నేడే కామినియానూనెను వాడి సత్వరముగా శిరోజముల గాపాడుకొనుడు. వెంట్రుకల కేజాడ్యమున్నను మాన్ని ఈ దివ్యోషధము వానిని మొత్తముగా పట్టువలె నెదుగునట్లుచేయును. కఠినమీదలమీద కేలియగలదు. మీ శిరోజముల నతిశుభ్రపరచును. బుడ్డివెల 1 రూపాడయి. 3 బుడ్లఖరీదు రూ 2-10-0.

126

వీటిచార్జీలు ప్రత్యేకము.

ఆటోదిల్ బహారు

(రిజిస్టరు చేయబడినది)

మీకు ఏనువాసన ద్రవ్యము లేక

అత్తరు కావలసియున్న

ఆటోదిల్ బహారుకు వ్రాయుడు

అవును బుడ్డి ధర రూ. 2-0-0 } మీ చేతిరుమాలునందు చుక్కలు వేసికొన్న పరిమళ
1 డ్రాం బుడ్డి 0-12-0 }
2 డ్రాం బుడ్డి 0-8-0 } మన్నిదిశలను వ్యాపించును.

పై కామినియానూనె, ఆటోదిల్ బహారు మందునరకులము ప్రతిచోటను విక్రయింపబడును. లేకున్న సోలువజెంట్లగు,

ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,

155 జమ్నామఠ్, బొంబాయి అని వ్రాసిన పత్రములగు.

“నర్సి నన్” (స్వర్ణము చేరియున్నది)

అద్భుతమైన బీవామృతము

లోహము లన్నిటిలోను స్వర్ణము దివ్యమైనది మాత్రమే కాదు. అయితే దానిని చక్కగా వాడిన ప్రపంచమునందున్న రసాయనము లన్నిటిని రాజువంటిదని హిందూదేశపు ప్రాచీన ఋషులు తెలిపియున్నారు. ప్రాచీ, ప్రదీచి బౌద్ధములలో మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనవాటిని మిళితముచేసి, తయారు చేయబడిన దివ్యోషధము. నరముల బహిషేక, నపుంగకత్వము స్వల్పముగా నున్నను, హెచ్చుగా నున్నను, రక్తహీనత, బరువుకల్గుట, అపరిశుద్ధరక్తము, దుర్బలత్వము, న్యూరస్టీనియా, మలబద్ధకము, ఆశీర్వము మొదలగు అన్నివిధములు చెడవ్యాధులు, తీరనిన్యాధులు తప్పక గుణమగును. కఠినపత్యము, లంకణముచేచు నవసామలేదు. సాధారణ దుర్బలత్వమునకు పైకి కనూరలేలమును వాడవలెను. నర్సినుసంలసనచేక అద్భుతగుణములు గలవు. ఒక వెలుగు సరిపడు నర్సినును బౌద్ధముతో మిళితమైనది. బుడ్డి 1 కి రు 5-0-0. పై పూతబౌద్ధము రు 2-8-0 ఒక పూర్తిపెట్టు రు 7-0-0 సహల ఖర్చు చేరు. ఉష్ణచేతములలో నుండువారి కిది అమోఘమైనది.

డి. వెంకట్రావు ఎస్క్వైరు, బి. ఏ, వైదాకేటహను “మందు పుష్టిని కలగజేసినది”. మిస్టర్ ఎం. బి. నా “రక్తమును కుడిచేయును”. మిస్టర్ కె బొంబాయి “మిక్కిలి ఆశ్చర్యకరమైనది” బాయి “మిక్కిలి ఆశ్చర్యకరమైనది”. డాక్టరు ఎన్. మాస్సే అహమదాబాదు: “నూరస్టీనియా రోగికి చాలమంచిది”. మిస్టరు డబ్ల్యూ. కెట్టి మద్రాసు “2 సానల బరువు ఎక్కువైనది”. మిస్టరు రూఫ్ ఖాన్ సి. ఐ. డి సబ్ ఇన్స్ పెక్టరు పాట్నా “ఉపయోగకారి, గుణకారి”. ఎస్. ఆర్. రావు ఎస్క్వైరు బి. ఏ డెప్టీ కలెక్టరు వేలూరు “నాకు చాలమేలు చేసినది”. మిస్టర్ పి. న్యూరాయలు, రంగును “సంపూర్ణతృప్తి నికలు” జేసినది” మిస్టర్ ఎన్. సి. డిటా శానిటరీ ఇన్స్ పెక్టరు కలకత్తా “అద్భుతమైన గుణములను కలిగించినది” ఆరోగ్యముగా నుండ గోరన ఇష్టమే ఈదిగున విలాసమునకు వ్రాయుడు ఇరులో బాగవత్ పూరు విలాసమునకు వ్రాసినవచ్చున లేక ఏజంట్ల వద్ద తీసుకొన వచ్చును. (1482)

Behar Chemel Works Bhagalpur. Branch-Mithilam. Telegrams:—Chemists, Bhagalpur or direct Agents. W. E. SMITH & Co., Ltd., Madras and Branches. DADHA & Co., ASVIN & Co., Iyannoo Mudaliar Madras. Woollen Mart Mangalore; A. Abid & Co., Hyderabad T. C. Nairai & Co., Mysore.

ది ఎంపైరు ఆఫ్ ఇండియా లైఫ్ అసూరన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్

బొంబాయి				(1)
మొత్తం అస్తి	...	...	రూ. 2,29,00,000 లకు	పైగానేగలదు.
1922—24 సం॥గములలో జరిగిన బుసినెస్ మొత్తము	...	...	రూ. 80,00,000 లకు	...
వార్షిక ఆదాయము	...	...	రూ. 43,00,000 లకు	...
బాగుగా సిరకడిన కంపెనీ. దానిలో మీరు భీమాచేయుట మంచిది.				
జెంగుళూరు బ్రాంచి		మద్రాసు బ్రాంచి		
152 కమ్మర్లీయల్ విధి.		9 & 10 సెకండులను బీచి.		

Now Ready for Sale :

1 -25 Edition

Published for the mutual Benefit of the

Foreign and Indian Business Houses

THE BUSINESS DIRECTORY of India, Burma, and Ceylon.

A Com Directory of the various Businessmen, Exporters, & Importers, Firms, &c. 'ants, Manufacturers, Mills, and Industries of the principal Cities, Ports & of India, Burma and Ceylon.

Price Rs. 10 p copy.

V. P. cha e Re. 1 extra

AS FEW TESTIMONIAL.

The British Export Gazette, London:—We woul raw the attention of a interested in Far Eastern markets to the excellent "Business Directory of India, Burma and Ceylon," published by the Business Directory Co., Kanara Press Buildings, Madras. The work covers the principal towns of the countries concerned, business names being arranged under trade headings, while there are additional sections particularising firms in certain foreign centres who are engaged in trade with India. Not the least helpful part of the volume is that devoted to the Indian import and export Customs traffi.

The British Printer, London.

The Business Directory offers a bulky volume stout covers, suitably arranged for reference. The Kanara Press has certainly shown very strong enterprice in the production of the Directory. The lists must be of the greatest use to business people in the enormous districts covered, as also to export houses in this country. The volume is well supported by advertisers.

Ceylon Daily News, Colombo.

A useful addition to the libraries of business houses in India, Burma and Ceylon. It affords a useful reference book, and the manner in which the index of products is compiled makes it simple to place a finger on the right place for the goods. The printing is clear and distinct, and the volume serviceably bound.

The Hindu, Madras.

The Business Directory is a handsome book of reference useful for businessmen of every description, including traders and merchants. It is a directory of Banks, Firms, Associations and Business houses in all important towns and cities of India, Burma and Ceylon, arranged in the alphabetical order. The description of these cities is brief and interesting. The names of Foreign Banks and Firms interested in trade with India are also given.

The Servant, Calcutta.

On the whole we congratulate the publishers on this very useful publication. Every business firm will encourage this first Indian enterprice of the kind will do so with profit.

Madras Mail, Madras.

It is a well-got-up publication and gives a comprehensive list of the different trades, not only in the principal cities of the Indian Empire but also in various mofussil centres. The publication should prove of great use to merchants and tradesmen on the look-out for improving their business.

Indian Daily News, Calcutta.

This is a very handy volume containing a mine of information. It not only gives a detailed list of business firms in order of subjects of almost all the important towns of India, Burma and Ceylon, but it has also a Foreign Section stuffed with Similar information. Every business man and blic institution should possess a copy

The Bombay Chronicle, Bombay.

The Business Directory has an attractive get up and it offers a good medium of advertisement. It contains valuable inform for businessmen. Some prominent features exchange values and money equivalents, rea ckoner tables, Indian Customs duties and tari valuations, together with brief descriptive notices on important business centres. Occasional photographs of special attractions of cities give some relieving interest. Some tips to salesmen are also given. The volume is a welcome addition to the number already in the field.

Ceylon Observer, Colombo.

It is clearly printed and is a comprehensive work dealing with the businesses of about 200 principal places. In the foreign section is given a list of firms in the United States of America interested in trade with India and the Far East. On the whole this Directory should prove a useful work of reference to businessmen.

The Statesman, Calcutta.

The Business Directory of India, Burma and Ceylon for 1923 issued from the Kanara Press, Madras, is a useful work of reference. It has an Indian as well as a foreign section and the information given is of a kind that will be appreciated not only by businessmen in this country, but also by manufacturers, merchants and exporters in foreign countries.

The Modern Review, Calcutta.

This is a very useful book of reference for businessmen and a very good medium of advertisement. Chief towns of India have been treated under different sections, sometimes with short introductory notices about their origin and objects of interest. The book deserves a good circulation among the public taking an interest in commerce, industry and trade of the country.

The Industry, Calcutta.

This handy volume contains addresses not only of the Business houses of this country but also of some representative firms of Shanghai, (China); Kobe (Japan), Singapore (F. M. S.) etc. This is a new diversion for which the directory should be liked by merchants wishing to extend their trades in oriental seas. It is neatly printed, decently bound and cheaply priced.

PUBLISHERS :

THE BUSINESS DIRECTORY Co.,

2/13, VANIER STREET, KANARA PRESS BUILDINGS, MADRAS

వాడితిరా? వాడుకుండిన తెప్పించి వాడి తక్షణమే సంతోషింపుడు !!

ఈ అద్భుతమైన లోకామయహర కస్తూరిమృతం మొదటి రకం కస్తూరి, మంకమాపువ్వు, కచ్చకర్పూరము, అమూల్యమైన నివహారికముచేర్చి రయారుచేయబడినది. హానికరముగు వస్తువులందుచేయలేదు, పిన్నలు పెద్దలు, ముసలివారు, చాలింతలు మొదలగు వారందరు అనుపొనలేదనుతో అన్ని వ్యాధులకు వాడతగినది 250-300 మృతలగుల బుడ్డి 1-3 ధర రు 0.4-0 బుడ్డు 6-8 1-4-0 పోస్తుభుర్వ వేరు.

ఈ దిగుక తెలువబడిన మధుగులు తప్పక మంచి గుణ మిచ్చును, తాపా హనోదిని:—సాధారణమైన జ్వరములు, చలిజ్వరములు, మలేరియా మున్నగు వాటికి మంచి గుణమిచ్చును. (64 పొట్లములు గల) ప్యాకెటు 1-3 రు 1-0-0.

శివకాంతి తెల్లము:—దిద్దలు పెద్దలు కాఫీతో చక్కెరలో అరిసులభద్రముగా వారి వారి తంతువు ననుసరించి కొన్ని పొట్లు తీసుకొనిన ముఖముగా విరచనమగును. కష్టము లేదు. సంకటము, అనవ్యయము వుండుడు, బుడ్డి 1-3 ధర 0.8-0.

కొంగుగ బలకారి:—(కాఫీ, టీ, లోకో మున్నగు పానీయము జేహోగ్యమును చెయబడు గాక అనేక వ్యాధులకు వారణమగును. అట్లు లేక జేహామనందుడు వ్యాధులను పోగొట్టి మలబద్ధమున, లేక ఇతరవ్యాధులను రానింతక అలంకరమును. అనేక నేల ద్రవ్యము ఖర్చుచున్నది.) ద్రవ్యా 1-3 ధర 0.7-0.

మహా సౌభాగ్య శోంఠి:—(చాలింతల పాలిటికి విరళపాదము కంటిది. కనినవ్వుడు, తరువార వారికి నుదైన

కొవభములు యివ్వగలదు వారికి కలుగు వ్యాధులన్నిటిని యిది తప్పక మునుపును. 20 రులం బుడ్డి 1 కి ధర రు 1-0-0 59 4-3) పాశ్యపు వెంకటాచల వండితులు, శ్రీ శీతారామవైద్యశాల, మైసూరు.

ఓ రి యం లి ల్

గవర్నమెంటు సెక్యూరిటీ లైఫ్

అప్యారన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్

ప్రస్తుతము వినులకవాయకరమగుకమిషన్ వరత్తుల నిచ్చుటకు కంపెనీ వారాంభించి యున్నారు.

ఏజెంట్లుగాను, కన్ వానర్లుగాను

పనిచేయుటకు శక్తిగల పెద్దమనుష్యులు ఉ ద్యోగస్తులు దరఖాస్తులను పంపుకొన కోరెదము.

జూబిలి సంవత్సరము 1924 బోనసు సంవత్సరము

ఈ సం॥ రమునందు కంపెనీకి యిదివరలో వచ్చిన నూతన భీమాసంఖ్య అత్యద్భుతమైయున్నది. హిందూ దేశమునందు ప్రఖ్యాతి చెందినదియు ప్రజల అభిమానము పొందినదియునైన యీ లైఫ్ అప్యారన్సు కంపెనీకి ప్రపోసల్సును సంపాదించుటకు శక్తిగలవారు మాతో సంబంధము సాపించుకొనగోరెదము. (672)

The Branch Secretary,
Oriental Assurance Buildings
Post Box No. 8, Madras.
Bangalore Branch:—No 3 South Parade
Bangalore.

Trivandrum Branch:—Trivandrum.

మానసోల్లాసినీ మాత్రలు
30 మాత్రలు 0-10-0 (వది అణాలు)
మెనులభము! (పోస్తుభుర్వులు ప్రత్యేకము) గుణమధికము!
శరీరములో ఉష్ణాధిక్యముచే కలిగిడి వైర్యకాకల
మాత్రలు దివ్యామృతము. అజీర్ణము, అరుచి, అవలంబము,
అగ్ని మాంద్యము, అతివాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల
యందు బలతయము, పిక్కలు, పూర్వములు, శిరస్సు,
ప్రశ్న, అగులు, మొదలగువానియందు గలిగిడి నొప్ప
లను పోగొట్టి జేహామను మంచి యోగ్యమునకు
వచ్చును.
ఈ మాత్రలు సేహవార నొప్పలను వెంటనే
మాన్యును. యిందు అనేక ఓషధులు చేసినవి. అనుభవము
గల వైద్యులుగలచేతను పరమహంసక్రియ యని చెప్ప
వచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.
చిరునామా:— (1078)
ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,
పోస్తు నిడుమోలు, ఎలకురు, కృష్ణాజిల్లా.

(తెల్లకుసుమ-ముత్యశాల
ఆకాల బహిష్టి)

వి. బోగారావు ల్యాండ్ లార్డు, సత్యవరం. గోదావరి జిల్లా:—తెల్లకుసుమ, ముత్యశాల, ఆకాలబహిష్టి మొదలగు వానిచే బాధపడుచున్న యొకశ్రీకి లోగ్రను వాడినపిదప సౌఖ్యముగనున్నది. సంతానసంపద పిల్లలపేరు "కేసరి"

ఎ. ఈశ్వరస్వామి గోటబొమ్మలి, గంజాము. సంతానభాగ్యములేని అనేకశ్రీలు తమ "లోగ్ర" ను నేవించి పుత్ర పుత్రికా రత్నంబులను బడసిరి. కొందరు తమపిల్లలకు "కేసరి" అను నామమిడిరి.

"కేసరి కుటీరం"
ఆయుర్వేద ఓషధివైద్యశాల, యెగూరు, మద్రాసు.

అన్యతాంజనము

హానుమాన్ బు

లోక ప్రసిద్ధ
మైనది.

(1727)

దీనిని సమానమైనది వేరులేదు.

ఎస్. రంగనాథం శిల్పి అందు బ్రదర్, 12 బండరువీధి, మదరాసు.

ప్రేండ్లు అండ్ కో బెజవాడ.

క్రొత్త స్థలమునకు మార్చబడినది.

అన్ని రకముల వస్తువులు సరసమైన ధరలకు విక్రయించబడును.

వాణిముద్రాక్షరశాల, బె నాడ.

అచ్చు ప్రేండువనూ, రబ్బరుప్రేండులు, సిల్లు, రాగి, బంగారము, వెండిసామా
నులపై చెక్కుట, బ్లాకులుచేయుట, శీషనరీ సామానులు. (80%)

ఎంగ్లేవింగు బెజవాడ

అంగీకరించిరి! అందరును అంగీకరించిరి!! అంగీకరించిరి!!!

మిక్కిలి ఉత్కృష్టమైనది!
“నేను వద్రాసులో నున్నప్పుడు దీనిని
అనేక మిత్రుల కిచ్చితిని. ఇన్ ఫ్లుయెంజా,
మలేరియా మొలగువాటిచే కఠినముగా
బాధపడుచుండిన వారికి అర్హద్యుతమైన
గుణ మిచ్చినది.” టి. ఇ. ఆండర్సన్,
బాటు కోడ్డు,
కోలాలంపూరు, ఎఫ్. ఎమ్. ఎస్.

స్క్విబ్ గుణము గల దని
ప్రమాణము చేయుచున్నారు.
“స్క్విబ్బు చలిజ్వరనివారణి అద్భుతం జ్వరము,
ముగా పనిచేయుచున్నది. దానిని ఉప
యోగించినవా రందరు అది గుణము గల
దని ప్రమాణము చేయుచున్నారు.”
జి. జి. షే. లోకో డిపార్టుమెంటు,
ఎ. అండ్ బి. రైల్వే, అస్సాము.

విడువక ఉండదగిన మిత్రుడు.
“ఇది అద్భుతమైన నివారణి. మలేరియా
మిక్కిలి గుణకారిణుని రుజువైనది. ఒకటి
లేక రెండుబుడ్లు లేక నేను ఎప్పుడును
మకాముకు వెళ్లులేదు.” పోసా, బి. ఏ.
ఇన్ స్పెక్టరు ఆఫ్ స్కూల్స్,
సాగైంగు, బర్మా.

కుదుర్పుటకంటె ఆటంకపరచుటమేలు
“ఇది ఇన్ ఫ్లుయెంజాకే గాక మలేరియాకు
కూడ మంచి గుణ మిచ్చును. మలేరియా
రాకుండ ఆటంకపరచుటకై ప్రజలంద
రును ముఖ్యముగా దీని నొకబుడ్డిని తనవద్ద
తప్పక ఉంచుకొనుట శ్రేయస్కరము.”
ఎస్. సుబ్బారావు, ఎల్. ఎమ్. పి.,
ఇన్ ఫ్లుయెంజాహోమ్, మైసూరు. మద్రాసు.

హిందూ దేశమునందు కుటుంబ ఔషధము

స్క్విబ్బు

చలిజ్వరనివారిణి

మలేరియా, ఇన్ ఫ్లుయెంజా, చలిజ్వరము లన్నిటికని

మొసర్పు మాడన్ సను అండ్ కో.

కెమిస్టులు, క్రాఫ్ థోర్డు మార్కెట్టు, బొంబాయి

మద్రాసు డిపో. ఏ. ఎస్. ఆర్. మూర్తి అండ్ సన్స్, 9, పాప్ హామ్ము ప్రాడ్స్

ఎవరను కాదనలేదు.
“ప్రతివాడవత్తుము సాక్షిహాడ స్క్విబ్బు
సిద్ధాంతముయొక్క అమృతమ, కీర్తిని
గలగించి వ్యతిరేకభేదాచారమును యివ్వ
జాలను.”
జస్టిసు ఎమ్. పాల్. డబ్ల్యు. పావార్డు,
సి. సి. ఎస్. హోటల్స్, బొంబాయి.

మేలు - పక్షచాతము.
“పేటెంటు ఔషధము లనిన నాకు
గిట్టుదు. అయితే స్క్విబ్బు ఔషధము
అన్నివిధములగు జ్వరములకు మిక్కిలి ఉప
యోగించును. మంచినీరూ మిచ్చును.”
రెవరెండు ఎమ్. జి. గోల్డ్స్మిత్,
హైదరాబాదు. (డక్కన్)

ప్రాకృత్యములు కలియుట
“నేను కొంతకాలమునుండి మలేరియాకు
స్క్విబ్బు ఔషధమును తీసికొను
చున్నాను. అది నాకు చాలగుణ మిచ్చినది.
కె. సి. సెనాతా,
క్రైస్టును కళాశాల, కేంబ్రిడ్జ్.
ఇంగ్లాండు.

నిరాశ జేచిన రోగులకు ఆశ గలదు.
“మలేరియా జ్వరముచే బాధపడుచుండిన
ఇద్దరు మిక్కిలి కఠినస్థితి లోనుండి.
వారిని చైద్యులు కూడ చేయి వదలిరి.
అయితే స్క్విబ్బు ఔషధము వారికి
మంచినీరూ మిచ్చినది” — సి. డి. ఎల్.
ప్రయోగో, హైదరాబాదు. (డక్కన్)